

AMATE

134

A

47

134

MA.
812

A
47
134

C. H. Form. N° 44

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

8-34
50

Granada

Alca

1707

Adquirido por la Consig.
nacion de Historia de la Provincia.

[Handwritten signature]

Faltó de
los pape. 59760

R.

F-6-12

C. H. Farm. N° 434

~~9.34~~
~~2.58~~

Adquirido en pago a la consignación de Historia de la Farmacia.

Granada, Abril 1907

[Handwritten signature]

Faltó de
los pape. 59 y 60

R.

F-6-12

A-47-134

4.7
24.900

FRUCTVS
MEDICINÆ,
EX VARIIS
GALENI LOCIS
DECERPTI.

Auctore

IOANNE CAROLO SEMATO,
Montistrolensi, Doctori Medicæ,
Montistrolensi

Editio tertia auctoris in hæc verba;
locis collectis

CVM LICENTIA,

Cæsaraugustæ. Apud hæredes Petri Lantini
& Lamare, Regni Aragonum, & Val-
ueritatis Typ. Anno 1650.

Cum expensis Petri Alfay.

100

de
acta

Ad Lectorem, S.

FRUCTUS nostros hosce Me-
dicos , candide Lector,
& ex illustrissimo non minus
quàm totius orbis terrarum fer-
tilissimo illo Musarum om-
nigenarum Apollinisque insig-
nis Aragoniæ Coronæ Valen-
tinæ Ciuitatis pomario , solo
Galenî doctrinæ dicato , inge-
nioli nostri digitis decerp-
imus , illosque tibi , tuisque
commodis, atque vniuersæ rei
medicæ proficuis vsibus offe-
rendos iudicauimus. Non qui-
dem, vt illorum suauitatibus
bellaria Sirenum, vel verbo-
rum

rum illecebras tibi propone-
remus (hoc enim illorum est,
quia nimia dulcedine verbo-
rum ac sententiarum scripta
tua medica condire, vel nes-
cio quo elegantiae puratiuae
philtro, grauissima quando-
que iugenia fascinare nihil si-
bi piaculi ducunt) sed potius
vt cera Vlyssæa aures tuas his
cantibus obturantes, reseratis
illis lynceis oculis ad solidæ
veritatis portum duceremus:
collectaneaque hæc talia tuis
oculis exhiberemus, vt exter-
na symmetria internam boni-
tatem commēdate, tuque ex in-
de sensus tuos & externos, &
internos oblectare posses. Hoc
vero vt consequeretur, scire te
velim me ex prædictæ Acade-
miæ fertilissimis, iucundissi-
misque, ac totam medicorum

vtius-

vtriusque peripheriæ regionē
mirificè decorantibus campis
non sine oblectatione ac Phœ-
bæa quadam cupiditate indu-
striæ, tum theorias, tum pra-
xeos indefessis alis hos fructus
selectos collegisse, in vnum
alvear contulisse, ac liquore
subtilitatis, ingenijque dexte-
ritatis præclarissimorum vi-
rorum de re medica diuinitus
meritorum DD. Ioannis Pla-
cæ, Iosephi Reguardi, Iaco-
bi Sagarræ, & Vincentij Salat-
itrotasse, atque omnia illa ad
suam mellitam suauitatem re-
ducta faui loco tibi nunc exi-
bere. Tui officij erit gustu per-
cepto aduersus Zoili amaro-
dentes hunc fauum à corrup-
tione præseruare, neque cam-
pos latissimos medicinæ per-
uolantem, ac suauiora colli-

gentem , cultura tui quoque
genij , & ingenij hortuli adiu-
uare , atque hæc medica æqui
bonique consulere. Vale.

A D

AD EVNDEM.

EN denno Fructus hi Medicinæ ter-
stiores, nitidioresque prodeunt. Quos
Lector amice, cum sub fatorum felici
hactenus omine benevolè acceperis, li-
cèt impolitori cortice vestitos; nunc no-
uo Styli sapore conditi, innumerisque sa-
lebris perpurgati, palato magis arride-
bunt. Debebat certè huic opellæ, quæ
vitali aurâ genioque AEsculapius &
Hygia afflauerunt, hæc succedanea cu-
ra, qua egregium alioquin solidumque
corpus partibus omnibus compleretur.
Eo autem vt cum securitate oblederis,
paucis te monitum volo circa medica-
mentorum purgantium, compositorum
præsertim, doses: quas noster Autor
tum fortiores, tum inter sese discrepan-
tes proponit; vt videre est in elect. v. g.
de succo ros. & sem. cartham. fol. 113.
& 226. 227. Diaphæmic. item & dia-
prun. solut. & c. fol. 248. Sive id typo-

graphorum errere contigerit, siue ex
Auctoris mente. Quod maximè ambi-
guum est, utpote cum ex prima editio-
ne, simplicium medicamentorum pur-
gantium doses paratissimè fuissent. Cum
diacrydis v.g. summam dosim v. grana,
sena ʒ. j. statuisset. Religioni duxi eas
multoties inculcatas, tum in schemate,
tum in formulis, penitus immutare. Sa-
tius putavi motū tibi hunc à nobis scri-
pulum, liminaribus his paginis exime-
re. Cum itaque electuaria quantitate
multo maiori, quàm ceteri Medicinæ
& scriptores, & artifices, nosler Au-
thor præscribat: aduertas velim diorif-
mos ad purgantium præficam tecum ar-
sin & dosim instituendam necessarios. 1.
Sciendum corpora purganda in multi-
plici discrimine constitui. Alia enim
sunt i abecilla, ut puerorum, senum, gra-
uidarum. Alia robusta & humoribus
difficilè mobilibus, qualia gigantum &
melancholicorum. 2. Constituendum esse
corpus aliquod medium, veluti regulam
cæterorum. 3. Pensandū diacrydis alio-
rumque violentorū purgantium in qua-
libet

libet dosi quantitatem, non neglecta ra-
tione virum reliqua adiuncta, materia
adstringente vel secus consistent. 4. Com-
positiones verè & radicaliter purgan-
tes, quas scilicet diacrydium colocyn-
thisue ingrediuntur, triplici gradu ai-
stingui. Sunt enim vehementissimæ, me-
diocres, & mitiores. Vehementissimæ,
vt Cario costinum à ℥. j. ꝑ. ad ℥. iij.
prescribi consueverunt. Mediocres, vt
Elect. de succo ros. Mes. & diapr. solut.
Nicol. à ℥. ij. a ℥. ℥. Mitiores, vt dia-
phœnic. diacartham. & conf. hamech à
℥. iij. ad ℥. vj. His positis facile erit
vnumquemq; sua dosi (præeuntibus in-
dicationibus & circumstantijs) quasi in-
sto aequaliq; calopodio dimetiri.

IMPRIMATUR.

D. Sala Ofi.

IMPRIMATUR.

Exea Assessor.

*ELENCHVS EORVM QVÆ
in hoc opusculo conti-
nentur.*

- I. De Indicationibus & scopis re-
mediorum.
- II. De essentijs, causis, & signis
morborum.
- III. De materia medica, & sangui-
nis missione.
- V. De facultatibus medicamen-
torum compositotum, & do-
sibus.

DIS.

DISPUTATIO
DE
INDICATIONIBVS.

GALENVS *lib. de se-*
ctis, & lib. ad Trasylb.
docet, antiquorum Me-
dicorum tres fuisse se-
ctas, Empiricam, scilicet, Methodi-
cam, & Rationalem: quæ tres sectæ
affinitatem & communitatem in-
ter sese habent: Conueniunt sanè
tribus modis. Primo, quia omnes
earum sectatores artem medicam
professi sunt. Secundo, quia omnes
eandem rem pro scopo habuerunt,
scilicet, sanitatè. Tertio, quia om-
nes artem medicam collectionem

parceptorum appellarunt. Ceterum, quamvis his tribus nominibus communicent inter sese, maxime distant; nam Empirica artem medicam experientia & obseruatione sibi comparauit, Methodica ex rei natura & communitate inuenit, & Rationalis uia, & methodo rationali inuestigauit, omnibus particularibus communia.

Ex his autem sectis Empirica & Methodica sunt contemnendæ; Rationalis uero complectenda, quæ arte & methodo docet omnibus particularibus communia. Methodicè uero rem aliquam tractare, ex aduerso opponitur ei, quod temerè & fortuna inuenitur: est enim methodo aliquid tractare, cū uia quadam & ordine rem tradere; ita ut in disquisitione aliud sit priū, aliud secundum, aliud tertium, & aliud quartum, &c. quo usque ad ipsam, quod est ab initio propositū, peruentum sit, ut Galen. 1. meth. cap. 4. do.

docet. Hæc enim rationalis methodus medendi per Indicationes fit; quicquid enim ab experientia separatum & seiunctum est, id totum Indicatio vocatur; quando quisquã voluerit ad vnguem methodum medendi rationalem conficere, à primis Indicationibus incipiat, deinde ad alias ordine perueniat, neque desistat, donec finis sit compos, vt Gal. 2. meth. cap. 7. demonstrat.

Quare vt methodus hæc medendi rationalis intelligatur, perfecta debet esse Indicatio, & proinde breuem quandã dispositionẽ Indicationum trademus: quã tractationẽ ab illius definitione incipiemus, vt intelligatur id, de quo est nobis disputandum.

De Indicationis definitione.

Indicatio est rei agenda insinuatione, vt Galen. 2. meth. cap. 7. & 3. meth. cap. 1. docet; nam ipsa indicatio veluti indice nobis demonstrat,

quic

quid agendum sit ; quæ diffinitio tantum est nominis seu notionis, vt 2. *meth. cap. 7.* docet Galenus: diffinitio verò rei traditur à Gal. *lib. ad Trasymb. cap. 11.* dicens : Indicatio est comprehensio rei iuuantis, simul cum comprehensione nocentis, citra experientiam & obseruationē; Indicatio enim facit, vt comprehēsa re iuuante in morbis curandis, illico comprehendamus rem nocentem; vt si morbus sit calidus, indicatione comprehendimus frigidis curari, calidis verò noceri ; id verò comprehendimus non experientia & obseruatione, neque ratiocinio aliquo, sed ex rei natura.

Altomarius 8. *lib. de feb. med. par. 1. cap. 23.* explicans definitionē Indicationis à Gal. traditam *lib. ad Trasymb.* ait, per rem iuuantem debere nos intelligere materiam iuuantem, qua curantur morbi ; per nocentem verò, non materiam nocentem, qua læduntur aegri; sed affectum
 præ-

præter naturam. Qua in re deceptus fuit; nam indicatio, vt diximus ex Gal. 2. meth. cap. 7. & 2. meth. cap. 1. est insinuatio rei agendæ; affectus verò præter naturam non est res agenda in curatione morborum: ergo per nocentem non debemus nos intelligere affectum præter naturam, sed materiam ægrum lædentem. Præterea si Indicatio est comprehensio rei iuuantis, & materiæ quoque, necessariò ergo per nocentem, materiam debemus intelligere nocentem, & non affectum præter naturam: nam contrariorum eadem est ratio & disciplina.

De diuisione Indicationis.

Indicatio in vniuersum duplex est, alia curatrix, alia non curatrix. Quam diuisionem tradit 9. meth. cap. 13. Indicatio non curatrix est, ex qua non deliberamus de remedio, neque de illius scopo, quæ à viri-

viribus tantū sumitur, quæ per se tantū n̄ indicant suū conseruationē & custodiam, quamuis ex accidenti faciant ad curationem; multoties enim cogimur in administratione alicuius remedij viribus prostratis eas corroborare, vt Galenus loco citato demonstrat.

Vires autem nostrū corpus gubernantes in triplici sunt differentia, aliæ enim sunt animales, aliæ vitales, & aliæ naturales, vt Gal. 7. de placitis, & 9. meth. c. 10. docet; ait enim has vires seruare nihil aliud esse quàm vitam custodire, vt Gal. loco citato docet, & proinde docet maximam esse dignitatem virium. Animalis enim vis & facultas sedem habet in cerebro, quæ sensu & motu voluntario cognoscitur: vitalis verò in corde, quæ pulsu dignoscitur; naturalis verò, quamuis in omnibus partibus reperiatur, potissimum tamen in hepate posita est, quæ ex concoctionibus dignoscitur.

Ex his tamen viribus vitalis dignior & præstantior est, animalis verò maximi est momenti in ægrotis, propter respirationem, quæ à facultate animali dependet, vt Gal. 7. *meth. cap. vlt* docet. Naturalis verò non est tanti momenti, quamuis debeat esse robusta in venis, vt humorem noxium in illis existentem concoquere possit, illumque superare.

Vires autem in triplici substantia nostri corporis collocantur; solida, carnosa, & spirituoſa; labuntur autem vires, ait Gal. 9. *meth. cap. 13.* duobus modis: vel dissipata substantia earum partium, in qua posita sunt, aut alteratione; alteratio verò partium vel contingit à tota substantia, vel à qualitate aliqua manifesta: si enim vires labantur, dissipata substantia alimento restauranda est, siquidem substantia solida cibo resturatur; humida potu, spirituoſa inspiratione & tractu

arteriarum, vt i. *sanit. tuend. cap. i.*
Gal. docet.

Quare decipiuntur multi Medici qui in quouis virium lapsu præscribunt cardiaca medicamenta, vulgò cordialia. Si enim vires labuntur alteratione à tota substantia, vt tēpore pestis & venenis sumptis, à tota substantia nostræ naturæ contrariis, cōuenit alexipharmaca medicamenta à tota substantia agentia exhibere & propinare, & non erit necessarius vsus cardiacorum siue cordialium: si autem vires labantur à manifesta qualitate, vt à calidis, frigidis, &c. à contraria qualitate sunt corrigendæ. Et hæc de Indicatione non curatrice.

Indicatio verò curatrix ea est, ex qua deliberamus de remedio, vel de aliquo illius scopo; hæc autem triplex est. Prima sumitur à morbo. Secunda à natura. Tertia verò ab ambiente; quam diuisionem tradit Gal. 9. *meth. c. 14.*

Verum dices, Indicationem curatricem non esse triplicem, sed duplicem tantum, quia indicatio, quæ ab ambiente desumitur, potest reuocari ad Indicationem petitam à causa: quoniam aër ambiens, si est cōtrarius morbo, inter causas iuuantes connumeratur: si verò morbum iuuat, illique similis est, inter causas insalubres & nocentes cōnumerandus erit; Ergo Indicatio, quæ sumitur ab aëre ambiente, referri debet ad Indicationem petitam à causa, ergo tātum duplex est Indicatio curatrix, & non triplex.

Respondemus, verum esse, indicationem ab ambiente desumptam reduci posse ad Indicationē desumptam à causa verum clarioris doctrinæ gratia, hanc Indicationem ab ambiente desumptam, ab illa separauit: & ita docet tres esse differentias Indicationis curatricis.

Prima ergo Indicatio curatrix à morbo sumitur, quæ quidem in tot
diui-

diuiditur differentias, quot sunt morborum species. Ad hanc indicationem à morbo petitam reuocatur Indicatio desumpta à vi & magnitudine morbi, nā vis & magnitudo morbi indicātur ex Hip. 1. *Aph. sect. 6.* vbi docet extremis morbis extrema remedia esse adhibēda, illa namque extremitas & magnitudo morbi indicant, extrema remedia esse à Medico præscribenda, ea ratione qua demonstrauit Gal. ex Hipp. 4. *meth. cap. 6.* Ad hanc etiā Indicationem à morbo desumptā reuocatur Indicatio petita à causa: quæ quidem duplex est, interna & externa; interna in humoribus, spiritibus & partibus solidis posita est: quæ cum perpetuò præsens sit, perpetuò indicat sui ablationem, quæ multis modis auferri solet, sanguinis sc. missione, purgatione per quamuis partem factam, clysteribus, cucurbitulis, frictionibus, exer-

exercitatione, & balneo externa verò causa multiplex esse solet, quæ si præsens sit, indicat sui remotiorem; vt si sagitta sit infixæ, indicat sui separationem.

Verùm obijctes: Gal. lib. ad Tra-
syb. docuit ab evidentibus non sumi Indicationem, sed causæ externæ sunt evidentes, ergo, &c. & Gal. eod. lib. dixit, Indicationes à causis evidentes non esse; imò causæ vt causæ sensibus abdita sunt & occulta, ergo causæ externæ præsentibus quatenus causæ sunt, evidentes non sunt, ab illisque sumitur Indicatio; vt causæ externæ tales sint, vt ensis, gladius, &c. rûneque ab illis non sumitur Indicatio. Respondeo, si causa externa non sit præsens, nihil indicat; vt si aliquis sit percussus lapide, lapis nihil indicat: quia cum præsens non sit, nihil indicat. Verùm quamuis causa externa non præsens, non indicet nihilominus tamen conducit ad

cognoscendū affectum factum. Hæc verò Indicatio, quæ sumitur à causa tam externa quàm interna, curatrix non est, sed præseruatrix; ad curationem verò refert: quia eisdē præseruamus remedijs, quibus curamus: ad hanc autem Indicationē à morbo desumptā reuocatur Indicatio, quæ sumitur à symptomate. Sed dicet aliquis, à symptomate non sumi Indicationem curatricem, quia simul cum morbo auferuntur symptomata. Respondeo, symptomata quatenus symptomata sunt, nihil indicare, nam sublatis morbis, quos sequuntur, auferuntur. Si verò symptomata habeant rationem causæ, augeantque affectum, vel labefactant vires, tunc ab illis Indicatio curatrix sumitur, indicantque eo tēpore sui remotiōnem, vt Gal. 12. *meth. cap. 1.* docet, quod exemplis manifestū fiet. Habeat aliquis in aliqua parte corporis vehementem dolorem, ille dolor,

lor, quamuis symptoma sit, sedandus est, quia tum auget affectum, tum etiam quia labefactat vires, quas dissipat immodica euacuatione, quæ symptoma est in excretis, verum quoniam labefactat vires, corrigenda est; immodica etiam vigilia, etiamsi symptoma sit, corrigenda est, sompnus quoque vires prosternit, quod Gal. 12. *meth.* docet, quamobrem hæc symptomata, quæ augent affectum, & labefactant vires, sunt admodum corrigenda.

Secunda Indicatio curatrix sumitur à natura, quæ quidem duplex est, alia communis, alia propria; Communis est qua conueniunt omnes homines inter sese, scil. natura, quæ maximam habet latitudinem; nam possumus intelligere nomine naturæ communis, communem illam naturam, in qua conueniunt omnes homines eiusdem temperamenti, vt natura biliosorum, pituitosorum, &c. Propria natura est proprium

prium cuiusque temperamentum. Hæc sanè propria natura maxime cognoscenda est à Medico, vt Gal. 1. ad Glanc. c. 1. docet, quoniam ex propria natura metimur lapsum, & ex lapso quantitatem remedij; & ideo idem Gal. 3. meth. cap. 7. demonstrat illum esse optimum Medicum in curandis morbis, qui methodum sibi comparauit cognoscendi propriam naturam. Hæc verò propria natura vel est totius, vel partis; vtramque verò debet Medicus cognoscere, vt Gal. 3. meth. cap. 7. & 9. docet: Hæc verò propria natura nō potest intrarationem cognosci, sed artificiosa coniectura, vt Galen. 2. meth. cap. 7. docet. Vt verò hæc propria natura siue totius, siue partis cognoscatur, fecit Galen. duos libros de Temperamentis, & arte medica; quibus signis Medicus artificiosa coniectura potest cognoscere propriam naturam totius, quam à Medico cognoscenda nese

se diximus, quemadmodum & naturam partis.

Verum obiicies, à natura non sumi Indicationem curatricem, quia natura indicat sui cōservationem, quemadmodum vires: ergo quemadmodum à viribus non sumitur Indicatio curatrix, ita neque à natura.

Respondemus, quòd quamvis natura indicet sui custodiri ad cōservationem, nihilominus tamen ab ea sumitur Indicatio curatrix, quoniã ex illa deliberamus de quãtitate remedij, & ita à natura propria sumitur Indicatio curatrix, & non à viribus, quoniam ab istis per se non deliberamus de remedio, neque de illius quãtitate quemadmodum à natura: nam à propria natura metimur lapsum, & ex lapso quãtitate remedij, vires verò indicant tantum sui cōservationem & custodiam, vt dictum est.

Ad hanc Indicationem, quæ sumi

B

tur

tur à natura, refertur Indicatio, quæ sumitur à consuetudine, quia consuetudo est quædam natura acquisita, (quamvis Vallesius velit à consuetudine non sumi Indicationem curatricem,) & Indicatio quæ sumitur ab ætate, & à sexu.

Tertia Indicatio curatrix sumitur ab ambiēte: ab illo namque sumitur in arte medica Indicatio curatrix, nam velimus, nolimus, aërē atrahimus, cum illo quo necessariò versamur.

Cæterum, argumentum nititur demonstrare aduersus Galenus, aërem ambientem non indicare.

Natura remediorum non indicat, sed indicatur.

Sed aer ambiens est natura remedij.

Ergo aer ambiens non indicat, sed indicatur.

Respondeo, distinguendo maiorem, dicens, materiam remediorum duplicem esse: aliam communem, aliam propriã, materia propria in-

dica-

dicatur, & non indicat, communis verò materia remediorum, qualis est aer ambiens, indicat necessariò, nam vt superiùs diximus, velimus, nolimus, aerem attrahimus, & continuò cum eo versamur, corpùsque nostrum semper alterat, & commutat, & proinde communis materia est dicendus, & ideo ab illo sumitur Indicatio curatrix. Ad hanc indicationem desumptam ab aere ambiente refertur Indicatio, quæ sumitur à regione, à cœli statu, ab anni tempore, à quibus sumitur Indicatio curatrix, quia ex his deliberramus de quantitate remedij: reuocaturque hæc Indicatio, quæ ab aliis sumitur, ad Indicationem, quæ sumitur ab ambiente.

Præterea Indicatio curatrix diuiditur in primam seu præcipuam, & coindicationem; prima à morbo sumitur, vt Gal. 3. *meth. cap. 1.* docet; quæ sanè Indicatio à morbo petita tantùm est prima, & vt ita

dicam, carcer methodi medendi, quæ quidem methodus ex aliis Indicationibus perficitur; hæc enim Indicatio à morbo desumpta nota est plebeis hominibus, nã plebei norunt calidum morbum frigidis remediis esse curandum, & contrã.

Coindicatio est, quæ simul cum Indicatione indicat, vt est Indicatio, quæ sumitur à viribus, à natura, à cõsuetudine, ab ætate, à regione, à cœli statu, & à sexu, & ab aliis si quæ sunt huius generis, vt Gal. 13. *meth. cap. 18.* docet. Quare Indicatio ex Galen. loco citato comprehendit curatrices, & nõ curatrices Indicationes, cõprehendit etiam Indicationem, quæ sumitur à viribus, quæ indicatio curatrix non est.

Rursus Indicatio curatrix diuiditur in propriam, & communem; Propria Indicatio est, quæ sumitur à re aliqua propria, vt est Indicatio, quæ sumitur à propria natura, & quæ sumitur à morbo peculiari,
& à

& à regione, & à proprio anni tē-
pore, & ab aliis huiusmodi. Hæ enim
Indicationes propriæ sunt, quoniã
non curat Medicus hominẽ in vni-
uersum, sed solùm Ioannem, Petrũ,
Franciscum, &c. qui habent pro-
prium & peculiarem naturam, vt
Galen. 2. meth. cap. 7. & aliis in locis
docet. Neque omnes morbi habent
eandem naturam, neque in eadem
regione, neque eodem anni tempo-
re eueniunt, proinde ab his omni-
bus sumitur peculiaris Indicatio.

Communis verò Indicatio est,
quæ sumitur ab aliqua re commu-
ni, vt est Indicatio, quæ à morbis
sumitur in vniuersum: nam omnes
morbi habent communem Indica-
tionem, scil. sui ablationem, & om-
nes febres, quatenus febres, com-
munem etiam habent Indicationẽ,
scil. refrigerationẽ: & quò commu-
nior erit res, eò communior ab ea
petetur Indicatio, & proinde Indi-
catio, quæ sumitur à morbo, com-

munior erit ea quæ sumitur à febrī, quoniam morbi vis magis est communis quàm febris. Quæ autem ratione id, quod commune est, expendere conueniat, ex illa intelligemus quæ Gal. 2. *meth. cap. 7.* docet.

Cæterùm particularis Indicatio magis excessum demonstrat quàm naturalis: nam Medicus, vt diximus, non curat hominem in vniuersum, sed in particulari, hæ verò particulares vtilius exercentur quàm communes, quoniam propria remedia ostendunt: quod Gal. 13. *meth. cap. 12.* ostendit, docens distinctionem inter proprias & communes Indicationes, aitque eo loco: Indicationes communes non minùs vtilis sunt quàm noxiæ, quod exemplo phlegmonis natæ in iecore demonstrat Galen. quam rem eleganter & copiosè multis exemplis ex varijs Gal. locis Colladus in *sua Isagoge cap. 10.* demonstrat.

Quar-

Quarta diuifio est, qua diuiditur Indicatio in simplicem & compositam, qua diuisione non solum diuiditur Indicatio curatrix, sed Indicatio in vniuersum, nam Indicatio, quæ sumitur à viribus (quam non curatricem statuimus,) sub hac diuisione complectitur: ergo Indicatio in vniuersum vel est simplex vel composita: simplex est quæ ab vna re tantum simplici sumitur, vt ea quæ sumitur, ab intemperie calida, nam quod vnum est, vnū indicat, vnamque tantum habet Indicationem, nisi illud vnū diuersam habeat naturam, nam tunc quamuis vnum sit, non habet vnam & simplicem Indicationem, sed compositam. Quod exemplo bilis redundantis demonstrat Gal. lib ad Trasymb. c. 4. nā illa quatenus acris est & mordax, indicat retentionem in mordacitatis & acrimonie; quatenus vero multa, indicat euacuationem; quatenus verò calida, refrigerationem

ergo vna & eadem res, habens diuersam naturam, compositam habebit Indicationem, quæ à duobus affectibus simul existentibus, vel à pluribus sumitur, vt est Indicatio quæ sumitur à morbo calido & sicco, &c. quam diuisionem tradebat Gal. 4. *meth. cap. 12.*

Tandē compositæ Indicationes subdiuiduntur: nam vel sunt concordēs, vel cōtrariæ: cōcordēs sunt, quæ in vnum consentiunt, vt si Ioānes natura frigidus sit, ætate frigida, ambiente frigido, assuetus alimentis frigidis, &c. febre corripitur: tunc multæ sunt Indicationes: verūm illæ omnes concordēs sunt, quia in vnū conspirant: omnes nāque suadent & indicant remediis frigidis esse vtendum.

Contrariæ Indicationes sunt, quæ contraria indicant, ita vt quod vnum iuuat, alteri noceat, vt docet Gal. 8. *meth. c. 9.* Itaque cōtrariæ Indicationes non dicuntur, eò quòd
ab

ab oppositis sumantur, nã aliquando sumuntur à contrariis, & illæ nõ sunt contrariæ, vt statim dicemus. Sed reuera dicuntur cõtrariæ Indicationes, quòd indicata sunt contraria, qua in re fuit deceptus Argẽterius existimans vires & naturam, quia contrarias sunt morbis, contrarias cũ morbo habere Indicationes. Verũm quomodo fuit deceptus ex Gal. 8. meth. cap. 9. intelligemus, vbi docet, si natura frigido morbo afficiatur, tunc concordet esse morbo & naturæ Indicationes, quamuis morbus & natura sint opposita. Quod etiã in Marasmo ostẽdere possumus. Nam ea quæ indicant virtus & morbus, non sunt contraria, cũ simpliciter virtus & morbus sint opposita: ergo aliquando Indicationes sumuntur à contrariis, & ipsæ inter sese non sunt contrariæ: præterea aliquando, à quibus sumuntur Indicationes, contrariæ nõ sunt, & ipsæ Indicationes sunt op-

positæ, v, g. si phlegmon coniunctus sit cum ulcere, sanè phlegmon & vlcus contraria non sunt, & tamen cōtrarias habent indicationes, quoniam quod prodest phlegmoni, aduersatur vlceri, hæ verò cōtrariæ Indicationes vel fiunt, quia affectus sunt cōtrarij, qui contraria indicant, vel quia tantū vnicus affectus reperitur, qui contrariā Indicationem habeat naturæ, ætati, regioni, cœli statui, vel alicui alteri, in quo Indicationem non sumimus, vt Galen. docet 3. meth. cap. vltimo.

In his autē contrarijs Indicationibus exercendis duo debet Medicus expēdere; Indicationū numerū, earumq; dignitatem, & magnitudinē, vt Gal. loc. cit. docet, quam rem exemplis demonstrare oportet. Fingamus Socratē natura calidū, & siccum, in ætate calida, ambiente calido & sicco, in regione calida & sicca, assuetū alimentis calidis & siccis, febre affici: in eo sanè multæ &

dis;

discordes sunt Indicationes: nā Indicatio quæ sumitur à febre docet frigida remedia esse adhibēda, reliquæ verò Indicationes indicāt calidis, & siccis esse vtendū. In his sanè Indicationibus maior numerus est Indicationum, quæ habent calida & sicca remedia esse adhibenda, sola enim Indicatio, quæ à febre sumitur docet remedijs frigidis esse vtendū.

Cæterum licet vna sit indicatio, quæ sumitur à febre, nihilominus tamen magnitudine & dignitate reliquas omnes Indicationes superat, præsertim si à natura plurimū recesserit febris illa: nam tunc duplex erit magnitudo Indicationum à febre petita. Prima est quæ à febre desumitur. Secūda est, quæ à natura plurimum recessit, si autem febris sit parua, ita vt sit exiguus lapsus, tunc licet aliquas Indicationes cum ea conferre, etsi videatur magis refrigerare quam calefacere nec humidare magis quam exsiccare.

re, sed media victus ratio est præscribenda, aliisq; remediis est vtendum: si autem aliqua Indicatio superest, tunc à medio victu & à mediis aliis remediis recedere oportet, cùm tamen illa superet sua cõtrarietate, & proinde in his Indicationibus exercendis Medicum esse exercitatum oportet, & natura prudentem, quam rem fusissimè Gal. explicat 8. *meth. cap. vlt.*

Rursus alio exemplo possumus hanc rem demonstrare. Sit aliquis qui habeat affectum euacuationem postulantè, & vires habeat languidas, in eo sunt contrariæ Indicationes, tamè dignior est Indicatio quæ sumitur à viribus, quàm Indicatio quæ sumitur ab affectu: nam, vt superiùs diximus, est maxima dignitas virium; nam vires seruare nihil aliud est quàm vitam custodire. Verùm cùm Indicationes exercere maximi momenti sit, proinde vlteriùs rem hanc ex Galen. 7. *meth. cap. 12.*

explicare oportet, docet enim in contrariis Indicationibus aliqua esse à Medico consideranda. Primū, quis affectus ex aliis magis vrgeat: nam vrgentiori affectui magis est succurrendū alio non neglecto. Secundum docet esse considerandum, quis affectus ex illis habeat rationē causæ alterius affectus, & affectui habenti rationem causæ est prius succurrendum. Tertium, est considerandus ordo, sc. quid ante quid, quid cum quo, & quid post quod, sit curandum. Primum namque quod considerandū esse diximus, est quis affectus magis vrgeat; vrgentia verò affectus ex illius magnitudine expēdi debet: est enim affectus magnus, ex quo pendet vitæ periculum: qui quidem est triplex teste Gal. 4. meth. cap. 6. Primo modo dicitur magnus morbus in sua essentia, vt magnū vlcus in crure vel alia parte principe, vt morbus existēs in corde, cerebro, hepate, & ventriculo, qui

qui ad hepatis portionem se habet, vt docet Gal. 7. *meth. cap. vlt.* Secundo dicitur morbus magnus, vt apertura quæ est in parte principe, & morbus existens in corde. Cæterum est aduertendum, omnes morbos in his partibus principibus existentes esse magnos, nam si ex illis nõ imminet vitæ periculum, magnus non erit, vnde febris diaria morbus magnus cordis non est dicendus, quoniam ex illa non imminet vitæ periculum. Tertio appellatur morbus magnus, eo quòd sit cacoethes vel mali moris, vt vlcera iuxta articulos existentia, quæ quamuis praua non sint magnus morbus esse censentur propter cacoethiam, & malum humorem: febris etiam pestilens, quamuis non habeat magnum aut multum ardorem, magnus morbus erit: carbunculus etiam quamuis sit exiguus tumor, magnus morbus est dicendus propter cacoethiã, & malignitatẽ quã habet.

Vrgentis ergo in morbis ex hac triplici magnitudine affectus est expendenda, alio non ita vrgenti non neglecto. Vt si fingamus Ioannē habere ardentissimam febrem, ex cuius ardore & acrimonia caloris, timeamus ne incidat in febrem hecticam marasmodem, huic ardentissimæ febrī, neglecta indicatione quæ sumitur ab alijs affectibus in ea existentibus, prius est succurrendum. Quam rem docet Gal. 8. *meth. cap. 10.* illi enim succurrēdum est propter vrgentiam, quæ ex magnitudine & essentia febris desumitur.

Præterea rem hanc alio exemplo confirmare oportet. Sit fœmina aliqua cui sint suppressa menstrua, & anginam patiatur, ex illa menstruorum suppressione natam. In illa contrariæ sunt indicationes, à contrarijs affectibus ortæ. Alia sumitur à mensibus suppressis, quæ indicat menses esse faciendos. Et alia quæ docet anginam esse curandam.

Ex

Ex his fanè indicationibus contrariis prius est succuerendum anginae: quia ex ea maius imminet vitæ periculum, quàm suppressioni mēstruum, quamuis angina nascatur ex illa mēstruum suppressione; & ita cenſeo, propter anginam mittendū esse sanguinem ex brachio, & non ex pede, licèt mēstrua sint suppressa, quia prius urgentiori est succurrendum quàm causæ affectus; si autem ille non esset affectus vrgens, affectui rationē causæ habenti prius succurrendum esset, vt infra dicemus.

Multis aliis exemplis rem hanc demonstrare possemus. Verùm brevitatis causa his contenti erimus. Si autem in contrariis indicationibus non sit affectus qui vrgeat, cōsiderandus est quisnam habeat rationem causæ alterius: & affectui habenti rationem causæ, succurrēdum est prius. Vt si fingamus hominem aliquem febrem putridam pati,

ti,

ti, quæ nimis ardens non sit: in ea sanè priùs considerandæ sunt multæ indicationes contrariæ, scilicet indicatio quæ sumitur à febre putrida, prohibita transpiratione, obstructione, & causis obstructionis: ex his namque affectibus nullus magis vrget quàm alius: nam ex aliquo illorum nõ imminet maius vitæ periculum quàm ex alio; proinde à causis obstructionis curatio erit inchoanda. Deinde deueniendum ad obstructionem, quæ causa est prohibita transpirationis, & ad prohibitam transpirationem, quæ causa est putredinis. Rursus ad putredinem, quæ causa est febris putridæ. Tandem ad febrem curandam accedendum est. Quam rem docet Gal. II. meth. cap. 10. Vide ergo quæ ratione affectui habenti rationem causæ, si vrgentia non sit, succurrendum sit.

Alio etiam exemplo hanc doctrinam summopere necessariam con-

cōfirmare possumus. Sit aliqua fœmina, in qua sūt suppressa mēstrua, ex qua suppressione nata sit inflammatio aliqua non magna in facie, vel in mammis, vel in alia quāuis parte. Ab illa inflammatione non magna non sumitur indicatio: cum ex illis duobus affectibus nullus magis vrgeat quān alius: proinde affectui habenti rationem causæ, est prius succurrendum; & ideo suppressioni mēstruum, quæ causa fuit inflammationis, prius est succurrendum.

Si autem non sit affectus vrgens, ex quo maius immineat vitæ periculum, nec affectus habens rationem causæ alterius reperiatur, ordinem considerare oportet: quid scilicet ante quod, id est, quem affectum ante alium curare liceat: quid post quod, id est, quem affectum post alium: & quid cum quo, id est, quem affectum simul cum alio. Quo exemplo vlceris sordidi cum phlegmo

mone coniuncti demonstrari poterit: nam tunc sunt contrarij affectus, ex quibus vnus magis quam alias non vrget, nec vnus habet rationem causæ alterius. Proinde in illis affectibus curandis ordinem prædictum debemus considerare, ideoque prius erit curandus phlegmon. Nam si ille prius non curetur, alij affectus curari non poterunt: quia ex illo perpetuò aliquid resudabit, & sordidum remanebit vlcus. Rursus curato phlegmone sordes sunt extergenda, quæ si non abstergantur, caro non poterit regenerari. Et ita simul vlcus curatur, & carne impletur. Tandem post hæc, cicatrix inducenda erit. Hæc ergo tria explicata medicus consideret in intelligendis & exercendis indicationibus, de quibus debet esse sollicitus; nam etsi sint contrariæ indicationes, poterit facillè artem medicam exercere.

Ex his indicationis diuisionibus
intel.

intelligemus nomina, quibus Gal. in methodo medendi passim utitur, scilicet indicatio, coindicatio, seu contraria indicatio; propria, communis indicatio, simplex indicatio, & composita. Tandem indicatio (utitur Galen. hoc nomine) prohibens, quod nomen multa alia comprehendit, quæ diuersa sunt ab indicatione. Nam pater, mater, amici, & assistētes interdum prohibent administrationē alicuius remedij, tamen ab his non sumitur indicatio. Per has enim differentias indicationis explicatas methodus medendi rationalis gubernatur. Siquidem medendi methodus, per has indicationes factas, habet principium & finem. Principium autem methodi medendi est cognitio morbi; nam indicatio à morbo desumpta, optima methodus medendi appellatur à Gal. 3. *meth. cap. 1.* Et hæc indicatio, quæ sumitur à morbo, non potest
 exer-

exerceri, nisi cognoscamus morbum: unde necessarium erit medico rationali cognoscere prius morbum, antequam inueniat remedia. Proinde Gal. multis in locis docet morbi cognitionem esse remediorum inuentionem. Finis autem huius methodi medendi, vt testatur Gal. 7. *meth. cap. 7.* est remediorum inuentio facta per indicationes.

Cum igitur inuentio remediorum huius methodi medendi sit finis, operæ pretium erit explicare hac in parte quid sit remedium. Est ergo remedium quicquid corpori admotum iuuat, vt Gal. docet *1. meth. cap. 1.* Quare remedium ad aliquid est, & relationem dicit ad nostrum corpus. Si ergo corpori admotum iuuat, remedium est: aliter enim non est remedium. Debet ergo aliqua res, vt sit remedium, duo habere: vt corpori applicetur, & iuuet. Quare vna & eadem res potest esse remedium, & nocens. Si enim iuuat, remedium est:

est: si minus, nequaquam, & inter causas nocentes recenseri debet.

Quod exemplo sanguinis missionis confirmat: nam si iuuat, remedium est: si autem noceat, causa nocens appellatur. Hæc eadē Gal. explicat *lib. const. art. med. cap. 14.* vbi remedium appellat, quod corpus iuuat, dum præter naturam ad bonum habitū reuocat. Qua propter cibus, potus, & medicamenta si admota corpori iuuant, remedia sunt. Horum omnium medicamentorum materiam 4. *sanit. tuend. & lib. de const. art. med. cap. 14.* reuocat Gal. ad quatuor capita, scilicet ad sumenda, facienda, educenda & forinsecus aduenientia. Lib. verò ad *Thrasymb.* ad tria tantum capita reuocat materiam remediorum, scilicet ad victus rationem, medicamenta & chirurgiam. Sub victu comprehendit Gal. cibum, potū, perfusiones, cataplasmata, clysteres, *II. met. cap. 15.* Ex cibo vero & potu omnes
res

res non naturales intelligimus, vt
somnia, vigiliam, motum, veneré
&c. Quo fit remedium alia plura
comprehendere quæ medicamenta
non sunt. Nam cibus, potus, sangui-
nis missio, cucurbitulæ, & instru-
mentum chirurgicum sub remedio
comprehenduntur; medicamenta
tamen non sunt vocanda. Vnde se-
quitur vt victus à remedio non di-
stinguatur: nam reuera species il-
lius remedij est. Quare omnis vi-
ctus est remedium, non tamen è
contra. Et proinde decipiuntur ali-
qui, dicentes vires ex se indicare
victum, cum victus sub remedio
comprehendatur, vt diximus. Si vi-
res indicant victum, ergo indica-
bunt remedium; quod absurdum
est. Per se tamen sui conser-
uationem, & custodium,
vt superius dictum
est, indicant.

De scopis remediorum.

HAEC omnis remediorum materia habet quatuor scopos, sc. qualitatem, quantitatem, occasionem, & vtendi modum. De quibus quatuor agit Gal. *lib. ad Glau. cap. 1.* Quoduis enim remedium necessario debet habere hos quatuor scopos. Nam remedia non quæuis, sed qualia sint, aut quanta, certa occasione, & debito vtendi modo adhiberi debent.

Sed obiicies; Gal. *in art. med. cap. 85.* duos tantum scopos recenset, scilicet qualitatem & quãtitatem: ergo sibi ipsimet contrariatur. Respondemus Galenus recensuisse quatuor scopos, quia tunc agebat de morbis curandis, in quibus profligandis necessarii sunt quatuor scopi. In arte verò medica agit de sanitate tuenda, in qua conseruanda non est necessarius modus vtendi, nec occasio. Sed sigillatim de singulis

lis agamus , initium sumentes à qualitate.

Per qualitatem remediorum hac in parte non intelligimus primas, secundas, vel tertias qualitates seu facultates medicamentorum, vt aliqui falsò sibi persuaserunt, sed per qualitatem remedij, species, genus, & differentias , vel naturam remedij intelligimus. Quæ quidem natura remediorum , vt superiùs dictum est, ad quatuor capita reuocatur, vel ad tria , vt *l. de opt. sect. ad Trasylb.* docebat Gal. Quæ quidem remediorum qualitas symmetria propria ab indicatione & à morbo sumitur. Deinde ab indicatione naturæ totius vel partis , consuetudine ; ætate , & sexu deliberatur.

Per quantitatem remediorum, vim remediorum intelligemus, non tamen molem. Certa enim remediorum quantitas nec lingua proferri potest , nec calamo præscribi,

vt Gal. I. ad Glau. docebat : ſolâque artificioſa coniectura metienda eſt. Quantitas verò medicamentorum, vel dicitur alterantiũ, vel euacuantium, vel quantitas victus; qui etiã ſub remedio cõprehẽditur, vt ſuperius diximus. Quantitas medicamentorum alterantium, ex affectu, ex natura totius & partis, ex ambiente, ex certa partis ſubſtantia, & ex ſitu partis deſumitur. Quantitas verò euacuantium medicamentorum, ex affectu, viribus tamquam conſentientibus, vel prohibẽtibus, vel ex natura totius, vel partis, ex ætate, conſuetudine, ex ambiente, & ex contumacia humoris qui euacuari debet, deſumitur. Pituita enim maiori quantitate euacuantium medicamentorum indiget quã bilis. Tandem victus quantitas deſumitur ex viribus potiffimum, ex natura, ætate, conſuetudine, ex ambiente & morbo prohibente.

Occaſio nihil aliud eſt quã op-

por-

portunū tempus ad agendum. Quæ duplex est; vna vniuersalis, altera particularis, vt Gal. *lib. ad Thrasymb.* docet. Vniuersalis occasio est opportunum tempus ad agendum cōmune omnibus, quæ ex postulanti- bus auxilia & absentia impediētiū desumitur. Particularis verò occasio est tempus opportunū ad exercitacionē alicuius remedij particularis, postulanti- bus, quæ desumitur ex particularibus auxiliū, & particularibus impediētibus. Quæ quidē particularia postulātia vel impediētia multa esse solent, quæ particularem occasionem seu particulare tēpus ad aliquid agendum variant. Desumitur occasio præscribēdi medicamenta. siue sint alterantia, siue euacuantia, siue victus, siue potus, vel somnus, vel vigilia, ex particulari morbo, & tempore. Quæ omnia ex particulari exercitacionē remediōrum manifesta sunt, vt Gal. docet toto 5. *lib. Aph.*

Per vtendi modum, intelligere debemus rationem administrandi remedia: an semel à nobis, an sæpius illa sint administranda, qua forma, qua substantia, cui parti sint adhibenda, & quis sit euacuationis locus conferens, & quæ vena sit secanda, & quoties. Quæ omnia ex prædictis indicationibus elucescunt.

Cæterum antequam rationalis medicus remedia per indicationes explicat inueniat, & ad morbos curandos accedat, priùs debet inuestigare an illos possit curare, nec ne. Nam si non possunt curari, nõ sunt præscribenda remedia, quæ alijs fore præsidia, ne à vulgo infamentur, vt *II. meth. cap. 9.* testatur Gal. Cognoscat verò an morbus possit curari duobus modis, experientia scilicet, & ratione. Sed cum experientia longo indigeat tempore, proinde satis erit rationem adhibere. Quare deprehendemus an morbus sit lethalis, vel non, ex quibusdam signis:

& præ-

& præcipuè quatuor modis, sc. ex substantia partis, actione, usu, & situ partis, vt Gal. docet 3. *meth. cap. 1.* Ex substantia partis, vt si solum vesica vel membranosa pars septi transuersi vlcerata sit, intelligemus illud vlcus non posse curari. Ex actione, vt si cor vulnere affectu sit, non posse curari illud vlcus intelligemus. Ex usu partis etiam id intelligimus, vt si vlcus coniunctum sit cù phlegmone, intelligemus vlcus non posse curari. Ex situ tandem illud intelligemus, vt si renes vlcerati sint, deprehendemus non posse curari: quoniam vis medicamentorum non poterit ad illos peruenire. Libro autem *de constit. art. med. cap. 16.* Gal. has quatuor notas vel modos ad duo capita reuocat, ad facultatem, videlicet, formatricem imbecillam, & defectum materiæ.

Postquam medicus rationalis ex prædictis notis cognouerit, an affectus curari possit, accedat iam ad

remediorum inuentionem ad mor-
 bos curandos. Cæterum nota medi-
 cum rationalem non curare omnes
 morbos per indicationes, sed ali-
 quos curat experientia, alios ana-
 logifino. Experientia enim curan-
 tur, qui tota substantia nostræ natu-
 ræ aduersantur, qui quidem morbi-
 ratione cognosci non possunt. De
 quorū differentijs non agebat Gal.
lib. de differentijs morborum. Nam ibi
 tantum agit de his qui ratione in-
 uestigari possunt. Quare malè Ar-
 enterius aduersus Gal. agit de dif-
 differentijs morborum, qui ratione
 inuestigari possunt. Horum verò
 morborum curationem qui expe-
 rientia curantur, pollicetur Gal. se-
 cripturum *lib. II. de simpl. med. facul.*
 Et quamuis medicus rationalis cu-
 ret morbos aliquos rationali me-
 thodo per indicationes aliquos ta-
 men sola experientia, vt diximus,
 curare debemus: & non est miscen-
 da ratio cum experientia, neque è

contra: sed seorsum tradenda, vt demonstratur à Gal. 1. meth. cap. 4. 2. meth. c. 6. & 7. & 3. meth. cap. 1.

Analogismo etiam medicus rationalis curat morbos aliquos: est enim analogismus à simili ad simile, vt Gal. lib. ad Thrasymb. c. 11. & l. de subfig. Emp. Vtitur verò medicus analogismo seu transitu à simili ad simile in morbis curandis, vt docet Gal. lib. ad Thrasymb. cap. 10. quando causa delitescit & nullam habet observationem, sed affectus quàm similis est sensibus. Huiusmodi verò affectus non possumus curare per indicationes, quoniam causa ignoratur; quod exemplo efficaci docet Gal. loco citato. Si aliquis à serpente Hæmorrhoids vocato demorsus fuerit, deinde sanguis largus effluat, & nos causam cur id patiatur nescientes, nec observatione aliqua instructi, auxiliū quale sanguinis profluvium patienti, præscribimus analogismo; quo medicus in

morbis curandis (vt dixi) aliquando vtitur. De curatione vero morborum, methodo, & via rationali agit Gal. *lib. meth. & de art. cur. ad Glau.* Vtimur etiam aliquando epilogismo in morbis curandis. Est autem epilogismus via qua ab affectibus ad causas progredimur contrario modo ac in analogismo, in quo à causis ad effectus progredimur, vt docet Gal. *1. progn. com. 2.* At que hæc de breui indicationum disputatione sufficiant.

DE MORBORVM ESSENTIJS, CAUSIS & SIGNIS.

Explicatis breui oratione indicationibus, quæ ad perfectam omnium affectuû curationem pertinent; breuiter etiam hos fructus in manu habebit sua, qui essentias causas, & signa omniû humani corporis affectuû inquirere voluerit. Quare à vertice capitis, vsque ad plantam
pe-

pedis illos describere aggredior.

Decidentia pilorum.

Est affectio capitis, qua vniuersi eius capilli defluunt.

Causæ.

Vna est raritas cutis, & altera defectus alimenti.

Signa.

Raritatis cutis signa cognoscemus. Primò, quia pili qui exciderunt, eandem, quam antea habebant, crassitiam seruât. Secundo, ex causa aliqua quæ præcessit rarefaciente cutim, scilicet medicamento calido, aut lotionè aliqua calefaciente.

Signa defectus alimenti colligemus primò ex tenuitate pilorum, secundò ex morbo præcedente, vt febre ardente, tabe.

Morbus Gallicus.

Est morbus totius substantiæ, inficiens iecur, & humores in eo contentos.

Causæ.

Fit ex venereo congressu ob con-

iunctam conuersationem & calorem, aliquando ob contagionem.

Signa.

Sunt dolores, summa grauitas corporis, colli, humerorum, omnium articulorum, perpetuus cruciatus, vel pustulæ in pudendis rubra, &c.

Achores vel tineæ.

Est affectus capitis, tenuissimis foraminibus cutem perforans, quibus glutinosus humor depellitur.

Causæ.

Pituïta falsa, & nitrosa, vel mixtus quidam humor, qui partim tenuem sanie ac mordacem, partim verò crassum succû in se habet.

Signa.

Si humor qui expellitur est tenuis biliosâ dominari sanie conijci m^o: si crassus & glutinosus, pituitâ.

Dolor.

Est actio deprauata sensus tactus.

Causæ.

Solutio continui est causa proxi-

ma,

ma, causa verò remota, humor.

Signa.

Manifesta sunt signa doloris.

Phrenitis.

Est delirium continuum cum febre acuta.

Causæ.

Est congestio vel fluxio sanguinis biliosi ad cerebrum.

Signa.

Vigilia inquietas, & post somnum vociferatio, &c.

Lethargus.

Est symptoma in actione animalis principis læsa.

Causæ.

Fit ex pituita putri irrigante cerebrum.

Signa.

Somnus, febris lenta, pulsus rarus, magnus & viscosus, respiratio rara & imbecilla, obliuio summa.

Vertigo.

Est actio læsa deprauate imaginationis, quæ rem quietam circum-

uolu-

uolui iudicat.

Causæ.

Vna est externa, & altera interna. Externa, vt motus in gyrum & vini potio Interna vel in capite, vel in alia parte. Omnes fiunt à causa frigida.

Signa.

Manifesta sunt vertignis signa.

Epilepsia.

Est convulsio omnium corporis partium non perpetua, cum mentis ac sensuum læsione.

Causæ.

Fit ab humore crasso obstruente cerebri ventriculos, non omnes, sed secundum aut tertium.

Signa.

Sunt oris spuma, inordinatio linguæ, in accessione ægri statim conuulsantur & conuelluntur, & nonnumquã stertunt & circumaguntur. Interdum vrina & semen effluit.

Melancholia.

Est delirium sine febre, cum metu & tristitia.

Cau-

Causa.

Fit ab intemperie frigida cerebri ex melancholico humore orta.

Signa.

Sunt metus & tristitia, si multum perseverent absque causa manifesta.

Incubus

Est imaginatio deprauata ex speciebus rei alicuius suffocantis & opprimentis in cerebro motis.

Causa.

Fit ab intemperie frigida & sicca cerebri quando fit per proprium affectum, si fit per consensum, ab obstructione partium infernarum, vel tumore lienis.

Signa.

Sunt quando ægri existimant se esse oppressos, ita ut si velint loqui quasi detineantur.

Apoplexia.

Est priuatio sensus & motus in toto corpore, ob impeditum transitum spirituum animalium facta.

Cau

Causæ.

Est quicquid replet cerebri ventres, ita vt non possit animalis spiritus permeare. Hæc obstructio semper fit ab humore crasso.

Signa.

Sunt abolitio sensus, nam ægri quasi mortui viuunt, oculis clausis dormientes & stertentes.

Paralysis.

Est priuatio sensus & motus alicuius partis ob impeditum transitum spirituum animalium facta.

Causæ.

Fit ob humore crasso & lento aliquos nervos obstruente, vel ab obstructione à tumore facta.

Signa.

Sunt admodum manifesta.

Conuulsio.

Est motus deprauatus partium neruofarum, quo versus suam originem retrahuntur.

Causæ.

Fit à repletionem vel inanitionem.

Sig-

Signa.

Repletionis signa erunt, quando sanum corripit subito eueniens, aut saltem non multo post morbi initia.

Inanitionis vero signa erunt, quando post ardentes febres euenit, & per plurimas euacuationes, siue per sudores, deiectiones infernas, vomitum, sanguinis profusiones accidit.

Tremor.

Est quidam motus contrarius, ex contrariorum in se motuum successione proueniens.

Causæ.

Fit ex imbecillitate neruorum & partis grauitate.

Signa.

Sunt admodum manifesta.

Ophthalmia.

Est inflammatio membranae adnatae

Causæ.

Vel est interna vel externa; interna, est fluxio sanguinis, quæ fit à p[ro]funditudine corporis aut venarum cap[itu]l[orum]

tis, aut à fluxione humoris acris. Externa, vt sol, fumus, & alia quæ dolorem aut calorem in oculo excitando fluxionem mouent.

Signa.

Sunt adnatæ rubor, ex oculis lacrymæ manantes, & in maioribus oculi angulis qui ad nasum sunt, fordes quædam acruatæ.

Suffusio.

Est additus humor in oculo ad eius actionem non necessarius, immo eam impediens.

Causæ.

Est affluxus humoris crassi.

Signa.

Sunt manifesta.

Angina.

Est inflammatio in musculis interioribus vel exterioribus faucium.

Causæ.

Fit propter nimiam sanguinis opiam & efferuescentiam.

Signa.

Sunt difficilis spiratio, dolor, & fe-

febris, ruborque semper tum vultus, tum colli, atque etiam rumor.

Catarrhus.

Nihil aliud est quam excrementum descendens à capite ad subiecta membra.

Causæ.

Vna est intemperies calida vel frigida cerebri: hæc refrigerando cerebrum; illa attrahendo aut fundendo humoré. Altera verò est repletio venarum & ventriculorum cerebri, quæ solet fieri à toto corpore.

Signa.

Cum fit à causa calida, ægri circa partes affectas nonnihil caloris sentiunt, habentque faciem rubram: contra quando fit à frigiditate, nam circa caput, & frontem fit distentio, & meatuum obturatio, ita ut vix per nares resonare videantur.

Præcipuum signum est tussis, & habet causas quinque. Prima est humor collectus in aspera arteria, ut
in

in pleuritide & peripneumonia. Secunda humor distillās à capite. Tertia compressio septi transuersi. Quarta magna asperitas faucium. Quinta intēperies frigida inæqualis parium respirationi seruientium.

Asthma.

Est densa respiratio sine febre.

Causæ.

Est humor frigidus, aut tuberculum, obstruens arterias asperas quæ sunt in pulmone.

Signa.

Sunt grauitas sensus, & quædam purulenta per sputum reiecta.

Peripneumonia.

Est inflammatio pulmonis.

Causæ.

Fit à quocūq; humore, sed præcipuè ab humore pituitoso, & crasso.

Signa.

Sunt dolor grauis, febris acuta, difficilis respiratio, rubedo malarum, & pulsus mollis.

Pleu-

Pleuritis.

Est inflammatio membranae succingentis costas.

Causa.

Fit vel ab humore bilioso, quando scilicet videmus sputum pallidum & flavum; vel pituitoso, quando spumofum; vel melancholico, quando nigrum; vel sanguineo, quando rubrum.

Signa.

Sunt quinque, febris acuta & continua, dolor punctorius, pulsus irregularis & durus, difficilis & frequens respiratio, & tussis.

Phthisis.

Est exulceratio pulmonis.

Causa.

Fit vel ex empyemate, id est, supuratione: vel etiam ex defluxu humoris erodentis & acris.

Signa.

Sunt summa extenuatio totius corporis, nares acuta, tempora collapsa, oculi concaui, scapulae al-

alarum more prominentes, tussi
& quod expuitur foetidum est,
febris hectica.

Palpitatio cordis.

Est dilatatio & compressio ea
præter naturam.

Causæ.

Est spiritus crassus in eius sine
contentus & exitum quærens.

Signa.

Sunt summus dolor in ipso cor-
de, & velocitas pulsus in causa cal-
da, in frigida verò econtrà.

Syncope.

Nihil aliud est quam præceps vi-
rium lapsus.

Causæ.

Sunt omnia quæ dissipant sub-
stantiam partium, aut spirituum
aut earum euertunt temperamen-
tum, vt venena, magna euacuati-
medicamenti purgantis.

Signa.

Sunt pulsus languidus, & mad-
vniuersalis.

Signa.

Est evidens signum excretio per superiora & inferiora.

Diarrhæa.

Est immodica excretio alicuius humoris per aluum.

Causæ.

Fit præcipuè ab humore bilioso, vel ab humore pituitoso, vel melancholico: fit etiam aliquando à pravo alimento in ventriculi cavitate contento, & fluitante.

Signa.

Colores in facibus inspersi.

Lienteria.

Est affectus præter naturam, in quo celeriter ea, quæ comeduntur, talia deijciuntur qualia fuerunt devorata.

Causæ.

Fit à læuitate & exulceratione intestinorum, vel à facultatis imbecillitate.

Signa,

Ægri ciborum saporem nō sentiunt,

riunt, malū corporis habitum contrahunt, ructusque accidos edunt.

Dysenteria.

Est sanguinis euacuatio per sedem cum torminibus, ex ulcere in-
estimatorum procedens.

Causæ.

Fit ab humore bilioso vel atrabilario, vel à pituita salsa, aut à medicamento acri.

Signa.

Si sanguis multum permixtus est cum fæcibus, signum est vlcus esse in intestinis gracilibus: si non est permixtus, in crassioribus, id est, iuxta sedem.

Tenesmus.

Est vehemens & innanis conatus ad egerendum.

Causæ.

Causæ sunt ea omnia quæ facilitatem expultricem intestini recti excitant ad vehementem, & continuū motum, qualia sunt quæ irritant & quæ grauant, irritant pituita ibi
im-

impacta, & vlceris dolor; grauant
faces immodicæ.

Signa.

Sensus grauis, & distentio circa
imū ventrem, & frustrata deiectio.

Dolor colicus.

Tunc fit quando colon, secūdam
ex crassis intestinis, afficitur.

Causæ.

Vna est externa, altera vero in-
terna. Externa, intemperies frigida
vel alimentum, vel aer, aut veneni
potio. Interna, intemperies etiam
frigida, orta ex pituita vitrea, vel
calida, ex acri humore; status disten-
dens, aut inflammatio.

Signa.

Si dolor fit à pituita, cum hæc
fit glutinosa, infixus ita erit, vt per-
forari videatur intestinum, neque
in eo est sitis. Si fit à bile, erit do-
lor acutus, sitis, oris amaritudo: &
præcessit bilis retentio. Si ab in-
flammatione, febris ostendet: sicut
loci mutatio, & distentio ortum

indicabunt à flatu.

Ileos.

Est effectus Ilei intestini, in quo eorum quæ per aluum excernuntur omnino supprimitur euacuatio.

Causæ.

Est magna inflammatio, vel stercus induratum, vel mutatio situs intestini, quæ hernia intestinalis dicitur, vel omnia quæ excrementorum descensum impedire possunt.

Signa.

Signum proprium est nihil per inferna excerni. Quod si exitialis est, stercus per os educitur. Ex dolore etiam & tumore in regione tenuium intestinorum ipsum deprehendere possumus.

Inflammatio hepatis,

Est tumor præter naturam, siue fiat à sanguine, siue à bile, siue à melancholia, nam à pituita non potest fieri.

Causæ.

Sunt humores prædicti.

Signa.

Signa.

Potest fieri tumor iste, vel in parte gibba, vel in caua hepatis. Si in gibba, aderit tussicula sicca ob septi tranuersi compressionem: & si iecoris regionem comprimimus, dolorem inibi æget persentiet. Si in caua, dolor ad intestina verget, ventriculus vomitu bilioso, & multis ichoribus referto tentabitur. Deiectiones erunt cruentæ, & singultus aliquando apparebit, (quod malum est, quia inflammationis magnitudinem sequitur.) Signa communia tam in parte gibba, quàm in caua sunt, granitas iuguli, pulsus durus; febris acuta, linguæ nigredo & sitis.

Obstructio iecoris.

Hepatis obstructio est morbus in via.

Causæ.

Ab vna solum causa fit, nimirum ab humore crasso congesto in venis ipsius hepatis.

D 2

Sig-

Signa.

Sunt difficilis spiratio, pallor totius corporis, grauitas in hypochondrio dextro, & tussis.

Ictericia.

Est effusio biliosi humoris per vniuersum corpus. (Vbi, per biliosum humorem, tam flauam quam nigram bilem intelligas vellim.)

Causæ.

Fit ex motu naturæ expellentis humorem peccantem ad vniuersam cutim ratione criseos: vel est sanguis mutatus in bilem porraceam, vel intemperies calida iecoris inultam bilem generantis, vel ipsa intemperies totius corporis, præ qua tenuior pars alimenti in bilem facessit, vel obstructio iecoris in meatu, qui ex iecore ad felleam vesicam bilem defert, aut illius, qui ex vesica, eam ad duodenum intestinum expurgat; vel inflammatio iecoris, vel scirrus iecoris, vel imbecillitas vesicæ bilis, orta ex aliqua in-

intemperie magna, propter quam non recte attrahit bilem: & denique vel immodica bilis quantitas in vesica coaceruata, impediens quominus (à magna scilicet distensione impedita) possit contrahi. (Quo etiam modo lotium in vesica interdum supprimitur.)

Signa.

Sunt corporis pigritia, pruritus vniuersi corporis, pallor in facie & oculis & vrina pannos lineos tingens.

Hydrops.

Est tumor præter naturam ventris, aut totius corporis, ex actione iecoris deprauata procedens.

Causæ.

Est intemperies frigida iecoris.

Signa.

Sunt potus ingens desiderium, & grauitas corporis, & color vitiat, ex virore albicantibus ægris.

Obstructio lienis.

Fit quemadmodum obstructio he-

patis, & eſt morbus in via.

Signa.

Sunt triſtitia, difficultas ſpiritus,
& ſomnus turbulentus.

Suppreſſio vrinae.

Quoties lotium in totum ſup-
primitur, ita vt eo ægrotantes nihil
reddant, dicitur iſchuria, quæ vel
propriè vel impropriè ſumitur: im-
propriè, pro vrinae retentione vn-
delibet pendeat affectus; propriè, in
qua vrina in veſica contenta non
poſteſt excerni.

Cauſa.

Eſt obſtructio in renibus à lapi-
de, arenulis, pure, aut humore craſ-
ſo facta, impediens vrinae traſitum;
vel imbecillitas veſicæ, quæ ab in-
temperie frigida ortum habet, vel
angultia meatus per quæ vrina ex-
cernitur. Huius angultia duæ ſunt
cauſæ, præcluſio ſcilicet & obſtru-
ctio. Præcluſio fit vel à tumore
præter naturam, vel à ſiccitate.
Obſtructio fit vel à grumo ſan-
gui-

guinis, vel à pure, vel à lapide. Ad quam causam reuocari possunt arenulæ & crassa excrementa, quæ cõmunem habent materiam; vel à tuberculo, vel à callo.

Signa.

Sunt manifesta.

Urinae difficultas.

Dicitur dysuria. Fit ab iisdem causis à quibus ischuria, sed remissioribus.

Renum calculi & vesicae.

Fiunt ab humore crasso, siue sit pituita vel melancholia.

Causa efficiens est calor immodicus, non frigiditas. Generatur enim calculus à calore euaporante humidam partem crassi humoris & reliquam concrassante: ita ut si ille concretus humor in renibus vel vesica moram fecerit, ab altero sese circumglutinante augeatur, quousque lapidis magnitudinem ex arenula acquirat.

Dolor summus adest in hoc affe-

& u, quia renes non sentiunt nisi per membranam, & dicitur nephriticus dolor.

Signa.

Vomitus primò pituitæ, & deinde bilis æruginosæ; urinæ suppressio vel guttatim redditæ, dolor renum & infixi aculei instar, nullo foris tumore circa partem infestante. Cruris è directo laborantis renis stupor.

Stillicidium urina.

Affectus est in quo parum & frequenter urinam excernimus.

Causæ.

Imbecillitas facultatis retentricis vesicæ, vel urinæ acrimonia.

Mictus sanguinis.

Causæ sanguinis mictus (vt & profluuij narium) vel externæ sunt, vel internæ. Externæ sunt casus, ætus, &c. Internæ sunt tres. Prima in facultate consistit, cum scilicet retentrix vasorum fuerit imbecilla, aut expultrix immodicè irritata.

Se-

Secunda est sanguinis vitium cum peccat quantitate aut qualitate. Tertia est vasorum noxa, quæ tripliciter contingit, primò cum vas est tenue; secundò cum molle; tertio cum durum.

Dialetes.

Est velox potulentorum exitus per vrinam à sua qualitate non immutatorum.

Causæ.

Est intemperies renum calida, quæ vim habet attrahendi.

Signa.

Est sitis intolerabilis.

Lumbrici.

Tres sunt species. Primi, appellantur reretes & rotundi, qui in tenuibus generati intestinis, aliquando ad ventriculum ascendunt, vbi humores agitantes varia pariunt symptomata. Secunda, sunt magni, ita vteandẽ cum intestinis figuram habeant, dicunturque tæniæ, hoc est, fasciæ. Alij appellantur cucur-

bitini, ob figuram quam habent seminari cucurbitæ similem. Postremi, vocantur ascarides, qui generantur in intestino recto, ad similitudinem lumbricorum generatorum in stercore iumentorum, qui vehementissimos inducunt pruritus.

Causæ.

Omnes generantur ab vna & eadem causa, scilicet ab humore pituitoso putrefacto. Causa efficiens, calor est præter naturam excitatus in pituita putrescente, vt Gal. lib. 3. de locis aff. scribit, cum dicit eos à magno calore fieri.

Signa.

Morsus ventriculi, tussis arida, & non magna, pulsus inordinatus, febris erratica, partes extremæ refrigeratæ, stridor dentium, & nausea, ani pruritus, & nonnumquam fames canina.

Hæmorrhoides.

Sunt sanguinis euacuatio per venas ani.

Cau

Causæ.

Fiunt vel ab humore melancholico, vel ab abundantia sanguinis, aut à conatu.

Signa.

Sunt manifesta.

Procidencia ani.

Tunc dicitur cum extremitas intestini recti foras delabitur, ita vt non lateat visum.

Causæ.

Sunt omnia quæ laxant musculos & ligamentum ani, qualia sunt humida, & quæ paralysem in musculis ipsius ani inducere possunt, vt frigida; & magnus ad egerendum conatus, qualis tenesimum comitari solet.

Signa.

Etiam sunt manifesta.

Vteri prociencia.

Quãdo vterus ita euertitur vt exterius emineat, fit prociencia vteri.

Causæ.

Ex agrotãtis sermone intelligẽtur

Signa.

Nota sunt & manifesta.

Profluuium mensium.

Quando copia sanguinis menstrui pluribus diebus conferta effluit, immodicum mensium profluuium fit.

Causæ.

Fit vel apertione orificiorum porum vasorum, quæ in cauitatem vteri desinunt, vel à sanguine calido & tenui, vel ab expulsionem totius corporis ad venas vteri.

Signa.

Sunt manifesta.

Suppressio mensium.

Tunc fit quoties, cum fluere deberent secundum naturam, non fluunt.

Causæ.

Fit vel ab angustia venarum vteri à prima conformatione enata, vel à densitate vteri, quæ ortum habet à frigiditate, vel à compressione vasorum vteri, quæ fit aut à

tumore præter naturam, circumiacentium partium, aut ab omenti multa pinguedine, vt in obesis mulieribus, vel ab obstructione, quæ fit à crasso, glutinoso, aut multo humore, vel ab intemperie frigida vteri densante vterum, aut sicca eū indurante, vel à robore vasorum vteri, adeo vt quod influit, non admittant.

Suffocatio vteri.

Cum vterus vaporis copia ita distenditur, vt modo sursum, modo in latus retrahi videatur, fit suffocatio vteri.

Causæ.

Semen genitale retentum, & menstruæ purgationes cessantes.

Signa.

Mentis torpor, pigritia, crurum imbecillitas, faciei pallor, aspectus mœstus, & similia.

Mola.

Est quædam caro inutilis atque informis in vtero mulieris facta.

Cau-

Fit à coitu, scilicet quando semē viri est imperfectū vel morbosum, etiamsi aliquando possit fieri culpa mulieris.

Signa.

Sunt quæ in prægnantibus reperiuntur.

Hernia.

Fit cū peritoneum qua parte vasis seminarijs peruium est, aut laxatur, aut rumpitur, ita vt aliquid vel in inguina, vel in scrotum descendat.

Varia sunt species. Cū humor est in inguine, dicitur bubonoccele; Cū in scroto, oscheoccele; si est intestinalis, dicitur enteroccele; si aquosa, hydrocele; si à flatu, pneumatoccele; si sit caro, sarcoccele; si ab omento, epiplocele appellatur.

Arthritis.

Est dolor articulorum à fluxione humoris factus. Morbus ad quē sequitur est tumor præter naturam
arti-

articulorum, distendens partes in
eis contentas.

Causæ.

Fit tumor ab imbecillitate articu-
li, & à fluxione humoris ad articu-
los.

Signa.

Cognoscitur humor faciens ar-
thritim, ex natura ægri, ex colore
articali, doloris sensu, iuuantibus
& nocentibus. Potest etiam fieri à
sanguine, sed præcipuè à pituita
mixta cum portione bilis; nūquam
à melancholico humore.

De febribus.

Febris est intemperies calida, in
corde accensa, & per vniuersum
corpus diffusa.

Febres vel sunt essétiales, vel ac-
cidéntales. Esséntiales sunt illæ, quæ
ex essentia febris (qui calor est) de-
sumuntur: quæ tres sunt. Prîma de-
sumitur ex qualitate caloris. Secū-
da ex motu. Tertia ex eius subiecto

Ex qualitate caloris febres dicū-
tur magnæ aut parvæ, vel propriè

loquendo, intensæ vel remissæ.

Ex motu pendent ille febres, quas appellamus, primò mites, deinde incrementales, & è conuerso.

Ex subiecto vel materia, diuiditur febris in diariam, putridam, & hecticam. Diaria dicitur illa, in qua calor accensus est in spiritibus. Putrida, in qua, in humoribus, ita ut ex eorum putredine ortus sit. Hectica verò in partibus solidis, in quibus calor factus est, ad in humoribus & spiritibus in fieri.

Differentiæ febrium, quæ accidentales appellantur, ex accidenti proximo vel remoto sumuntur.

Ex accidenti proximo, cum ex colore febrem diuidimus, quia talis in cute efflorescit color, qualis est humor qui redundat. Hac ratione Hipp. 6. epid. febris prærubræ, præpallidæ & liuidæ meminit.

Ex accidenti remoto variæ differentiæ sumi solent, quæ sunt febris longa & breuis, nocturna & diurna,

con-

continua & intermittens, & alia si-
miles.

De febre Diaria.

Cum calor præter naturam accē-
sus est in spiritibus, fit febris quæ
dicitur diaria.

Quæ vel est exquisita, vel non ex-
quisita.

Exquisita est illa, quæ ex calefa-
ctis spiritibus ortū habēs per spa-
tiū vnius diei perdurat, siue fiat à
causa interna vel externa, relin-
quente vel non relinquēte affectū.

Non exquisita est illa, quæ est va-
poribus ab humoribus calidis ele-
uatis fit, quæ media est inter diariā,
& putridam; communicat enim cū
diaria, quia non fit ex putredine hu-
morum, neque ex caliditate facta in
partibus solidis: cum putrida verò
communicat, quia ex calefactis hu-
moribus ortum habet.

Causæ.

Semper fit à causa externa, quæ
vel est præsens, vel non. Si est præ-
sens,

sens, admittit curationem ipsa causa. Sin autem, nequaquam. Causa erit præsens, densitas cutis, quando fuit facta à frigore vel à balneo aluminoso. Non erit præsens, quando fit ab ira, exercitatione, à calore solis & similibus.

Signa.

Quædam sunt communia, & quædam propria. Communia sunt urinae concoctio primo intuitu, auctio pulsus in magnitudinem & celeritatem insignem, ita vt frequentia per exteriorem quietem minimè seruet proportionem.

Proprium ac inseparabile signum est; quod contractio non crescat in celeritatem, vel si crescat, id minimum est ac cognitu difficile, & parum à naturali pulsu recedens.

Caloris suauitas etiam est signum inseparabile & proprium febris diariæ.

Urinae sunt benè coloratæ, cum nonnullis suspensis vel nebulis.

Pro-

Propria dicuntur illa, quando præcessit ira, tristitia, timor, curæ, deustio, refrigeratio, lassitudo, ebrietas, & his similia.

De febribus putridis.

In omnibus febribus putridis septem affectus reperiuntur, scilicet febris, putredo, prohibita transpiratio, obstructio, humoris multitudo, humoris crassities, & humoris glutinositas.

Febris varias habet causas antecedentes. Quædam solam sunt causæ, ut putredo, & fluxio humoris multi, crassi aut glutinosi, prohibita transpiratio est symptoma & causa putredinis. Hæ febrium causæ aliquando omnes sunt præsentés, aliquando non. Sunt præsentés cum febris est in principio, nam tunc est fluxio humoris, obstructio prohibita transpiratio & putredo. Non sunt autem omnes præsentés cum febris est in alijs temporibus. Nam in augmento febriano est

ampliùs fluxio. In statu fluxio & obstructio præterierunt. In declinatione verò sola est putredo (vt in statu) sed iam euacuatur.

Putredo vel est in toto corpore, vel maximis vasis, vt in febre synocho, vel est in vna tantùm parte. Hæc vel est cum phlegmone, vel contra phlegmonem. Si est sine phlegmone, pars illa quæ obstructionem habet, in qua putrescit humor, dicitur focus putredinis. Si humor putret in toto corpore, febris ex eò orta caret accelsionibus. Si verò in vna tantùm parte, particulares circuitus efficit, simulque febrem continuam, aut intermittentem. Continuan si humor putrefactus in foco, ob eius multitudinem, aut facultatis expultricis imbecillitatem, intra vasa continetur. Intermittentem verò si propter causas contrarias, per habitum corporis expellatur.

De febre Synocha.

Febris synochos, id est, continēs,
ex sanguine ortum habet. caret ac-
cessionibus vel circuitibus, & vna
clauditur accessione, quia certum
locum affectum non habet, sed
multos.

Hæc vel est putrida, vel non. Sy-
nochos non putris ad diariam re-
fertur: quæ verò putris, Synochos
dicitur. Ortum habet ex putredine
succorum vel sanguinis (quod idem
est) in omnibus vasis, vel maximis
& calidis, qualia sunt illa quæ inter
axillas & inguina clauduntur.

Causæ.

Huius putredinis causa solùm
plenitudo.

Signa.

Sunt maxima plenitudo & rubor
in cute, vrina crassa & rubra, som-
nus immodicus, calor magnus, pul-
sus vehemens, maximus, celer, cre-
ber, & inæqualis.

Tres

Tres sunt differentia febris
 nochi. Prima dicitur à Græcis A
 mastica, à Latinis augescens, quia
 principio suæ generationis semper
 habet accessionem incrementem
 causa est, quia in ea plus putrescit
 sanguinis, quàm dissipetur de pu
 trefacto. Secunda dicitur à Græcis
 Homotonos, cuius accessio semper
 per eundem seruat tenorem, id est
 neque diminuitur neque augescit
 saltem sensibiliter, quod prouenit
 ex eo quòd tantum dissipetur hu
 moris putrefacti, quàm denouo
 putrescit. Tertia à Græcis dicitur Pa
 racmastica, à Latinis decrescens,
 in qua accessio semper decrescit,
 quia plus dissipatur ex putrefacto
 sanguine, quàm putrescat de nouo.

De febre Ardente.

Febris ardens non distinguitur à
 continua tertiana, vtraque enim fit
 à bile, cum hoc tamen discrimine,
 quòd in febre ardente obstructio fiat
 à pler hora: at tertiana continua ab

hu-

humore crasso vel glutinoso. Differtque à synochos ratione accessionum, quibus synochos caret.

Causæ.

Omnia quæ bilem flauam procreant, possunt efficere hanc febrē, aer scilicet nimis calidus, alimenta acria & admodum calida, vt piper, sinapi, cepæ, allia, vinum vetus, & similia, animique & corporis labores.

Signa.

Lingua arida, aspera, & nigra, venter erosi, sitis intolerabilis, vultus pallidus, capitis dolor, & nonnunquam delirium, & mouentur ægri ferè semper ab vna parte in aliam, deiectiones liquidæ & pallidæ quamuis sæpè alius dura sit, pulsus celerissimus, vrina flaua, & aliquando alba, quæ delirium futurum significat, sicut aliquando surdi, & nonnunquam muti.

De tertiana exquisita.

Tertiana intermissēs fit ex bile putres-

tescente in loco obstructionis, extra vasa scilicet. Dicitur *in loco obstructionis*; nam bilis flava tenuis consistit, obstruere non potest, cum non sit crassa, multa aut lenta; omnis enim obstructio fit ab humore crasso, multo vel lento.

Causæ.

Fit autem febris ex bile, hac ratione, quando ab humore crasso aut lento obstructio est in aliqua vena bilis adueniens perficit obstructionem, & cum ipsa abundet, putrescit non difflata, & hac ratione generatur febris.

Est autem hæc intermittens: quia quando incipit putrescere bilis in foco putredinis; expellitur extra vasa per sentientia membra, ubi putrescit omnino & facit accessionem quæ ad plurimum sudore finitur.

Signa.

In principio accessionis rigor vehemens, & pungens quasi vulnerans, inæqualitas pulsus, yrina si-

milis urinae eorum qui febre ardente corripuntur. Accessio duodecim horis terminatur.

De tertiana notha.

Tertiana notha vel spuria est febris intermittens, & frequenter fit ex permixtione pituitae cum bile: nam potest fieri, sed raro, à bile vitellina, vel à permixtione aliorum humorum crassorum cum bile.

Causae.

Omnia quae bilem & pituitam simul generare possunt.

Signa.

Incipit cum rigore mitiori & quietiori quam in exquisita tertiana, is necesse sit longior horror, sentiaturque frigus actu. Sitis in hac est mitior & sudor. In ventre apparent obstructions, aliquando in hepate, & aliquando in splene. Accessio etiam perdurat duodecim horas, & aliquando excedit.

De febre Quotidiana.

Febris quotidiana à pituita pu-

E tres-

trescente ortum habet.

Causæ.

Fit à pituita extra venas, singulis diebus accedens; quæ pituita generatur multoties ab alimentis pituitosis, vt sunt pisces, herbæ frigide, legumina, & sæpe sæpius otium.

Signa.

Pulsus inordinatus & inæqualis, tardus, paruus & debilis, calor non acris, nec sitis, vrina alba, aquosa, tenuis vel crassa aut turbulenta. Spirituum accessionum est decem & orationum, & quietis sex.

De febre Quartana.

Quartana febris est duplex. Vna intermittens & altera continua. Originem habent ex atra bile putrescente in venis.

Causæ.

Alimenta melancholica, vt sunt omnia, carnes hircinæ, bubulæ, porinæ, ceruinæ, ochleæ, legumina, animi & corporis labores immo- di, & aliarum febrium longitudo, precipue si fuerint sine ordine & a-

Signa.

Pulsus tardus, & in principio accessions rarus, & durus, in augmento & vigore velox & frequens, ægri cutis dura est & densa. Urinæ sunt tenues, albæ & aquosæ.

De febre hec̄tica.

Febris hec̄tica est calor præter naturam habitum corporis occupans.

Æqualis intemperies in omnibus partibus corporis, quoniam in calore mutatae sunt, reperitur: quæ calorem habent ac si esset propria natura, & ideo ab ipso non dolent nec molestantur (hoc autem quoad sefem intelligere oportet.)

Hec̄tica duplex est. Una simplex, & altera composita. Simplex illa dicitur, in qua calor factus est in partibus sine humiditatis alicuius consumptione. Composita verò, quæ siccitatem aliquam in orbosam habet coniunctam, quam hec̄ticam maiasmodem nominamus.

Duobus modis fit febris hectica,
 Primò sequendo alios morbos,
 febres scilicet ardentes, diarias, &
 internas inflammationes.

Secundò incipiendo & statim à
 principio, quæ similem habet gene-
 rationem cum diaria ex causa ali-
 qua procatartica, scilicet ira, tri-
 stitia, intenta & nimia cogitatio-
 ne, aut lassitudine cum vltione.

Hectici oculorum palpebras vix
 attollere possunt, cutis totius cor-
 poris sicca est, impotentia vigilan-
 di eis inest, carniū consumptionem
 circa tempora habent, ita vt
 caua appareant. Intestina etiam at-
 que viscera extenuata habent hy-
 pochondria retracta ad thoracem
 admodum videntur.

Pulsus autem est gracilis, durus,
 debilis ac frequens. Denique totius
 corporis magna consumptio.

De febre Pestilenti.

Pestilens febris, est epidemia per-
 ni-

niciosa. Epidemia, quia multos afficit. Perniciosa verò, quia multos interficit.

Causæ.

Communis est aer ambiens, quo omnes perpetuò utimur, qui aer calidus & humidus intemperatus, multos homines ad putredinè dispositos afficit sua prava qualitate nobis occulta.

Signa.

Febris ab initio maxima, quamvis sæpè exteriora frigeant & interiora ardeant, capitis grauitas, oris ficitas, vehemens sitis, & vehemēs angustia, difficultas anhelitus, vomitus creber, oculorum aspectus toruus ac varius, vigiliæ & deliria, & aliquando propensio ad somnū. Hanc certius confirmant, si præter ista, post aures, aut sub alis, aut circa inguina potissimum, bubones cum febre prava oriantur, & in alijs etiam partibus anthrax. Si autè in collo oritur tumor præter naturam

cerebrum potissimum malè affici ostendit. Si in alis, cor. Si in inguine, iecur.

De Exanthematis.

Exanthema nomen commune est ad omnes cutis efflorescentias, sed speciatim per exanthemata variolas & morbillos intelligimus.

Duæ sunt febres, quarum vna synochos est, quæ humorem expellit ad cutim, vnde variolæ, vulgò *pigo-ta*; & altera tertiana continua, in qua tumores lati, vulgò *pallola* vel *rosa* erumpunt.

In his tumoribus est discrimen. Nam morbilli sunt tumores sicci, suppurationis expertes. Ecòtrà variolæ, in quibus humor statim vertitur in pus, & sic multa vlcera facit.

Causæ.

Variolæ fiunt à sanguine putrefacto; morbili verò à bilioso humore etiam putrefacto.

Signa.

Dolor dorsi, timor in somno,
par.

partium sentientium vehemens pū-
ctio, totius corporis pondus, faciei
rubor, pruritus nasi, lacrymæ, san-
guinis & humorum feruor, frequēs
pandiculatio, palpitatio, vox rau-
ca, sputum crassum, capitis pondus
& grauitas, dolor capitis pungens,
oris siccitas, animi perturbationes,
cōuulsio & syncope, dolor thoracis,
& gutturis, & tremor pedum. Atq;
hæc de affectuum essentijs vel des-
criptionibus, causis & signis dicta
sunt satis. Nunc restat ad breuem
tractatum de materia medica (qui
etiam fructus est medicinæ) acce-
dere.

DE MATERIA MEDICA.

Ratio curandi morbos per pur-
gationem, antiquis maximè
vsitata fuit, in quibus quã plurimæ
sententiæ proponuntur ab Hipp. in
lib. Aph. ad purgationes seu ad vsus
purgantium medicamentorum ac-

commodatæ; nec solum apud antiquos ex vlu fuerunt simplicia medicamenta purgantia, verum etiam & composita, quoad etiam ex Gal. varijs in locis colligitur, potissimum tamen *lib. de compositione secundum locos cap. de Alopecia.*

Vtinur autem nunc syrupis ad humores præparandos ante purgationem. Docebat enim Hippocr. poros, & meatus ipsius corporis aperiendos esse, & ab obstructionibus liberandos, vt melius purgatio procederet. In quem vsum oxymel ab antiquis præscribebatur, decoctum similiter origani, tragorigani, & pulegij, & his similia, quæ ad aperiendas obstructiones erant accomodata. Antiquis etiam fuit maximè obseruata coctio ante purgationem; nam sola cocta medicari oportet: scilicet nullos humores nisi concoctos medicandos esse, præcipiebat Hipp. vna dempta turgentia: nam in hac cum coctio ex-

pe-

pectari non possit, propter pericula quæ subsequi solent ex turgentibus humoribus, statim prima die purgandos esse præcipiebat.

Fuerunt quoque purgantia medicamenta antiquis fortiora & vehementiora, minusque correcta, ita ut cogerentur statim ab eorum exhibitione aquam vel decoctum hordei propinare, ut non detinerentur in parte superiori ventriculi, quæ maximo sensu prædicta est, ut colligitur ex Gal. *Quos quibus, & quando purgare oporteat.*

Hæc tamen nostra tempestate, quamvis eadem ratio obseruetur, nihilominus tamen aliqua sunt medicamenta purgantia antiquis omnino incognita, quæ clementiora, & benigniora sunt: & composita haud dubiè magis correcta. Hæc autem varietas ex varia corporum dispositione profecta est. Quare & diuersis syrupis utimur, ad incidendos crassos humores, ad tergendos

qui lenti sunt, & contemperandos qui plus iusto sunt calidi, quamuis fortassis ipsos attenuare necesse foret, & ad aperiendas obstructions. In hunc finem multæ, sed alia ratione præparatæ antiquis cõpositiones fuerunt, qui simplicia ferè omnia cognita habebant.

Aquæ similiter distillatæ & variæ decoctiones, quæ à medicis indies præscribuntur, ex plantis & ex illarum partibus confectæ, ad præparandos etiam humores solent adhiberi; vt melius coctio à natura efficiatur. Huiusmodi autè syrups vulgò concoquentes appellari solent: non quod coctio ex eis efficiatur cum opus solius naturæ sit: sed quòd iuuent coctionem ad præparandos humores media attenuatione, deterfione etiam; refocillentque calorem obstructione sublata.

Cogimur etiam hac nostra ætate in decoctione syruporù aliqua medicamenta, tota substantia agentia,
per.

permiscere; & sæpe sæpius in curatione morbi gallici, in quo curando vnà cum alijs humores præparantibus lignum sanctum & sarzaparilla, quæ dicitur similax Indica, solent admisceri, vt tota sustantia præuã morbi gallici qualitatem corrigant in humoribus & in partibus solidis existentem, & eadem opera humorem à natura concoctum superent. Quod etiam in malignis febribus & pestilentibus obseruamus, in quibus curandis aliquando vnà cum syrupis permisceri solet confectio hyacinthorũ quantitate duarum vel trium drachmarum (pro vna aut duabus dosibus) præcipiendo vt optimè agitetur. Quod fit eo consilio, vt praua qualitas corrigatur. Quod similiter in febribus pestilentibus fieri solet, permiscendo drachmam vnã vel duas theriacæ magnæ, tamquam alexipharmaci communis omnibus venenis accommodati.

Hac ratione etiam aliqua medicamenta purgantia cum Syrupis propinari solent, vt sunt folia fenæ, fumararia, epithymus, flos sthœca dos, & alia similia, quæ humorum coctionem non impediunt, vt quibusdam visum fuit. Non enim in ea quantitate apponuntur, vt possint humores attrahere sua qualitate occulta, sed cum omnia medicamenta purgantia calida sint, & sicca, & ex eo vim habeant attenuandi humores si in minima quantitate assumantur, hoc solum efficiunt vt multo melius quam alia medicamenta præparantia, non solum à tota substantia humores respiciant, verum etiam à manifesta qualitate, cum similem habeant naturam cum humoribus, vnde permixta cum alijs medicamentis, melius attenuant peccantes humores ob prædictam causam.

Circa coctionem non esse purgationem exercendam omnibus notum est,

est, neq; hac in re diutiùs immoran-
dum. Nam alioqui non esset medi-
cus naturæ imitator, à qua nunquã
recta ratione euacuatio fieri solet,
nisi præcedat coctio humoris, & se-
paratio utilis ab inutili. Præterea
molesta haud dubie fiet euacuatio,
si crudo existente humore, purgans
medicamentum exhibeatur: utilis
enim humor violenter educetur, &
per loca superuacanea, & per par-
tes in quibus ab obstructione viæ
sunt impeditæ: vnde molesta fiet
euacuatio, in qua vires prosternen-
tur, neque aliquid effatu dignum
est humoribus noxijs educetur. Sūt
enim tanquam excrementa, sym-
ptomaticæ euacuationes initijs
morborum factæ: quæ etsi à natu-
ra fiant, à medico sunt cohibendæ,
ne forsan dicta incommoda sequan-
tur, quod indies à medicis obserua-
tur. Verùm non solùm humorũ cõ-
coctio expectanda est ad purgatio-
nẽ; verũ etiã viæ apertæ esse debêt,
& hoc

& hoc est quod Hipp. dicebat 2. *Aph. sent. 10. Corpora cum quis purgare volet, ea fluxilia facere oportet.* Quod nihil aliud est quam meatus aperire, per quos transmittuntur, & attrahuntur humores, tum etiam & humores incidere & attenuare ubi crassi, & tenaces fuerint, nam tunc purgatio in omnibus rectè procedet, quod in principio, cruditate existente, fieri est impossibile. Obseruate etiam quæ à Gal. traduntur circa hanc doctrinam 1. *Aph. com. 24.* nec mirum videri debet, quod humores transmittantur & attrahantur: nam à natura expellente, & à medicamento trahente fieri solet purgatio, vt ex eodem Gal. colligitur.

Hac etiã nostra ætate post purgatione altero die aliqui decoctũ hordei exhibere solent eo consilio, vt si aliqua portio medicamenti fuerit detenta in parte superiori ventriculi, ad fundum feratur: quod optime

mè fit, cū hordeū abstergēdi vim ha-
beat, vbi potissimū cum cortice fue-
rit decoctū. Nec me latet ab Hipp.
statim à medicamēto purgāte dictū
decoctū propinari, vt colligitur ex
*2. acutorū sent. 25. & ex Gal. Quos, quib.
cap. 7.* Neq; id etiam citra rationē.
Nam nostris tēporibus medicamē-
ta (vt antea dicebamus) quæ habent
facultatem purgandi, mitiora sunt
& benigniora, quā tempestate Hip.
& magis correcta: quæ quamuis ven-
triculo inimica sint, non ita ventri-
culi orificium afficere solent, vt an-
tiquitus quum venementiora erant
& minus correcta, vt coccix indi-
cant pilulæ à Gal. traditæ *1. de comp.
sec. locos, & 5. meth.* Quare cum ven-
triculo infestissima essent, ne forte
illius orificiū offenderetur, cum ex-
quilito sensu prædictum fit, statim à
medicamento decoctum hordei (vt
dictum est) propinabāt. Neq; hoc in
omnibus propinari debet nā post
portionē hieræ scilicet Gal. non est
quod

quod secundo die dictum decoctū propinemus. Quamuis enim in ventriculo detineatur, nequaquam nocet, cū familiare medicamentum ventriculo sit. Habet enim facultatem non solū roborandi ventriculum ob aromata, quæ illius ingrediuntur compositionem: verū etiā excalescit pituitam & attenuat, si aliqua illius portio in ventriculo detineatur.

Sunt & purgantia medicamenta maximo cum consilio præscribenda: *Turpis enim est calamitas, ut dicebat Hipp. dato medicamento purgante hominem occidere.* Quare obseruanda exactè erunt, non solū vsitata medicamenta, quorum vires experimento cognoscuntur quod maxime exitiales sint, verū etiam vsitata quantitas, ab experimento similiter cognita. Obseruandum etiā venit non solū in compositis, verū etiam in simplicibus medicamentis, ne forsan modum exceda-

mus in purgatione, ne alienum humorem à peccante educamus. In quibus omnibus ætas, regio, anni tempus, natura ægri, & consuetudo, obseruanda simul sunt. Nam in calida natura, in regione calida, & cæteris calidis non licet vti fortioribus medicamentis, vt nec in ijs, in quibus vitale robur est imbecille, quibus valdè mitia præscribi debent. Eadem ratione purgatiua medicamenta pro quacunque leui occasione non sunt præscribenda: *Corpora enim sana difficulter ferunt medicationes, vt docebat Hipp. nec parum à medicamento purgante offenduntur.*

QVO ANNI TEMPORE
purgare liceat.

NAm quamuis Hipp. tempore veris id fieri præcipiebat 6. *Aph. sent. 46.* & difficulter posse media æstate, nimirum in diebus Caniculari-

laribus, 4. *Aph. sent. 5.* tamen cautè intelligendus est. Neque enim solummodo docet, purgationem vtilè esse hominibus tempore veris, sed tantum in ijs in quibus ad præcautionè illam adhibemus, ne scilicet incidant in morbos aliquos, vt rectè interpretatur Gal. *in comm.* multoque minus in totum prohibet purgationem in Canè & ante Canem, quia est in media æstate; quamvis difficiliter esse affirmet hoc tempore quam alijs anni temporibus ob causas à Gal. traditas *in comm. dictæ sententiæ.* quod verum est: hoc vnum concluditur, non esse exercendas purgationes tempore æstatis, quæmadmodum nec tempore hyemis, nisi multum vrgeat necessitas: nam quæ ad præcautionè fiunt, semper tempore veris faciendas esse moneo cum Hipp. In æstate autem ad mediam noctem, exhibenda esse purgantia medicamenta horror, vt possint ægrotantes hora nona ante meridi-

ridiem cibum capere, & hac ratione minori cum difficultate euacuatio succedet: sunt enim difficiles purgationes hoc tēpore ob ambientis aeris caliditatē, à qua cū exterius ad habitū corporis attrahāt. & medicamēta, cōtrarius fit motus humorū: nā à medicamēto attrahitur interius, atq; ideo multo facilius succedit euacuatio sumpto medicamēto anteaquā vrgeat calor; & contraria ratione tēpore hyemis propinare debemus, ne forsan ægrotātes in cubiculo frigido detineantur: retardatur enim à frigiditate purgatio, neque potest idem medicamentū ita facile in actum reduci, neq; natura tam facile humorē expellere, vt in ambiente calido. Aliquando maximi momēti sunt panini linei calefacti, quorum vsus maxime & vtiliter probatur si apponatur ventriculo, neque est diuertenda natura à sua actione simul adhibito medicamēto purgante, idq; vel
cibo

cibo, vel via, vel coitu, quod omnium deterrimum est in die in quo exerceatur purgatio, sequenti etiam & tertio.

DE FORMIS MEDICAMENTORUM purgantium.

Purgantia medicamenta sub varia forma hac nosti a ætate præscribuntur. Nam quædam exterius applicata ad humores educendos sunt idonea, quæ solent præscribi in forma vnguenti, vt est vnguentum Arthemisiæ seu de mercurio confectum; quibus si vngatur ventriculus solent sequi deiectiones multæ, potissimum ex dicto mercurio, vt in dies fieri videmus in ijs qui ob inueteratum morbum Gallicum dicto vnguento curantur. Nam vbi in animo est, vt per secessum aliqui humores educantur, sufficit in ijs simul prompta vnctione cum paucis vnguento in regione ventriculi

ma-

manum apponere ad id vt alius solnatur, quod similiter fit vnguento de Arthanita. Istarum tamē euacuationum modus nostris temporibus non valdè probatur.

Solent interiùs medicamēta præscribi in forma solida, & liquida. In forma solida, per pilulas, quæ catapotia à Gal. dicuntur. In forma liquida, per portiones & opiatas dictas.

Est autem pilularum forma, quædam compositio, quæ pauco cum liquore paratur, videlicet syrupo aliquo. Longe temporis spatio in officinis seruantur, vt possint sub minori quantitate purgationes fieri. Verùm fit vt medicamenta purgantia sub pilularum forma, non ita exactè cū corrigentibus misceantur.

Est autem pilularum quantitas, quæ pro vna vice exhiberi solent à ℥. j. ipsius massæ ad ℥. iij. quod est ℥. j. & ℥. j. Ita tamen, vt si forsan, quod maiori ex parte fieri solet, duæ massæ pilularū præscribantur,

ex

ex vnaquaque ꝑ ꝑ. vel ꝑ. j. accipien-
 das esse erit præscribendum, addito
 diacrydio vel scammonio eorundem
 quantitate gr. iij. vsque ad gr. v. in
 robustis, vt illius beneficio acutius
 medicamentis tribuatur, quæ cū in
 forma solida diutius seruentur, so-
 lent vim suam aliqua ratione remi-
 tere. Cum pilulis etiam est præscri-
 bendum parum aquæ stillatitiæ fan-
 niculi vel stœcados, dum in animo
 est caput purgare, quæ quamuis in
 exigua quantitate sit, non parū cō-
 ducere videtur in acceptione medi-
 camenti. Erit autem ipsarum pilu-
 larum forma in vna dosi, sequens.

℞. massæ pilul. aggreg. & defum.
 terræ añ. ꝑ. ij. diagr. gr. iij, cū aqua
 faniculi fiant pil. nu. xj. & deauren-
 tur.

Solent aliquando pilulæ ad vsum
 præscribi, vt per epicrasin, & sensim
 educantur humores, & tunc de ter-
 tio in tertiū, vel de quarto in qua-
 tum tres sunt præscribendæ, præ-

vnaquaque dosi, erit autem earum descriptio sequens.

℞. Massæ pil. 2ggr. & fœtidarum añ. ʒ. ij. cum aq. fæn. fiant pil. num. xij. adde vnicuique per se gr. j. diagredij, & deaurentur.

Hæc eadem forma in reliquis pilularum massis seruanda erit, nam variæ sunt illarum compositiones pro varia humorum natura quos attrahere debent.

Erit autem tempus ad pilulas exhibendas nocte media, præcipiendo vt dormiant ægri. Nam cum huius medicamenti forma solida sit, maiori indiget calore, ideo in quiete, scilicet in somno, melius in actû rediguntur. Postquam verò iam per aluum, vel per os, humores euacuari inceperint, ne euacuatio impediatur, in vigilia detinēdi sunt ægrotautes.

Sunt qui existiment pilulas magis conducere ad educendos humores ex partibus longinquis; neq; id

citra rationem: nam cum non possint citò in actum reduci, diutius detentæ in ventriculo ex longinquis partibus valent humores educere, atque ideo ad capitis affectus, oculorum, &c. pilulæ potius sunt præscribendæ quàm potiones.

Nec me latet hieram diacolocynthidos dictam potentissimum esse remedium ad humores educendos ex cerebro. Cæterum ob illius saporem ingratisimum, quantum fieri poterit ab illius usu abstinendum moneo. Tum etiã & quia ventriculo contrariatur. Quod indicat temporis diuturnitas in illius actione: longissimo enim tempore in actum reducitur, quod signum est non posse ab ipso superari.

DE LIQUIDIS MEDICAMENTIS.

Solent medici in forma liquida purgantia medicamenta exhibere.

re, & ipsa dissoluuntur cum decocto communi dicto; ita ut potionis quantitas non excedat ℥. vi. quæ est quantitas vnius quadræ; erit autem purgantium medicamentorum quantitas vsque ad ℥. xv. ad summum. pro vna dosi.

Est autem aduertendum per purgantia hoc loco non esse intelligenda simplicia, sed composita, id est, compositiones quæ vulgò laxatiuæ dicuntur, quarum non exigua est sylua in officinis ad omnes humiores educēdos parata. In quibus sunt purgantia medicamenta multum correcta, ut possint citra noxam suas actiones exerere. Solent ferè semper dictis potionibus permiscere syrupum rosarum Alexandrinarum ex nouem infusionibus: qui licet ad bilem educendam commendetur, habet facultatem educendi omnem crassam humiditatē, & potissimum sanguinis serū.

Quare fit vt à medicis in omnibus ferè potionibus præscribatur, tum etiam & quia gratissimum est medicamentū inter purgantia si quod aliud, & quia eius dosis est ab ℥.j. vsque ad ℥.iij. Obseruandum etiam erit quod vnaquæque ℥. huius syrupi idem præstat quod ℥.ij. alterius confectionis laxatiuæ. Atque ideo si in animo fuerit potionem aliquam præscribere in qua ingrediatur ℥.iij. huius syrupi, adnumeranda sunt alterius confectionis ℥. vi. ita vt non excedat numerum ℥. xv. omnium medicamentorum quantitas. Quando autem in animo est in modum opiatae dictas confectiones propinare, pro vnaquaque dosi cochlearium vnum vel duo sunt præscribenda. Est autem pro vnaquaque ad potionem præscribendam sequens schedula.

℥ conf. med. hamech & diaph.
añ. ℥ ss. syr. ros. Alex. ex 9. infus. ℥.
iij. decocti communis q. s. misce &

fiat

fiat potio. In pueris præter id quod in exigua quantitate sunt præscribenda medicamenta, observa quod in schedulis scribitur ad finem, fiat potio parua, nam si magna fuerit, difficulter propinari solet.

Opiatarum verò descriptio sequens sit.

℞. cof. medic. hamech & diaphæn.
 añ ʒ. ij. syr. ros. alex. ex 9. inf. q. s.
 misce & fiat in modum opiatae.

Similiter ex alijs medicamentis fieri debet, quia ad multas dies præscribi debent, atq; ideo non permiscetur decoctum, ne forsan corrumpantur, & vt diutius seruentur.

In opiatis verò & confectionibus solent permisceri aliqua simplicia medicamenta purgantia, vt Rhabarb. Agaricus, Turbith, & aliquando Helleborus niger: Verùm obseruandum venit, quod ex dictis, in vnaquaque portione ʒ. j. sufficit vsque ad ʒ. ij. depto helleboro & turbith, quorum ʒ. j. quantitas

plus iusto sufficiens vix permittitur, & vna cum his medicamentis quæ ad illa corrigenda veniunt, valent in eadem scilicet quantitate, vel dimidia, vt est zinziber, quod est Agarici, & Turbith correctiuum spica nardi quæ corrigit Rhabarbarum, & his similia. In opiatis verò pro vnaquaque ℥. confectionis sufficit ℥. j. dictorum medicamentorū adhiberi, ita vt ad ℥. iiii. confectionis sufficiant ℥. iiii. Quod si medicamentum fuerit ingratum, vt est hiera diacolocyntidos (si fortasse aliquando præscribenda venit) per se sola præscripta vel cum Helleboro nigro, tunc loco syr. ros. alex. ex g. inf. syrup. ex cort. citri permisceri debet in potionibus ab ℥. j. ad ℥. ij. in opiatis verò q. s. vt liquida fiat confectio, magisque grata ventriculo: nam dictus syrupus non paruum habet cum ventriculo familiaritatem.

DE TORREFACTIO NE MEDICA-
mentorum purgantium.

A Liquando solent medici me-
dicamenta purgantia præscri-
bere eo consilio, vt comprimendo
euacuent, ita vt euacuatio sic fiat,
vt non multum irritetur natura,
quod fieri solet maiori ex parte in
dysenteria & diarrhœa, idq; potif-
simum quando præscribitur Rha-
barbarum & myrobalani, in quibus
non solum ad purgationem, verum
etiam ad comprimendum egregia
facultas reperitur. Tunc igitur, vt
melius id fiat, solent medici prædi-
cta medicamenta torrefacere; me-
dia enim torrefactione purgatoria
facultas exhalatur, & ex compres-
sione minuitur, cum in substantia
tenui & calida existat. Hoc autem
dupliciter fieri solet, nam aut mul-
tum torrefiunt aut parum. Multum
torrefiunt, quâdo in animo est magis

cohibere euacuationem quam ipsam prouocare, vt in dysenteria & diarrhœa, immodica existente euacuatione. Et in hoc etiam est discrimen, nam vbi multum torrefiunt dicta medicamenta, lauanda sunt in aqua plantaginis, vt amittant empyreuma ab igne susceptum. Quando verò parum torrefiunt dicta medicamenta, non est necessaria lotio, cum exigua caliditas sit introducta.

Sint itaque dictorum medicamentorum exempla sequentia.

℞. Cort. myrob. citrinarum & chæbularum añ. ℥. ij. Rhab. ʒ. β. torrefiant, syr. ros. siccarum ℥. j. aquæ arnoglossæ q. s. misce & fiat potio.

Alia potio cum lotione.

℞. Cort. myrob. citr. & chæbul. añ. ℥. ij. Rhab. ʒ. β. torrefiant multum & lauentur in aq. plantaq. syr. ros. siccarum ℥. j. aq. plant. q. s. misce & fiat potio.

POTIONES PURGANTES
ex simplicibus medicamentis.

Possumus etiam præscribere potiones purgantes ex solis simplicibus medicamentis, hoc modo.

℞. Agarici recenter trochiscati cum oximelite ℥.ij. turbith opt. & electi ℥.j. vini albi generosi ℥.j. zinziberis ℥.ij. decoct. communis q. s. misce & fiat potio.

℞. Rhab. electi infusi per hor. xij. in aq. endiuizæ & optime expressi ℥.ij. confect. diaphæn. & Elect. de succo ros. Mesuzæ añ. ℥. iij. syr. ros. Alex. ex 9. inf. ℥.ij. decocti communis q. s. misce & fiat potio.

Hoc tamen vnicè obseruandum est, quod scamonium seu diacrydiū numquam ingreditur in aliqua ex dictis potionibus ob illius vim & effrænem qualitatem, vt impie fieri solet à quibusdā pharmacopæis, nō citra magnam perniciem, & medi-

Pilulæ de Rhabarb. à ʒ. j. ad ʒ. iiij.
 Pulueris hieræ simp. Gal. à ʒ. j. ad v.
 Pilulæ de hiera simp. Gal. à ʒ. j. ad
 Confect. diapr. sol. } ʒ. iiij.
 Confect. diacathol. } à ʒ. j. ad vj.
 Confect. hamech. }

SIMPLICIA PURGANTIA PITUITAM, eorumque dosis.

Agaricus } in subst. à ʒ. j. ad ʒ. j. ʒ.
 } suæ à ʒ. j. ad ʒ. ij.
 Turbith } infus. à ʒ. j. ad ʒ. ij. in su
 } bst. à ʒ. ʒ. ad ʒ. j. coct.
 } ad ʒ. ʒ.
 Myrobal. chebulæ à ʒ. ij. ad ʒ. iiij.

COMPOSITA PITUITAM PURGANTIA, & dosis.

Elect. de diacarth. }
 Conf. diaphœnic. } à ʒ. ij. ad vj.
 Elect. ind. maius & minus }
 Hiera diacol. Gal. sine } à ʒ. ij.
 Elleboro & scammon. } ad v.
 F 5 pilul.

pilul. aggregatiuæ }
 pilul. de Agarico } à ℥.ij. ad ℥.iiij.
 pilul. cocciæ }

SIMPLICIA PURGANTIA
melancholiam, & dosis.

Elleborus niger. — à ℥.j. ad iiij.
 Fol. fenæ. ----- à ℥.j. ad ℥.β. (infus.)
 Myrobal. indic. ----- à ℥.j. ad ℥.iiij.
 Serum caprinum. ----- ab ℥.j. ad vj.

COMPOSITA AD IDEM,
& dosis.

Confect. hamech }
 confect. diafenæ } à ℥.ij. ad vj.
 pilul. aggrg. }
 pilul. de fum. ter. } -- à ℥.ij. ad iiij.
 pilul. de lap. laz. ----- à ℥.β. ad j.
 pilul. lucis minores -- à ℥.ij. ad iiij.

SANGVINIS SERVM
educentia, & dosis.

Syr. ros. alex. ex q. inf. ab ℥.ij. ad iiij.

Tamarindi } ---- ab ℥.j. ad ij.
 Calsia ----- }

Ex dictis compositis medicamentis purgantibus, possumus præscribere sequentes formas.

POTIO AD PURGANDAM
 bilem.

℞. Elect. de succo ros. & diapr. fol. añ. ℥.v. syr ros. alex. ex q. infus. ℥.ij. decocti communis q. s. misce & fiat potio.

Ad idem pilulæ.

℞ massæ pilul. aggr. & de Rhab. añ. ℥.ij. diagr. gr. iiii. cum aqua fœniculi, fiant pilulæ numero xj. & deaurentur.

Ad idem opiata confectio.

℞. electuarij de succo ros. ℥.j. calsiæ fistulæ recenter extractæ per euaporationem, & diapr. fol. añ. ℥.j. syr. ros. alex. ex q. inf. q. s. misce & fiat conf. opiata, ad vsum, Dos. ℥.j. ad ij.

POTIO AD PURGANDAM
pituitam.

℞. elect. de diacarthamo & diaphæn. añ. ℥. v. Agarici recēter troch. cum oxym. ℥. ij. syr. ros. alex. ex 9. inf. ℥. j. ℞. decocti communis q. s. misce & fiat potio.

Ad idem pilule.

℞. massæ pil. aggr. & de Agarico añ. ℥. j. diagr. gr. v. cum aq. fæn. fiant pilulæ num. xj. & deaurentur.

Ad idem opiata.

℞. conf. diaphæn. & elect. de diacarth. añ. ℥. j. Agar. recēter troc. cum oxym. ℥. iiij. zinzib. ℥. j. Syr. ros. alex. ex 9. inf. q. s. misce, fiat conf. opiata ad vsum à ℥. j. vsq; ad ij.

POTIO AD SVCCVM
melancholicum educendum.

℞. conf. dialenæ & hamech añ. ℥. ℞. syr. ros. alex. ex 9. inf. ℥. iiij. decocti cōmunis q. s. misce & fiat potio.

Ad

Ad idem pilula.

℞. massæ pil. aggr. & de fum. ter.
añ. ℥. ij. diag. gr. iij. cum aq. fœn.
fiant pilulæ num. xj. & deurentur.

Ad idem opiata.

℞. conf. diasenæ, & hamech añ.
℥. ij. fol. senæ puluer. ℥. iij. syr. rosa-
rum alex. ex 9. inf. q. s. misce & fiat
conf. opiata ad vsum à 3. j. vsque
ad ij.

Ex his facile est, vbi est in animo
duos vel plures humores euacuare,
compositum medicamentum con-
stituere, siue in forma solida, siue
liquida.

*PILULÆ AD EVACUAN-
dam bilem & pituitam.*

℞. massæ pil. aggr. & de Agarico
añ. ℥. ij. diag. gr. iij. cum aq. fœn.
fiant pilulæ num. xj. & deurentur.

Ad idem potio.

℞. elect. de succo ros. & diacat-
thami añ. ℥. β. syr. ros. alex. ex 9. in-
fus. ℥. ij. decocti communis q. s. mis-
ce & fiat potio.

Ad

Ad idem opiata,

℞. conf. diapr. sol. & elect. de diacarthamo añ. ℥. ij. syr. ros. alex. ex
 9. infus. q. s. misce & fiat opiata ser-
 uanda ad vsum.

POTIO AD BILEM ET
 pituitam educendam ex ventri-
 culo & primis venis.

℞. conf. hieræ s. Gal. ℥. v. Rhodo-
 mellis l. ℥. j. decocti hordei & fœni-
 culi q. s. misce & fiat potio. Aliquã-
 do addi solet ℥. j. Agarici, vbi mag-
 næ pituitæ copia in ventriculo &
 primis venis continetur, idque tro-
 chiscati cum oxymelite.

Ad idem vbi adiuncta fuerit febris.

℞. pulueris hieræ s. Gal. & cassiæ
 fist. præparatæ añ. ℥. iij. Rhodom. s.
 ℥. ij. decocti horde. & fœn. q. s. misce
 & fiat potio.

Medicamenta facultatem haben-
 tia euacuandi (vel vt melius dicam
 lenien-

leniendi) humores in primis venis contentos nulla indigent præparatione ad hoc vt suas agant operationes. Quæ autem indigent alteratione vel præparatione sunt reliqua purgantia medicaméta, præterquam illa quæ torrefacta propinari debent, quare quæ ante expulsionem veniunt præscribenda, his medicamentis tam simplicibus quam compositis præparari solent.

SIMPLICIA PRÆPARANTIA bilem.

Endiuiæ.

Acetosa.

Viola.

Plantago.

Portulaca.

Cichoreum.

Buglossa.

Rostrum porcinum.

Nenuphar.

Hordeum.

Ex

Ex his aquæ stillatitiæ vel deco-
ctiones fiunt.

Composita ad idem.

Syr. Borriginis

Violarum.

Ros. viridium.

De succo rosarum.

Endiuia simplex.

Endiuia compositus.

Cichorij.

Agrestæ.

Granatorum.

Acetositis citri.

Limonum.

Acetosæ simpl.

Oxyfacchar.

Rob de Ribes.

SIMPLICIA PRÆPARANTIA
pituuitana.

Fœniculum.

Apium.

Absinthium.

Mentha.

Pulegium.

Satureia.

Sabina.

Maiarona.

Salvia.

Origanum.

Rag. asparagi.

Rad. petroselini.

Rad. pæoniæ.

Composita ad idem.

Acetosus simpl.

Acetos. compos.

De duab. rad.

De quinque rad.

Syr. De stechad.

De mentha.

Oxym. simpl.

Oxym. comp.

Oxym. scyllitic.

Rhodomel simpl.

SIMPLICIA BILEM AT R A M

preparantia.

Melissa.

Borra-

Borrago.

Buglossa.

Fumaria.

Lupulus.

Absinthium.

Maiorana.

Scolopendria.

Cap. venteris.

Tamariscus.

Flores genistæ.

Composita ad idem.

Oxym. simpl.

Borraginis.

Buglossæ.

Fumariæ.

Syr. De byzantijs.

De epithymo.

De scolopendria.

Regis Sabor. i. de pomis.

& est valdè efficax.

DE MEDICAMENTIS

*respicientibus propria
membra.**Caput respicientia.*

Melissa,

Betonica.

Rosmarinum coronarium.

Maiorana.

Salvia.

Thus.

Mel rosatum.

Syr. de stœchad.

Tobrarem respicientia.

Tussilag.

Gnaphalion.

Adianth.

Hyssopus.

Salvia.

Scabiosa.

Syr. de Hyssopo.

Violarum.

Liquiritiæ.

De prassio.

De calamintha.

Cap. Ven.

Oxym. simpl.

Oxym. comp.

Oxym. scyllit.

Sed nō utimur oxymelite cōpo-
sito, nec scyllitico & de prassio, nisi
in

in humoribus valdè crassis & viscidis, quia vehementissimi sunt.

Respicientia ventriculum.

Absinthium.

Cuscuta.

Semen fœniculi.

Cinnamomum.

Hordeum.

Mel ros.

Syr. de Mentha.

De absinthio.

De liquiritia.

De cort. citri.

Respicientia iecur.

Cichoreum.

Eupatorium.

Absinthium.

Cuscuta.

Oxim. S.

Oxim. C.

Syr. de Absinthio.

De eupatorio.

Buglossæ.

De thymo.

De calamintha.

De cichoreo.

De endiuia.

Respicientia renes.

Rad. asparagi.

Rad. saxifragiæ.

Rad. fœniculi.

Cicera nigra.

Syr. de duabus rad.

Syr. viol.

Oxym. S.

Oxym. C.

Uterum respicientia.

Arthemisia.

Melissa.

Nepeta.

Fœniculum.

Oxym. S. & C.

Syr. Arthemisiæ.

De rub. tinctorum.

Cap. ven.

DE MEDICAMENTIS

concoquentibus bilem flauam.

In capite.

Syr. Rosarum.

Vio-

Violar.
 Nenuph.
 Papaueris, cuius vsus non est
 ita tutus.
 Acetosæ.
 Citoniorum.
 Myrtil.
 De succo agrestæ.
 De succo rosarum.

Aquæ lactucæ.

Nenuph.

Rosarum.

In thorace.

Syr. violarum.

De iuiubis.

Liquiritiæ.

Papaueris.

Cap. Ven.

Aquæ violarum.

Portulacæ.

In corde.

Syr. de succo agrestæ.

Acet. Citri.

Iulep. Rosarum.

Aquæ acetosæ.

Buglossæ.

Borraginis.

Rosarum.

In Stomacho.

Syr. Acetof. S.

Granatorum.

Rosarum.

Oxyfacch.

Miuæ Citoniorum.

Aquæ Citoniorum.

Acetofæ.

Portulacæ.

Violarum.

In hepate.

Syr. endiuixæ S. & C.

De cichorio.

Acet. S. & C.

Acetof. Citri.

Aquæ endiuixæ.

Acetofæ.

Cichorij.

Portulacæ.

DE MEDICAMENTIS
concoquentibus piritam.

In capite.

Syr. de Betonica.

De Scœchade.

Aquæ Betonicæ.

Maioranæ.

Saluiæ.

Roris marini.

In pectore.

Syr. Cap. Veneris.

De Hyssopo.

De Præfio.

De Calamintha.

De Liquiritia.

Aquæ Cap. Ven.

Scabiosæ.

Scolopendriæ.

Marrubij.

Thymi.

In Stomacho.

Syr. de Mentha.

De Absinthio.

Mel. ros. colatum.

Aq. Absinthij.
Menthæ.
Fœniculi.
Rutæ.

In hepate.

Syr. de duab. radicibus.
De quinque radicibus.
De eupatorio.
De byzantijs.
Aquæ Eupatorij.
Præsiij.
Hepaticæ.

In renibus.

Syr de duab. & quinque rad.
Oxym. compositum.
Aquæ Eruçæ.
Cicerum rubr.
Natturtij.

In matrice.

Syr. Arthemisiæ.
De calami thæ.
Aquæ matricariæ.
Eupatorij.
Arthemisiæ.

DE MEDICAMENTIS
concoquentibus bilem atram.

In capite.

Syr. fumariz.

De epithymo.

Lupulorum.

Aq. fumariz.

Lupulorum.

In splene.

Syr. fumariz.

Ceterach.

De epithymo.

De pomis simpl.

Aq. Scolopendriz.

Epithymi.

Fumariz.

In corde.

Syr. de pomis.

Buglossiz.

Aquæ melissiz.

Buglossiz.

Vipetinz.

Borraginis.

Nota

Nota me subiunxisse aquas; eo fine, vt si ex conuenientibus simplicib. decocta non liceat præparare, illis in pròptu vti possis, cum passim in officinis prostët. Solù aduertat velim, aquas stillatitias (si suo tempore distillatæ fuerint) toto anni tempore suam propriam & omnimodam virtutem & facultatem cõseruare, quæ non semper ex optatis in plantis viget.

*CORRIGENTIA MEDICAMENTA
purgantia.*

A Garicum corrigitur cū zinzibere & oxymelite.

Sena corrigitur cum aniso, vel sine eo cum iure gallinæ.

Rhabarb. corrigitur cum spica nardi, addito ℥.j. spicæ ad ℥.j. Rha.

Turbith corrigitur cum zinzibere in eadem quantitate ℥.j. ad ℥.j.

Scammonium corrigitur coquendo ipsum cum malo cotoneo, & fit

diacridium; similiter corrigitur cū mastiche, cum thure, vel cum pulegio, & ideo ad emendandas noxas quæ in ventriculo ex scammonio fiunt, miscetur cum decocto myrobalanorum vel aqua Citoniorum, cuius dosis est ℥.β.

Myrobalani non habent aliud correctiuū, quàm torrefactionem, quia clementiora sunt: in qua tamē vis purgandi perit.

Tamarindi similiter carent correctione: nam tamarindorum pulpa datur ad ardorem in quantitate ℥.j. & totidem cassiæ fistulæ cum ℥.j. Rhab. & aliquando citra correctionem.

Polypodium corrigitur cū zinzibere, cinnamomo, vel femine anisi.

Epithymus corrigitur additis aliquot granis piperis vel salis gēmæ.

Elleborus corrigitur cum seminibus calidis vel oderatis, vt anisi, dauci, fœniculi, vel petroselini.

Hæc omnia veniunt corrigenda,

pra.

præcipuè cum administrantur per se; nam cum præscribuntur cū alijs confectionibus, tunc temporis parū refert (etsi semper prodest) absque correctione propinare. Iam tempus est de clysteribus aliqua pertractandi.

DE CLYSTERIBVS.

Clyster, est medicamentum per sedem iniectum ad soluenda potissimum intestinorum excrementa: quamquā etiā ad alios vsus quotidie clysteres à medicis adhibeātur.

Clyster duplex est, alter ex parte euacuans, nempe ex intestinis, alter ex toto corpore. Prioris meminit Gal. 4. *Aph. comm.* 2. vbi post medicamenta purgantia posuit errhina & apophlegmatismata, tanquam ex parte euacuantia particulariter, cū ex cerebro humorem educant: & addit estatim clysterem esse ex eodem genere, ac si dixisset: Me-

dicamentum est clyster euacuans ex parte, scilicet ex intestinis vt supra dictum est. Posterioris meminit idem Gal. *lib. de salubri diætâ com. 15.* Quo loco vt in angina humorem facilius educeret, clysteris purgâti meminit, tum etiam & 2. *de comp. med. sec. locos cap 10.* ex Archigenis sententia, clysterem euacuantem ex toto corpore validum propinabat, vt ea quæ in sima hepatis parte erant, euacuaret. Id etiam nobis demonstrat quotidiana experientia in curanda apoplexia ceterisque caroticis affectionibus: tum etiam & in quotidianis febribus; in quib. quandoque medicamenta purgantia, vt est Agaricus, Diacatholicon & benedieta, per sedem injiciuntur.

Est etiã vsus clysterũ utilis ad discutiendos flatus, & quod magis est, ad nutritionem aliquam faciendã.

Sed quoniã quæ dicta sunt, rudibus difficilia videri possent, id amplius

plius à nobis explicandum erit: nimirum qua ratione, ea quæ per sedem iniiciuntur, possint nutritionem efficere, tum etiã & ex cerebro & ex toto corpore euacuare: cû certissimû sit non posse ea quæ per sedem iniecta sunt, secundum substantiam ad ventriculû peruenire. Quare obseruãdum est primò crassam intestina eadem tunica prædita esse ac tenuia, quemadmodum & ventriculum; vnde eandem vim habent concoquendi, etsi minorem ob excrementorum prouentur.

Secundò obseruandum est, posse intestina crassa longiori tempore alimentum concoquere, quãuis nutritio insignis nequaquam fiat ex hac coctione; vnde similiter medicamenta possunt à calore intestinorum reduci in actum. Et licet illorum substantia non perueniat ad ventriculû, neque ad aliam partem vltiorem: potest tamen vis & facultas medicamenti ad longinquas

partes peruenire.

Tertio obseruandum est, ea non esse in magna quantitate per sedem iniicienda, quæ in animo est vt diutius detineantur: nam intestina pōdere grauata, subitò ad ea expellenda mouentur. Et ideo recta cum ratione medici clysteres nutrientes in exigua mole præscribunt, vt hac ratione diutius immorentur in intestinis. In alijs verò clysteribus administrandis contraria ratione fit: exhibentur enim in magna mole medicamenta, vt intestina grauata statim ad expellendum moueantur, siue purgans clyster sit. siue lenitiuus, à quo scilicet aluus solum emollitur.

Ex his manifestum fiet, quare purgantia medicamenta per sedem iniecta breuiori tempore euacuationem efficiant, quàm exhibita per os, quamuis minor sit calor in intestinis quàm in ventriculo.

Pro cuius explicatione ob. eruã-
dum

dum est, purgantia medicamenta duplicem habere substantiam, alterâ à qualitate manifesta, alterâ à tota substantia. A qualitate manifesta plus iusto sunt acria, quia sunt plus iusto calida, & ita irritando secundum hanc facultatē solent aliquando euacuationem efficere, vt accidit in clysteribus, in quibus purgantia à qualitate manifesta sunt admixta: nam partem irritat vis prius in actum reducta, quam illa quæ est totius substantiæ, cum grauata pôd re intestina, atque irritata subito euacuationē efficiât: ita tamē vt euacuatio ex toto fiat corpore & ex cerebro; quæ quidem in potionibus & pilulis fieri non possunt. Nam quâuis pars quæ irritat, prius in actum reducatur, cum non sit mole grauatus ipse ventriculus, nec qualitate medicamenti citò irritatus, non mouetur ad expulsionem: & ideo progrediente vlteriùs actione caloris, pars purgatiua in

actum reducitur, ita vt non irritādo, sed attrahendo à similitudine totius substantiæ humores educātur. Ex quibus manifestum fit, quòd si verbi gratia ꝑ. ij. Diacathol. per sedem iniiciantur medio clystere, & totidem per os, citiùs & promptiùs clystere euacuatio fiet.

Est præterea alius vsus in clysteribus non contemnendus, quando ad cohibendam aluum, & sedandas deiectiones in diarrhœa & dysenteria iniiciuntur: tum etiam vt somnus concilietur. Eorum enim benefica humectatione facultas medicamentorum cerebrum petit, etsi per sedem iniecta sint.

Valent etiam clysteres aliquando ad tergenda vlcera intestinorum, & ad eadem agglutinanda: qui omnes vsus nec parui sunt, nec exigui momenti, imò maximæ considerationis, & ideo singulorum formam instituo.

Clyster nutriens.

℞. Iuris carnium arietis, & gallinae quadram vnā, olei ros. ℥. j. vitellorum ouorum num. 2. misce pro enemate; adhiberi debet tepidè, vt diutius detineatur.

Clyster lenitiuus.

℞. aquæ fontanæ quadram j. ℞. olei communis & mellis añ. lib. ℞. salis gemmæ ℥. j. coquantur ad ignem ita vt rectè misceantur, & calidus administretur.

Alius ad idem.

℞. decocti herbarum emollientium, s. maluarum, acanthi, mercurialis, violarū, betæ, & furfuris ℔. j. olei ros. & viol. añ. ℥. ij. conf. bened. & hieræ s. Gal. añ. ℥. j. salis gemmæ ℥. j. misce & fiat enema.

*Ad pituitam & flatus discutiendos
clyster.*

℞. decocti rutæ, sem. lini, radicū althææ, A. Chamo. lib. ij. ℞. olei

rutacei ℥. ij. olei viol. ℥. j. Agarici
℥. ij. misce pro enemate.

Hic clyster calidus administretur
vt diutius si fieri possit detineatur.

*Clyster irritans, ex capite & alijs par-
tibus humores educens.*

℥. Centuarij minoris m. j. fufu-
ris, sem. fœniculi, & lini añ. p. j. co-
quantur omnia in sufficienti quan-
titate aquæ donec tertia pars ab-
sumatur, cola & de colatura sume
lib. ij. hieræ logodion. ℥. j. benedi-
cæ ℥. β. olei rutacei ℥. ij. misce pro
enemate.

Calidus administretur, & si vis
maiores irritationem efficere, ad-
de trochisc. Alhand. ℥. ij. valet po-
tissimum in apoplexia.

*Clyster discutiens flatum, potissimum
ex utero.*

℥. iuris intestinorū arietis qua-
dras

dras iij. florum meliloti & sem. lini
 añ. p. j. coquantur cum prædicto iu-
 re, de quo accipe quadras ij. olei
 chamæmelin. vel aneth. ℥. iij. misce
 pro enemate.

*Clyster ad contemperandam aliquando
 acrimoniam in febris.*

℥. Hordei integri p. j. coquatur
 in quadris quatuor aquæ vsque ad
 consumptionem medietatis : cola
 & accipe quadram j. ℞. sacchari al-
 bi ℥. ij. misce pro enemate, & tepi-
 dè administretur.

Alter ad idem.

℥. Lactis caprini quadras ij. re-
 tte bulliat ad ignem, cola & tepi-
 de administretur.

*Clyster ab abstergenda vlcera in-
 testinorum.*

℥. Hordei integri p. i. coquatur
 in quadris iij. aquæ ad consumptio-
 nem

nem tertiæ partis, cola & colaturæ adde mellis albi cochlearia iiii. vel Rhodomellis in eadem quantitate, misce pro enemate, & calidum administretur, sicq; dicitur lauatiuū.

Clyster contra fluxum.

℞ Lactis caprini ℔. iiii. coquatur ad ignem, & postquam ebullierit fac chalybeare, vel extinguantur in ipso lapides igniti, & tepidè administretur; & si in animo est magis cohibere fluxum, adde amyli ℥. ℞. & si forsan in animo est vti extremis remedijs, cum lacte misceatur ℥. j. philonij maioris aut Perfici.

Ad idem aliud.

℞ Hordei integri, ros. siccarum, plantaginis, sanguinarie, bursæ pastoris, caudæ equinæ añ. p. i. coquatur omnia in aqua ad consumpt. tertiæ partis. cola & adde vitellū oui, olei ros. ℥. j. amyli teste ℥. ℞. misce pro enemate.

Ad idem & conciliandum somnum.

℞. Hordei integri, ros. siccarum
& fol.

& fol. plantag. añ. p. i. capitū papa-
neris contuforum cum sem. num. ij.
coquantur omnia in debita quanti-
tate aquæ, cola & de colatura acci-
pe lib. i. amyli ℥. j. vitel. ouorū nu. i.
olei ros. ℥. ij. misce pro enemate, &
calidum administretur.

Clyster ad conglutinanda vlcera.

℥. Juris pedum hirci quadr. ij.
amyli ℥. j. misce pro enemate, & te-
pide administretur. Ad hunc etiam
vsū valet lacchalybeatum, quod
crustam inducat supra vlcus.

De suppositorijs.

Cogimur & aliquando in forma
solida per rectum intestinum medi-
camenta intromittere: tum quia
clysteres minus recipiantur à qui-
busdam, tum etiam quia magno cū
periculo administretur ijs qui her-
nia aliqua laborant, & potissimum
intestinali dicta, & proinde hanc
formam instituo.

Suppositorium ad subducendam aluum.

℥. Pul. hieræ picræ ℥. ij. salis gem-
mæ

mæ ʒ. j. mellis q. ʒ. miscē & fiāt duo suppositoria filo appensa.

Ad idem aliud.

℞. Conf. hieræ picræ ʒ. ij. benedictæ ʒ. ʒ. salis gemmæ ʒ. j. mellis q. ʒ. miscē & f. duo suppositoria, vt supra.

Aliud multum irritans.

℞. Specierum hieræ logod. ʒ. ij. salis gemmæ ʒ. j. mellis q. ʒ. miscē & f. duo suppositoria filo appensa.

Ad idem aliud.

℞. Interioris colocynthidos Gal. ʒ. ij. salis, &c.

Suppositorium ad sedandum dolorem fluxumque cohibend. in intestinis.

℞. Philonij maioris ʒ. ij. opij grana iiij. mellis q. ʒ. miscē & fiant duo suppositoria filo appensa.

DE VOMITORIIS.

Etsi vomitus non sit procurandus

duſ niſi vrgeat neceſſitas, cum exhibere vt euomat non vomenti periculum ſit, nec citra rationem fiat vomitus per ſuperiorem ventrem, in quo valdè exquisitus ſenſus viget ob neruos recurrentes dictos, qui ſanè inſignes ſunt; nihilominus tamen aliquando cogimur medicamenta vomitum prouocantia præſcribere. Ad id autem efficiendū nō ſolum mitiora exhiberi debent, & quæ tergendo, irritando & impellendo ventriculum præſtent: verum etiam in hoc caſu mos fuit antiquis medicamentis purgantibus ad vomitum accomodatis vtī, quæ inter purgantia vehementiſſima ſunt, vt eſt Elleborus, qui inter omnia, quæ per vomitum nata ſunt humorem educere, maximè commendatur. Quod autem vomitoria antiquis in vſu eſſent, teſtatur Hipp. 4. *Aph. ſent.* 6. 7. & 8. & alibi, in quibus ſententijs præcepta ab Hipp. proponuntur ad dictas purgationes præſcribendas.

Sunt

Sunt etiã ex vſu vomitus in quibusdam morbis curandis, vt fit potiffimum in cholera morbo curando, & in tertiana notha, & fimiliter in alijs morbis, in quibus os ventriculi affici folet aliquo humore plus iuſto moleſtante. Debet autẽ ſemper vomitus fieri exhibitio medicamento vomitorio in magna quantitate, ita vt quantitas potionis ſit quadræ iij. vel ampliùs. Tutius eſt demum à cibo vomitum excitare, potiffimum in tertianis curandis.

Cæterùm conſueuerat Hipp. corpora præparare, vt vomitoria medicamenta præſcriberet, quiete, & alijs, quibus ventriculus humidus reddebatur, deinde corpora humida reddebat, & mitiora medicamenta exhibebat per vomitum. Huc accedit conſuetudo antiqua in vomendo: erat autem vomitus maximè in vſu, quod contra fit hac noſtra tempeſtate; vnde maiorì cum p-

riculo solent purgationes per vomitum fieri. Et si aliquando accidat vt per vomitum pharmaco exhibito humores educantur, maxima anxietate & non exiguo labore vexari solent agrotantes. Tunc autem prudens medicus, vomitum cohibentia non debet præscribere, ne scilicet mortis sit auctor: sed potius medicamenta vomitoria administrare. Vomitus autem vt feliciter succedat, digiti intra gulam inferendi, vel penna oleo imbuta: vt ex his, nauseabundis factis agrotantibus, vomitus efficiatur. Neque incommodum est aliquod medicamentum vomitorium commune præscribere, vt qui in ventriculo sunt humores melius educantur.

Est autem vomitus humoris innatatis eductio siue euacuatio. Nausea verò ex humore impacto fit in orificio ventriculi superiori.

Vomitivum commune.

℞. hordei integri p. ij. sem. feniculi
culi

culi p. j. β. seminis raphani p. j. co-
quatur omnia in lb. iij. aquæ ad co-
sumptionem medietatis, cola &
colaturæ adde sacchari albi ℥. ij.
aceti optimi cochlearia ij. vel iij.
misce & fiat vomitorium.

Vomitorium purgans.

℥. Ellebori nigri & Agarici an
℥. j. aquæ mellis ℥. iij. misce & fiat
potio, etsi non sit tuta, sed si admi-
nistretur, sit tepida.

DE SUPERTURGATIO-
nibus.

Accidit aliquando ut immodica
purgatio ex medicamēto assumpto
contingat, quod potissimum cog-
noscitur ex defectu virtutis, quum
vires languescunt, & pulsus debi-
les fiunt. Aliquādo etiam citra im-
modicam purgationē maxima an-
xietate & dolore ægrotantes cru-
ciantur in orificio ventriculi ob
portionem pharmaci ibi relictam.

vel ex humore plus iusto irritante, quem in medicamentum sua facultate attrahit: huic semper occurrendum est adhibito amylo; quantitate ℥ j. decocto in aqua, & moderatè frigida adhibita.

Ad immodicam verò purgationem conducant crurum frictiones, pedum potissimum & manuum, tū etiam & offam panis biscocti in optimo vino maderactam propinare: & si ulterius progrediatur immodica purgatio, supra ventriculum appones interiora panis cum vino optimo obruta, & ad ignem parvum cocta, admiscendo, ℥ j. vel ℥ ij. cinnamomi, & si scruiat euacuatio, ℥ j. mastichis. In hoc casu conducunt clysteres ex lacte cocto, & quandoque etiam chalybeato, cui amyllum interdum utiliter permiscetur. Cōducet etiam aquā chalybeare. Sint alimenta adstringentia, & boni succi. Conficiantur iuscula ex gallina & ariete, in quibus frustum mali
cito-

citonei vel pyri cum cortice deco-
quatur: cum quo iure panem con-
cies tritum & prius coctum, vulgo
(*pan rallado*) admiscendo semper
parum cinnamomi. Quæ omnia nõ
citra rationem à nobis obseruan-
tur, si aliquando contingat purga-
tionem in multos dies trahi.

Quod si contra ex medicamento
assumpto exigua vel nulla euacua-
tio succedat, quod fieri solet eodẽ
die, nihil mouere oportet præter
appositionem pannorum calidorum
ad ventrem: altero verò die clyster
communis præscribendus est. Quod
si id non sufficiat, iterum erit repe-
tendus clyster medicatus cum hiers
& benedicta.

De Errhinis medicamentis.

Aliquando post vninersales eua-
cuationes & particulares per pur-
gantia medicamenta factas, solent
medici vtiliter humorem ex eadem
parte educere, quod fit potissi-
mum per errhina medicamenta &

masficatoria, cum quibus ex cere-
bro particulares humores educun-
tur. Dicitur autem errhinum medi-
camentum euacuans per nares, &
hoc duplex est, humidum s. & sic-
cum. Humidam manu imponitur
tepidè manè & ieiuno corpore, id-
que tribus vel quatuor vicibus, ita
vt pro vnaquaque vice post attra-
ctum medicamentum nares opti-
mè repurgentur ab omni humore
& excremento. Sicut errhinum in
puluerem reducitur, & per pennam
intra nares exsufflatur: quamuis
soleant aliquando cum aliquo li-
quore vel citra liquorem dicta er-
rhina imponi, ita vt vincto filo nari-
bus aptentur.

Sicca errhina.

Piper, castoreum, euphorbium,
elleborus albus, & niger, Agaricus,
ex quibus puluis cōponitur aquis
pernibus in hac forma.

℞ piperis, castorei, ellebori añ.
ʒ. j. puluerisentur & misceantur.

Ad

Ad idem aliud.

℥. piperis & ellebori añ. ʒ. j. succi
cibetæ & maioranæ depurat. añ. q.
s. misce & ad ignem misceantur in
forma liquida.

Errhina humida.

Parantur hæc errhina ex succo
brassicæ, ceparum, absinthij, radi-
cis nigellæ, marrubij, betæ, maiora-
næ, qui duo succi posteriores ma-
gis apud nos sunt in vsu. Errhinum
humidum fit hoc modo.

℥ succi betæ depurati ʒ β. Aga-
rici ʒ β. mellis ʒ. iij. misce.

Est tamen aduertendum quod
maiorana non ita reperitur vt be-
ta, & ita magis tutum erit ex succo
betæ errhinum præscribere, cui ali-
quando miscebis succum ireos de-
puratum.

Horum est vsus in longis & diu-
turnis morbis capitis, vt sunt do-
lores diuturni, alijque, vt in mor-
bo comitiali, ad reuelendam distil-
lati nem impetum facientis in ca-

uitatem pectoris & ventriculi, & in fauces, & aliam quâcumque partem. Commendantur etiam ad oculorum diurnas affectiones, vt sunt ophthalmiæ, suffusiones, vngues & aliæ huiusmodi. Valent etiam ad difficultatem odoratus, ad neruorû obstructions, & aliquando ad tergenda vlcera, quæ fieri solent in morbo gallico circa colatoria, in quo affectu fieri solet erosi o in osse ipsius nasi, ita vt os concidat.

DE MASTICATORIIS.

Ad eos vsus ad quos errhina præscribuntur à medicis, masticatoria, apophlegmatismata dicta, præscribi solent. Nomen autem sumpserunt ab euentu, quod sciuit in ore detenta, & ipsa masticando, per os humores soleant edacere & euacuarè, potissimum ex cerebro facilius & ventriculo & alijs vicinis partibus. Sicut autem hæc medicamenta

varia, ex quibus alia mitiora, alia fortiora dicuntur.

Mitiora sunt.

Hyssopus, thymus, nux moschata, origanum & pulegium.

Valentiora sunt.

Sinapi, pyretrum, piper, semen staphisagrios, mastiche, zinziber, & radix acori. Hæc aliquando per se sola detinētur in ore, & veluti commanducātur, dentibusque contringuntur. Aliquādo ex his solent medici cum cera orbiculos parere in modum lupinorum, vt hac ratione in ore medicamenta detenta suum efficiant opus. Est autem orbiculorum descriptio sequens.

℞. medullæ seminis staphisagrios
 ℥. β. mastichis, pyrethri, piperis,
 & radicis acori añ. ℥. ij. ceræ albæ
 q. s. misce & fiant orbiculi in modum lupinorum. Quod si forsan hæc medicamenta non reperiuntur, ex aliis simplicibus in eadem quātitate orbiculos cōfice. Commendātur
 autem

autem masticatoria in apoplexia,
& paralyfi curandis, & potiffimum
nux ipsa mofchata, cuius frustum
statim in ore detinendum esse præ-
cipiunt medici in paralyfi curanda.
Atque hæc dicta fint de masticato-
rijs, quibus pituitam ex cerebro
per palatum euacuamus.

DE SUDORIFICIS.

Solent medici aliquando cura-
tionem moliri per sudorem; appli-
catis ad id, mouentibus sudorem:
idque dupliciter, vel in forma hu-
mida vel sicca, & sic vulgo dici so-
let (*Stuphas en seco, & sudores con ba-
ño.*) Quod potiffimum fit in mor-
bis frigidis curandis. Suffitu etiam
interdum vtuntur in aliquibus mor-
bis, vel inunctione per hydrargy-
rum; vt in lue venerea.

Parantur sudorifica medicamen-
ta in forma humida quibusdã sac-
culus longitudine duorum palmo-

rum, & latitudine vnus palmi: qui sacculi adimplentur medicamentis sudorificis, deinde in aquam igni superpositam conijciuntur, donec bulliant vehementer. Hos sacculos sic calentes, prope caput vnus apponitur in summitate; alter verò prope pedes, alter curuatis cruribus in spatio vacuo infra genua, similiter brachijs: in vnoquoque spatio vnus est apponendus, deinde rectè cooperiatur æger, & iaceat forma supina. Sunt autem medicamenta quæ intra sacculos ponuntur sequentia.

℞. saluix montanæ, roris marini coronarij, maioranæ, fol. lauri, basiliconis syluest. chamæ. rutæ, origani, menthæ, & pulegij, añ. p. xij. piperis ℥. j. caryophyl. ℥. j. myrrha ℥. ℞. ligni aloes & cinnamoni añ. ℥. j. ros. siccarum p. v. contundantur omnia, & in dicta forma his sacculi impleantur.

Sudorifica in forma sicca parantur

tur

tur ex Cinnabrio (vulgo sanies draconis vel vermellon) in hac forma præcipiunt, vt æger nudus in cubiculo plus iusto calido stet, ipsumq; rectissimè cooperiendum esse præcipiunt cùm stet rectus, ita tamen vt caput & os nequaquam cooperiantur: solet enim vapor Cinnabrij infestissimus esse thoraci & neruis. In hac ergo forma detecto ægro supra prunas ignitas apponant Cinnabrij ℥. β. ex quo vapor quidam calidissimus & vehementissimus eleuari solet, qui ob suam vehementiam & caliditatem sudorem excitat quam plurimum. Sunt autem qui huius medicamenti usum reformidant ob illius feruescentiam (& merito:) nec vtuntur nisi in morbo Gallico admodum pertinaci, & alijs similibus.

Præsidia verò pro lue venerea curanda efficacissima esse inunctiones ex hydrargiro plerumque experti fuimus: adeò vt quos diæta ex

radice Chinæ & Guaiaco & sarfa
parilla curare non potuerat, hoc
postea adhibito remedio, ex toto
reualuerint. Hoc modo vnguentum
paretur.

℥. axungia suillæ sine sale ℥. viij.
argenti viui defæcati ℥. iiij. cineris
sarmentorum, lithargyri, & cerusæ
añ. ℥. j. mastiches ℥. β. olei laurini
℥. ij. ther. magnæ ℥. β. agitetur pri-
mo loco argentum viuum cū axun-
gia, post cuius extinctionem reli-
qua addantur, & fiat vnguentum.

*De medicamentis digerentibus eua-
cuantibus.*

Sunt autem medicamenta dige-
rentia euacuantia, quibus medici
notissimum vtuntur ad humores
digerendos, qui sunt in tumoribus
 præter naturam & etiam in parti-
bus dolore affectis. Valent similia
ad discutiendos flatus, tum etiam
& ad calefaciendas partes refrige-
ratas,

ratas, & roborandas imbecilles ex frigida intemperie. Hæc digerentia vel mitiora sunt, vel vehemētiora.

Mitiora sunt oleum chamæmelinum, rosaceū, amygd. dul. aneth. & de nucibus.

Valentiora sunt oleum iuniperi, rutaceum, absinthij, amygd. amararum, oleum laurinum, oleum nardinum, oleum vulpinum, & oleum scorpionum.

His vtimur aliquando solis, vngendo partes cum aliquo ex dictis oleis, & ex alto superinfundendo supra partem; aliquando verò vnguenta ex his conficiuntur cum cera & aliqua axungia humectate habente vim digerendi.

In forma liquida sic præscribitur.

℞. olei chamom. & anethini añ. ℥.ij. misce.

In modum vnguenti talis est forma.

℞. olei vulpini & scorp. añ. ℥.j. olei laur. ℥.ij. axungia gallinae ℥.ij.

axungia vulturis ℥.ij. ceræ parum,
 misce & fiat vnguentum.

*De medicamentis euacuantibus per
 vrinam.*

Per vrinam potissimum humores & crassos solent etiam medicamenta aliqua euacuare, vbi per coctionem à natura mouentur: nã tũc naturæ motum seruamus, quæ solet magna ex parte hos humores per vrinam mouere, rarò verò per aluũ, iuxta Gal. *sentent. 3. prog. com. 23.* Hæc autem medicamenta quã plurima esse solent, potissimum autem sequentia.

Radices pastinacæ, folia raphani, cicera nigra, & alba, terebinthina abietis cum saccharo confecta in modum pilularum, radices asparagi, rad. fœniculi, semen petroselini, dauci & anisi. His vtimur etiam ad tollendas obstructions: nam diuretica, aperientia sunt. Verum in
 ter-

tertianis nothis vtimur vbi diutius
traxeriat, & potissimum quando
ista diuretica non sunt multum ca-
lida: & tunc optimum erit si vna cū
his semina cucurbitæ, coquantur
contusa, mundata tamen à cortice;
nam semen cucurbitæ, quamuis fri-
gidum sit, tenuium est partium &
aliqua ratione diureticum. Erit au-
tem descriptionis forma sequens.

℞. Sem. cucurbitæ contul. ℥. β.
cichorij cum toto, borraginis, &
cap. veneris añ. m. i. corticum rad.
aspar. ℥. ij. cicerum nigrorum num.
xv. coquantur omnia in sufficienti
quantitate aquæ ad consumptionē
tertiæ partis, cola & de colatura
accipe ℔. ij. syr. cap. veneris, & de v.
rad añ. ℥. iij. misce, & si mauis dictā
decoctionem cum saccharo pote-
ris exhibere, pro quinque aut sex
dosibus.

De medicamentis mouentibus menses.

Mouentia menses eadem sunt ac
diuretica. Præcipuè obtinent prin-

cipatum in his cap. veneris, cort.
rad. sabinæ, arthemisia & limatura
chalybis, vel scoria ferri cum aceto
præparata, dummodò prius in te-
nuissimum pollinem redacta fue-
rint. Hæc non nisi post vniuersalem
euacuationem totius corporis ip-
siusque ventriculi vsurpantur.

Formantur etiam ex limatura
ipsa pilulæ vulgo dictæ *dan'a feria*,
vel de ribes: quæ conficiuntur cum
mithridatica confectioe & anti-
doto hæmagogo añ. q. s. vt in for-
mam massæ pilularum limatura cha-
lybis deducatur. Sunt temper in
exigua quantitate conficiendæ ad
magnitudinem v. granorū piperis.

Præparatur etiam in forma con-
fectionis aliquando permiscendo
puluerem chalybis in quantitate ʒ.
ij. cum melle optimo & despuma-
to, cuius quantitas sunt cochlearia
duo aut iij. In pilularum verò for-
ma, nu. vij. vel viij. vnoquoque die
mane ieiuno stomacho.

Est tamen maximè obseruandū,
vt per spatium vnus horæ conti-
nuò mulieres moueantur, sensim
deambulando. Pilulæ in schedula
ita describuntur.

℞. Massæ pilul. ex limatura cha-
lybis ℥.β.

Confectio sic describitur.

℞. limaturæ chalybis præp. ℥. ij.
cinnamomi ℥. ij. mellis despumati
℥. vij. misce & fiat confectio.

De medicamentis pectoralibus.

Sunt quædam medicamenta in
vsu apud medicos ad humorem in
cavitate thoracis educendum, quæ
aliqua ratione euacuantia dici pos-
sunt, vulgo dicta *lamedores*, à lam-
bendo: sensimque deglutiuntur. Sūt
autem ex his quædam mitiora, alia
verò vehementiora. Mitiora sunt
confer. viol. syr. viol. syr. liq. con-
fer. cap. veneris, syr. cap. veneris
& oxym. Potentiora sunt syr. de
hyssopo, de prassio, oxym. scyll
quod semper in exigua quantitate

præscribi debet ob illius vehementiam & acerrimum saporem.

Sunt & pectoralia Elect. dragacanth. frigid. succus liquiritiæ, diaireos, confectum ex radice lilij. albi, quod est potentissimum pectorale.

Sunt etiam, & pectoralia, amyli, penidiæ, sacch. cand. simplex & violaceum, & cap. ven. radix liquiritiæ hyssopus, iuiubæ, ficus pingues, dactyli, quales apportantur ex Argel.

Syrupi pectorales præscribuntur in hac forma.

℞. Syr. cap. ven. & viol. añ. ℥. ij. misce.

Alius fortior.

℞. Syr. liq. ℥. ij. oxym. s. ℥. iiij. misce.

℞. Syr. liq. & cap. ven. añ. ℥. iiij. oxym. s. ℥. ij. misce.

Alius fortior.

℞. Syr. liq. & oxym. simp. añ. ℥. iiij. oxym. scyllit. ℥. j. misce.

For

Forma decoctionis pectoralis.

℞. liq. rasæ & contusæ ℥. β. cap.
ven. & hyss. añ. m. j. iuiubarum nu.
iiij. coquantur omnia in sufficienti
quantitate aquæ ad consumptio-
nem tertiæ partis; cola & pro usu
serua.

Fieri etiam solent ad expurgan-
dum pectus alia medicamenta in
forma diuersa, quæ vulgò dicuntur
alossas. Conficiuntur autem ex di-
ctis pectoralibus rebus, & similiter
ex varijs generibus. Adde quod in-
ter pectoralia etiam numerantur ad
expurgandum humorem conten-
tum in pectore, vt sunt looch de pi-
no, & caulibus, & pulmone vulpis.
Est autem *alossæ* descriptio.

℞. looch sani & experti ℥. j. pe-
nidiarum & sacchari candi añ. ℥. β.
pul. liquiritiæ & gūmi dragacanth.
añ. ℥. j. β. syr. liquiritiæ vel viol. vel
cap. ven. vel oxym. s. ℥. iiij. amyli ad
inspissandum: misce & fiat *alossa*.

Diacodion cum melle similiter
com-

commédatur ad expurgandum humore contētum in pectore, & vsus etiam cum melle & sapa. Huius autem non licet magnam quantitatem propinare, quia fit medicamentum ex capitibus papaueris. Sufficit vno quoque die cochlearium vnum exhibere noctu hora somni, & si urgeat necessitas, cochlearia duo tempore interposito. Potissimum commendatur in distillationibus, quarum imperus ad cavitatem pectoris fertur, tum etiam & in quibusdam febribus, quando ex humore aliquo grauitas perferitur in pectore. In pleuritide tamen nunquam hoc vti licet.

Est etiam sulphur album pectorale medicamentum; potissimum in phthysi, ad exsiccanda vlcera, vtiliter commendatur quantitate $\zeta.ij.$ cum melle, admixtum cum ouo, vel decocto hordei. Bolus similiter Armena ad id commendatur in eadem quantitate, & simili modo.

Electua-

Electuarium magistrale ad pectus.

℞. pulueris liquiritiæ & dragacanth. gummi añ. ℥. iiii. conf. viol. & cap. veneris añ ℥. j. sacch. dissol. in aq. cap. ven. q. s. misce & fiat elect in tab. ℥. j. pond.

Ad idem medicamenta exterius applicata.

Solent medici, in pleuritide potissimum, ad humorē exterius attrahendum, & vt sensim illum digerant & attenuent & aptiorem reddant, vt melius per sputum educatur, medicamenta aliqua exterius applicare supra partē dolore affectam. Sunt autem hæc potissimum duo, emplastrum filij Zachariæ & de meliloto; cum discrimine tamen. Nam si crassus sit humor, emplastrū de meliloto erit in dupla quātitate apponendum, eo quod sit magis digerens. Si verò non sit crassus, æquis portionibus. Emplastrum etiam puluerificare solent cum puluere
ireos,

ireos, addendo parum terebinthinæ communis, vt possit emplastrū supra partem detineri: est autem descriptio emplastri sequens.

℞ massæ emplastri filij Zachariæ & de meliloto partes æquales, terebinthinæ communis parum, malaxentur & extendantur super alutam ad formam quartæ par. folij papyri.

Aliud magis digerens.

℞. massæ emplastri de meliloto ℥.ij. massæ emplastri filij Zachariæ ℥.j. terebinthinæ communis parū, malaxentur & extendantur supra alutam ad formam quartæ partis folij papyri, puluerifetur cum puluere ireos.

Alia medicamenta topica solent etiam supra partem apponi, vt sunt calfactoria dicta, quæ vtiliter commendantur in statu & declinatione pleuritidis. Paratur huiusmodi medicamentum ita.

℞. sem.

℞ sem. lini, sem. fænugræci, fur-
 furis, chamomillæ, florum meliloti,
 & cort. rad. althææ añ. p. i. ficuum
 piaguium num. vi. aq. q. s. misce &
 fiat docoëtio vsque ad spissitudi-
 nem aquæ, cola & intra calfactoriũ
 instrumentum iniice, vel huius de-
 fectu intra vesicam bouis, & supra
 partem dolentem calidum plus iu-
 sto detineatur.

De roborantibus post purgationem.

Accidit aliquando vt ventricu-
 lus & hepar ab euacuatione imbe-
 cillia reddatur: tunc medici solent
 huiusmodi partes roborare aliquo
 præscripto electuario, vt diarrhodo-
 nis Abbatis, & diamargaritonis, &
 diatrium fantalorum. In causa frigi-
 da valent Electuarium arom. ros.
 ex descript. Gabrielis, Elect. dia-
 cuminum, Elect. rosatæ nouellæ,
 & similia.

Fiunt etiam aliquando Elect. ma-
 gistralia, quæ ad dictos vsus non pa-
 rum conducunt, vt in causa frigida.

℞. pul.

℞. pul. arom. ros. descript. Gab.
 ℥. iij. confer. melissæ ℥. iij. sacch.
 dissoluti in aqua borraginis q. s.
 misce & fiat electuarium per tabell.
 pond. ℥. ij.

*Aliud ad excitandum venerem &
 multum calfaciendum ven-
 triculum.*

℞. pul. diacamaronis & arom.
 ros. ex descript. Gabrielis, añ. ℥. ij.
 confer. melissæ ℥. iij. sacch. dissol. in
 aq. melissæ q. s. misce & fiat Elect. in
 tab. ℥. ij. pond.

*Aliud pro hepatis & venarum
 obstructionibus.*

℞. pul. rosatæ nouellæ & diarrh.
 Abb. añ. ℥. j. confer. florū cichorij ℥.
 i. iij. sacch. dissol. in aq. ca. Ven. q. s.
 misce & fiat Elect. in tab. ℥. ij. pond.

In causa calida.

℞. pulueris diamargar. fr. diarrh.
 Abb.

confer. raphani gallicani omnium
calidissima, & cortices citri sac-
charo conditi.

*Ex frigidis paratur conditum
sequens.*

℥. confer. ros. buglossæ & borra-
ginis añ. ℥. j. ℞. pul. diamargarito-
nis f. ℥. j. sacch. q. s. misce & fiat cō-
ditum.

Ex calidis pro melancholicis.

℥. confer. borraginis & melissæ
añ ℥. j. ℞. confer. flor. fumiterræ ℥. j.
corticum citri sacch. condit. & mi-
nutim incis. ℥. vj. pul. arom. ros.
d. scrip. Gabrielis ℥. iij. sacch. q. s.
misce & fiat conditum in modum
opiatae.

Ad idem pro diuitibus.

℥. Elect. liquidi arom. ros. Gab.
℥. iij. pulueris diacamaronis ℥. j.
lyr. ex corticibus citri q. s. misce &
fiat conditum.

Condita sumuntur mane prima
luce,

lūce, quorum quantitas est cochlearia duo aut tria cum aqua melissæ, vel viperinæ, vel borraginis, vel fontanæ, vt erit occasio, vel cum vino albo aqua diluto. A cibo autem assumpto, nō nisi post quatuor aut quinque horas. Horis etiam decubitus interdum vbi licebit.

Similiter etiam & Electuaria supradicta mane dicto modo sumuntur, sub quantitate ij. tabellarum.

*DE MEDICAMENTIS.
flatum discutientibus.*

Discutiunt flatus quæ calida sunt, & tenuium partium. Hæc magnos habent vsus in opere practico sumpta per os, & iniecta per sedem, & extrinsecus apposita & supra partem dolentem applicata.

Simplicia discutientia.

Vinum generosum, non multum, nec vaporosum, vinum claretū vel album dictum, semen fœniculi.
semen

femen cumini, semen anisi, semen
dauci, semē raphani, camomilla vr-
gelenfis, ruta, & cinnamomum.

Composita discutientia.

Puluis diacymini, rosatæ bouellæ,
arom. ros. Gab. elect. eiusdem Gab.
arom. ros. in forma solida & liqui-
da, diamoschi dulcis & vsualis, &
confectio de baccis lauri, oleū nar-
dinum, anethinum, de lilio, de ab-
sinthio, & denique conf. Gent. cord.
contr. melancholiam.

*POTIO AD DISCVTIEN-
dos flatus, potissimum in vteri
affectibus.*

℞. diamoschi vsualis, vel dulcis
(si fuerit diues) & conf. Gentilis
cord. contra melanch. añ. ʒ. β. syr.
de corticibus citri ʒ. j. aq. melissæ
q. s. misce & fiat potio.

Confectio ad discutiendos flatus.

℞. confectionis Gent. cord. con-
tra melanch. & diamoschi vsualis
añ. ʒ.

an. ʒ. j. pulueris arom. ros Gab ʒ. iij. conser melissæ ʒ. j. syr. ex cort. citri q. s. misce & fiat in modum confectionis cordialis.

*Electuarium ad discutiendos
flatus.*

ʒ. pulueris arom. ros. Gab ʒ. iij. feminis fœniculi puluerisati ʒ. ij. conser. melissæ ʒ. ij. sacch. dissol. in aqua endiuix q. s. misce & fiat elect. in tab. ʒ. ij. pondere. Sumi poterit quacunque hora diei, potissimum tamen ante cibum, cum uino albo dilutum.

Clyster ad discutiendos flatus.

ʒ. semin. fœniculi, anisi, anethi & sem. lini añ. pug. j. foliorum raphani & rutæ añ. m. ʒ. florum chamom. p. j. ʒ. coquantur omnia cum duabus partibus aquæ & vna vini albi, cola & de colatura accipe ʒ. j. olei rutæ ʒ. ij. benedictæ ʒ. j. butyri. ʒ. ʒ. salis gemmæ ʒ. j. misce pro enemate.

Ad

Ad idem a. ius.

℞. Iuris confecti ex intestinis arietis quadras iiij. feminis lini & fol. parietariae & florum camomillae añ. parum coquantur omnia in dicto iure, cola & decolatura sume quadram unam & semissem, conf. benedictæ ℥ j. olei rutacei ℥. ij. misce pro enemate.

Alius in melancholia hypochondriaca.

℞. fol. maluarum m. j. rad. althæe & maluarum añ. ℥. ij. sem. maluae & althæe añ. ℥. ss. prunorum dulcium Ibericorum & passulatum enucleatarum añ. nu. xv. sem. anisi ℥. ij. succi herbæ mercurialis ℥. j. ss. coquantur omnia s. ar. (excepto succo mercurialis) cum capite arietis animalis in sufficienti quantitate aquæ, ad consumptionem medietatis, cola & decolatura sume l. b. j. & ss. decocto adde olei violacei & de li

Ho & de cano. añ. ℥. ij. cū his mil-
 e siccum mercurialis, & diaphæn.
 ℥. j. & misce pro enemate.

Vnguentum ad discutiendo sflatus.

℞. olei nardini, & de abanthio
 ℥. ij. pul. arom. ros Gab. ℥. ij.
 cinamomi ℥. j. ceræ parum, misce
 fiat vnguentum.

Ad idem aliud.

℞. conf. de baccis lauri ℥. iiii.
 tere in modum vnguenti.

Syr. ad discutiendos sflatus.

Aliquando solent medici vbi sy-
 nipi & apozemata præscribuntur,
 tenti esse vt flatus discutiant vnâ
 cum alijs scopis, vt verbi gratia in
 curanda tympanite: & in eum finem
 cum alijs simplicibus, in deco-
 ctione solent adhibere semina anisi
 & petroselini in quantitate ℥. ß. &
 eunde facta decoctione præcipiūt
 aromatizentur in ℥. j. cinamo-
 & altera vniuersa galuensis arom.
 Gabrielis.

De Stupefacientibus & somnum
inducentibus.

Stupefacientia & somnum inducentia medicamenta cautè sunt administranda, potissimum quando intra corpus deuoranda assumuntur. Nam si vires languidae sunt ex his non parum periclitantur aegrotantes. Quae verò extrinsecè apponuntur, vel superfusa applicantur, minoris sunt effectus & periculi, potissimum vbi admoventur supra partes minùs præcipuas, Gal. 5. *simpl. cap. 9.* docet. Hæc medicamenta quædam sunt simplicia & quædam composita, & omnia vel fortiora, vel mitiora. Simplicia fortiora, vel vt melius dicam, vehementiora sunt opium, meconium, semina papaueris nigri, succus circutæ, cortices radicis mandragoræ (quorum usus omnino est contènendus, propter ingentem frigiditatem) semina papaueris albi, cuius usus tutus est.

Simp

Simplicia mitiora sunt, succus lactucæ, succus papaueris, succus portulacæ, succus solani.

Composita vehementiora sunt, Philonis antidotus, Athanasia, Diacodiō cum sapa, confectio melissæ, oleum radicis mandragoræ, oleum papaueris, vnguentum populeonis addito opio, decoctum corticem radicis mandragoræ.

Composita mitiora sunt syr. viol. conser. florum nenuph. oleum rosaceum, syr. papaueris, si debita ratione efficiatur, cōserua violarum.

Potio ad conciliandum somnum.

℞. emulsionis ℥. j. sem. papaueris albi in aqua fæniculi extractæ, cuius aquæ sint ℥. ij. syr. papaueris albi ℥. j. conf. Hyacinthorū aut Gent. cord. contr. meli ℥. ij, aquæ lactucæ q. s. misce & fiat potio.

Ad idem decoctio.

℞. capitum papaueris albi cum semine contusorum num. vj. hyoscyami & fol. lactucæ añ. m. j. camom.

virgelen. p. ij. coquantur omnia in
sufficiente quantitate ad consump-
tionem medietatis, & pro vsu ser-
ua ad lauandum caput.

Ad idem potio.

℞. Philonij maioris ℥. j. syr. bu-
glossæ ℥. j. aq. luctucæ ℥. ij. misce &
fiat potio.

Vnguentum ad sedandum dolorem.

℞. olei violarum & papaueris
ā. ℥. β. opij. grana vj. olei camo. ℥.
j. ceræ parum, misce & fiat vnguen-
tum.

De roborantibus cerebrum.

Medicamenta roborantia cere-
brum, sunt potissimum bene olen-
tia, quæ aliquando deuorata vsum
præstare solent, quum ex ventricu-
lo in cerebrum vapores eleuantur.
Aliquando etiam manibus gestata
per magnos vsus solent præstare,
tum etiam supra caput ad vsum cu-
cuphæ.

Simplicia roborantia cerebrum.

Melissa, salvia, radix galangæ, flos anthos, id est, roris marini coronarij. Hæc dicta administrari solent in decoctis, vel aquæ ex his distillatis, lignum aloes, cinnamomum, moschus, ambar, labdanum, rosæ siccæ, & rubræ, rosinarisus, salvia, gith, maiorana, cariophylli, quæ omnia in suffumigijs naribus ad odorem gratum excitandum in formam pomi administrari debent; coriandrū præparatum, cortices capitum papaveris albi tostæ, rosæ siccæ, sandaracha Arabum, id est, radix iuniperi arboris, sal tostum, quæ omnia exterius applicari solent in pulverem redacta ad formam cucuphæ.

Composita.

Conserua melissæ, svt. ex corticibus citri, pulueris arom. ros. Gab. in forma solida & liquida, cōserua florum anthos, diagalanga, diamoschus dulcis, & vsualis: quæ omnia in modum Eleotuarij, vel in modum

confectionis cordialis, vel in pul-
verem debita ratione solent admi-
nistrari sumpta cum melle, vino, &
decocto melissæ.

Syr. ad roborandum caput.

℞. saluix pug. β. melissæ p. j. bor-
rag. foeniculi recentis & cap. vene-
ris añ. m β. corticum citri ℥. ij. co-
quantur omnia in sufficienti quan-
titate aquæ ad consumptionē tert.
par. cola & de colatura sume ℔. ij.
syr. ex corticibus citri, & cap. ven.
añ. ℥. iij. syr. borrag. ℥. iij. misce &
aromatizetur cū ℥. j. pulueris rad.
galangæ & altera pulueris arom.
ros. Gab.

Ad idem pomum.

℞. saluix, florum anthos, ligni
aloës, cinnamomi, & ros rubearum
añ. ℥. j. puluerisentur cum moschi
& ambre añ granis iij. labdani de-
purati ℥. β. succi melissæ vel maio-
ranæ q. s. misce & fiant duo po-
ma.

Cucufa ad roborandum cerebrum, corrigendo illius intemperiem, & digerendo excrementa.

℥. pulueris coriandri præparati & ros. rubearum añ. ʒ. j. gummi iuniperi ʒ. iij. cariophyllum ʒ. j. ℞. falis tosti ʒ. ij. puluerifentur omnia & fiat cucufa s. ar.

Ad idem alia.

℥. corticum papaueris albi ʒ. ij. coriandri præparati & ros. añ. ʒ. ij. gummi iuniperi ʒ. vj. cariophyllum ʒ. ℞. falis tosti ʒ. ij. puluerifentur & fiat cucufa s. artem.

De roborantibus cor.

Omnia medicamenta cardiaca, vulgo cordialia, ad roborandum cor idonea sunt; potissimum tamen commendantur ad promptam & subitam vitalium spirituum regenerationem, & inter omnia vinum optimum & generosum maximè commendatur. Quod possit reficere

vires & deperditam spirituum substantiam restaurare, ex Gal. patet lib. de comp. med. secund. locos 4. capite ad finem. Solent etiam roborantia cor medicamēta dici, quæ nata sunt cordis, intemperie corrigere, idque contraria inducta qualitate. Tum etiam & quæ discutientem flatus facultatē habēt, cor etiā roborare solent: & similiter quæ à tota substantia venena destruunt, ut sunt alexipharmaca medicamenta. Verum fit ut in animi deliquio non semper eadem medicamenta conducant, cum ex varijs causis fieri soleat. Nam si ex defectu alimenti, dissipata viriū substantia, animi deliquiū contingat, ad roborandū cor vinum idoneū erit, non solū in potu sumptum, verum etiam naribus adnotum. Sanè etiam utiliter idem vinū adhibetur ad eundem vsum, in omni deliquio à quacūq; causa proveniat, cum ex illius tenui substantia promptè spiritus reficiantur.

Est autem aduertendum, quod perpetuò ad tres partes vini vna aqua admisceatur: & si possit ager offam panis vino madefactam accipere, melius solo vino id efficiet. Si autem deliquium cõtigerit oppresso corde ob copiam spirituum (quod accidit aliquando in cordis palpitatione) tunc discutientia flatus idonea sunt, vt confectio cord. Gent. contra melancholiam.

Accidit autem aliquando ægro-
tantes præ nimio languore, non
posse confectiones accipere: tunc
utiliter sequens puluis præscribi-
tur, cuius vna pars sumi poterit cū
vino, aut cum iure gallinæ, idque
breuissimè, nec multo interposito
tempore ab vna vice ad aliam, sem-
per tamen in pauca quantitate, vt
possint à calore languido alterari.
Est autem puluis sequens.

℞. pulueris diacamaronis &
arom. ros. Gab. añ. ʒ. j. β. pul. diar-
rod. Abb. ℥. ij. misce.

Aqua vel decoctum melissæ vel corticum citri, roborare solet cor, conferua similiter ex melissa confecta ex rosis, & buglossa.

Vbi verò ex veneno, vel ob pestilentem febrem (vtpote quæ cor prompte impetere solet) animi deliquium acciderit, vt fit quoque in morfu alicuius animalis venenati, vt viperæ vel scorpionis, cancri, & huiusmodi: tunc alexipharmaca cõueniant. Cùm autem vt plurimum propria alexipharmaca ignorètur, commune alexipharmacũ erit prescribendum, quod theriaca magna vocatur. Sunt etiam & medicamẽta, quæ possunt inimicam illorum facultatem à manifesta qualitate pugnante impedire; vt sunt bolus Armenus, scordium verum, ex quo aqua distillata, conferua & puluis parari solent in febribus pestilentibus: sunt namque maximè utilia, tum etiam in his qui assumpserunt auripigmentum & subli-

blimatum, & alia huiusmodi.

Confectio ad hos vsus.

℞. theriacæ magnæ ℥. j. pulueris scordij veri & boli armeni præparati añ. ℥. j. confect. hyacinthorum ℥. β. conser. scordij veri ℥. β. syr. acet. citri, vel buglossæ q. s. misce & fiat confectio, ex hac sumatur quātitas vnius amygdalæ pro vnaquaque vice, cū aqua vel decocto scordij veri, vel cichorij viperini, ulgo scursoneræ.

Ad idem potio.

℞. theriacæ magnæ ℥. j. pulueris scordij veri, & boli armeni præparati añ. ℥. β. syr. acetositatis citri ℥. j. aquæ cichorij viperini q. s. misce & fiat potio. In febribus malignis conducunt aquæ acetosæ loco scursoneræ.

De roborantibus hepar.

Hepar roborant & illius substantiam adaugent, quæ dulcia sunt potissimū. Quod apertè colligitur in aibus, quæ saginantur vel nutriuntur.

tur lacte : tum etiam in senibus qui fructibus dulcibus saturantur. Hac etiam ratione caro passularum ad roborandum hepar vtiliter commendatur. Cyphoides compositio ab Andromacho tradita in hydrope curando à medicis vsurpari solet, sumpta quantitate trium chocoleariorum nocte cum ℥.vj. vini albi & generosi. De huius laudibus lege Gal.8.de comp.med.sec.locos.

Conducunt etiam ea quæ sunt frigida & subamara & moderatè adstringentia, potissimum ad calidas intemperies curandas, & inter hæc cichorium potissimum commendatur, at minus album, sed viride & subamarum ; nec solum illius decoctio vtilis est, verum etiam ipsum cichorium coctum, cum aceto dilutum & saccharo paratum.

Ad eisdem vsus commendatur conserua ex floribus cichorij, quæ in officinis subinde non seruatur: est autè illius eadè conficiendi ratio ac reliquarum.

‡ Agri-

Agrimonia herba dicta, etiam hepar corroborat, potissimum in frigidis hepatis intemperiebus, ab obstructione prouenientibus. Verum in his curandis quotidie medici præscribere solent aquam decoctam cum agrimonia, quæ vulgaris consuetudo quotidie à medicis seruetur. Puluis etiam Diarrh. Abb. & Electuarium ex ipso confectum solent hepar corroborare.

Electuarium ad roborand. hepar.

℞. pulueris Diarrh. Abb. ℥. iiii. confer. florum cichorij ℥. β. sacch. dissol. in aqua cichorij q. s. misce & fiant tabulæ pond. ℥. ij.

Sunt & alia que exterius applicata hepar roborare solent, cum illius exolutionem prohibeant, vt est oleum citoniorum, oleum de absinthio: quæ duo cum moderatè adstringant, ad illum usum commendantur: vnde in curandis inflammationibus hepatis semper cum digerentibus permiscantur, vbi occasio est

est digerendi huiusmodi in hepate
contentum. Optima ergo ratione
cū oleo camomillino habente vinum
digerendi, dicta olea permiscentur
in hac forma.

℞. olei cham. ℥. iiii. olei de absin-
thio & citoniorum añ. ℥. ij. misce.

Ad roborandum ventriculum.

Roborant ventriculum omnia
aromatica, & potissimum cinna-
momum, semina similiter calida, &
potissimum feniculi & anisi: melis-
sa similiter ventriculum roborat
& spica nardi. Sunt etiam & alia
composita medicamenta, quæ ven-
triculo dicuntur familiaria quæ et-
si vinum habeant euacuandi ex ven-
triculo & primis venis, simul etiam
roborant, vt est potissimum pul-
hieræ s Gal. cuius meminit Gal. va-
rijs in locis, & potissimum 8. de
comp. secund. locos, cap. 2. quā hie-
ram ex aloe ipse appellat. Valet
potissimum ad humidam & frigidā
ventriculi intemperiem corrigenda-
dam,

dam, præsertim ubi vomitus vel
nausea adfuerint Quæ duæ notæ po-
tissimùm sunt obseruandæ in ei-
dem exhibitione, iuxta Galeni do-
ctrinam dicto loco. Est enim hoc
medicamentum valde vtile, non so-
lum ad bilem flauam educendâ, ve-
rùm etiam ad tergendam pituitam
in ventriculo contentam quâ actio-
nem perficere scimus aloëin ob il-
lius amaritudinem. Solet etiam hoc
medicamentū aliquando propinari
in febris, quando ventriculus af-
ficatur, & tunc cassia vnâ cum hiera
est permiscenda ad tollendam cali-
ditatem medicamenti. Est autem
administratio huius medicamenti
talis.

℞. pul. hieræ s. Gal. ʒ. v. rodom.
ʒ. j. decocti hord. & fœn. q. s. misce
& fiat potio.

Alia in febris.

℞. pul. hieræ s. Gal. & cassiæ fistu-
læ recenter extractæ añ. ʒ. iij. rho-
domellis ʒ. j. decocti hord. & fœn.
q. s. fiat potio. Pos-

Possunt quacumque hora diei vel noctis propinari prædictæ potiones, licet nullus præcesserit syruporum vsus.

Est & aliud medicamentum ventri accommodatum ad roborandú ipsum, vbi debilitatur ob crassorú humorum multitudinem, idque citra manifestam qualitatem, quod vocatur diospoliticon, cuius meminit Gal. 4. sanit. tuéd. cap. 5. quod desumpserat ex Dioscoride 5. de materia medicinali cap. 131. pipere pro anetho posito, cum in reliquis similis sit compositio. Præscribitur in schedulis sic.

℞. diospolitici medicam. ℥. iiij.
 sit quantitas cochlearium vnum manè cum optimo vino & generoso, non tamen tenue: hoc enim facultatem habet attenuandi, discuciendi, & conficiendi succorum crassitiam citra manifestam qualitatem, vt docet Gal. Oxymel simplex idem præstat, vt à Gal. ad eisdem vsus
 eodem

codem cap. præscribitur, tum etiam & secundo ad Glau. cap. de accidētibus februm, in animi deliquio, quod oritur ex superabundantia pituitæ & succorum crudorum. Cōducit etiam ad roborandum ventriculum Diacidonites ex descriptione Gal. 8. de comp. med. secund. locos, cap. de pharmaco ex succo malorum citoniorum. In schedulis sic præscribitur.

℞. Diacidonites ℥. iiij. sit dos. cochleatia duo cum vino optimo non admodum tenui.

Puluis etiam arom. ros. Gab. ventriculum roborat, & similiter puluis rosatæ nouellæ.

Exteriùs sunt aliqua quæ applicantur ad roborandum ventriculũ, inter quæ sunt oleum de absinthio, oleum nardinum, mastichinum, irinum, & emplastrũ stomaticon. confort. caro malorum citoniorum vino cocta & madefacta, impressio pauco puluere cinnamomi aut ma-
sti-

stichis, & rosarum siccarum in forma micæ panis vulgariter dictæ. Ex dictis oleis potest parari unguentum ita.

℞. olei irini & nardini añ. ℥. j. olei de absinthio ℥. ℞. massæ emplastri stomaticonis confort. ℥. iij. ciræ parum, misce & fiat unguentum.

Ex dicto emplastro fiunt emplastra (vulgo *pegados*) ad formam scuti, ad roborandum etiam stomachum, & sedandam fluxionem ventris mirabiliter. In schedulis præscribitur ita.

℞. massæ emplastri stomaticonis confortatiui ℥. iij. extendatur super alutam ad formam scuti pro stomacho.

Quod apponi debet supra ventriculum, ita ut pars acutior ad mucronatam cartilaginem apponatur supra ipsius ventriculi orificiū, & latior super ventriculum extendatur. Hæc medicamenta in dysenteria

teria & diarrhœa vtiliter commendantur & potenter iuuant.

Vterum roborantia.

Inter simplicia vterum roborantia sunt aqua, & decoctum melissæ. Inter composita Diamoschus dulcis & vsualis, confectio Gent. cord. cont. mel. Ambar. gallia moschata, ex quibus sequens potio parari solet.

℞. Diamoschi vsualis & confect. Gent. cont. mel. añ. ʒ. j. pul. arom. ros. Gab. ʒ. ij. syr. de corticibus citri ʒ. j. aq. melissæ q. s. misce & fiat potio. Exteriùs ad vterum roborandum aliqua applicantur, vt sunt oleũ rutaceum, laurium & nardinum, manibus dicto oleo madefactis fricando, postea in regione vmbilici sequens emplastrum apponatur.

℞. massæ emplastritomaticonis confort. ʒ. j. galbani depurati ʒ. ij. galix moschatae ʒ. j. B. moschi & ambræ añ. grana viij. olei narcini & sambucini parum, misce, & extēda-

tur supra pannum ad formam rotundam pro umbilico.

Observandum tandem est supra dicta omnia roborantia non esse administranda, nisi postquam præcesserint vniuersales euacuationes, aut magna urgeat necessitas: nam tunc indicatio sumpta à partis virtute deficiente, reliquas omnes antecellit.

DE SANGVINIS missione.

Magnus medicinæ fructus est sanguinis missio, cum omnibus præpolleat medicamentis, & omnibus ferè affectibus conueniat. Nam plethoricis, ætate florentibus, temperaturis calidis & humidis, robustis, consuetis, tempore veris & autumnis, inflammationi, febribus omnibus putridis, & alijs similibus conuenit.

Sanguis in nostro corpore est duplex, arterialis, & venalis. Ille in corde genitus, per arterias ad
om-

omnes partes viuentis mittitur. Iste in hepate elaboratus, per venas tam magnas quam paruas, quasi per canales, defertur. Cor autem cum sit primum viuens & vltimum moriens, sua actione & virtute vel facultate, vt viuant partes, spiritus vitales simul cum suo sanguine, mediantibus diastole & systole mittit; quod sua solummodo expultrice facultate facere videtur: quæ actio tam subita est & improuisa, vt motu artificiosoque penè diuino exerceatur. Arteriae namque omnes simul dilatantur & comprimuntur (etsi sint in partibus distatissimis) quando dilatatur & comprimitur cor: quod signum est non fieri hanc actionem, nisi à facultate expultrice cordis. Iste sanguis arterialis in corde perfectus, vt dixi; generatus à priori sanguine venali, ipsius cordis facultate attractrice elicitus, & ab hepatis expultrice misso, nullo modo potest à subiecto corporis

ris

ris humani separari, quin sequatur mors statim, vel saltem extremam vitam periculum. De hoc sanguine quando de missione sanguinis loquuti sunt omnes medici, nulla mentio: solum de sanguine venali qui in venis reperitur, intelligendum venit. Hic namque est ille sanguis, qui in hepate oritur & generatur, & à facultate propria expultrice per venas expellitur, à vena sua attractrice elicitur, & ab omnibus partibus ad sui nutritionem & conseruationem attrahitur & retinetur. Ipse inquam est ille sanguis qui mediante phlebotomia vel euacuatur, vel reuellitur, vel derivatur à parte vel à partibus, vbi aliqui vel aliqui affectus reperiuntur. Quod propter si hæc dicta bellè & absque cauillationibus ab omnibus considerentur, quomodo possit medicus absque periculo ægrætantis sanguinis missionem exercere, facillimo negotio inuenietur: nam san-

guis in venis, tam in agnis quã par-
 vis (vt dixi) semper continetur; si
 quãtitate vel qualitate peccat, pro-
 fectò, nullo intercedente impedi-
 mēto, semper sanguinis missio erit
 proficua, tam ratione quantitatis,
 quã qualitatis. Nam si sanguis
 quantitate solùm excedat, nonne
 ipsa sublata, natura ab oppressione
 leuata, vt docet Gal. 2. Aph. com. 29.
 meliùs concoquet id quod restat, &
 noxium est, vtile ab inutili faciliùs
 separabit, & deinde ad expulsio-
 nem alacriùs exurget? Si peccat
 qualitate nonne etiam illa dimi-
 nutio per sanguinis missionem fa-
 cta erit proficua, cum humor qua-
 litate peccans in ipso sanguine mix-
 tus euacuatur? Eadem est ratio si
 reuulsionis gratia fit phlebotomia.
 Nam si redundantia (vt ita loquar)
 humoris ad aliquã partē vbi putref-
 cit humor, fluit, (vt in febrìb^o putri-
 dis in principijs morborũ accidere
 solet) quæ pars focus putredinis di-
 citur,

citur, nonne sanguinem mittere, et
 fluat ad focum, conueniet? Pariter
 etiam conueniet quando fit sanguinis
 missio deriuationis gratia. Nisi
 si in aliqua parte humor redundat,
 & possumus illam redundantiam
 sanguinis missione ex eadem parte
 vel viciniore extrahere, nonne illa
 deriuatio erit salutaris, licet illa re-
 dundantia non sit ad vasa? Unde
 sanguinis missio non solum in
 morbis à sanguinis copia ortis,
 administrari potest; verum etiam
 & cum ab alijs humoribus excita-
 tur: semper enim maximum naturæ
 leuamen inducet. Solum animad-
 uertere oportet, quæ docet Gal. lib.
 de cucur. icar. cap. 16. quæ in loco
 hæc verba scribit. *Oportet autem an-
 tequam eas adhibeamus (loquitur
 enim de scarificatione cucurbitu-
 larum) ventrem iam emollitum fuisse, et
 omnino nullam infestantium excremento-
 rum adesse suspicionem.* Ex quibus
 verbis demonstrat non esse exco-

dam sanguinis euacuationem, quin prius sit lenitus venter. Si igitur in ista leui euacuatione præcipit Gal. ventrem lenire, quãto magis oportebit illum expurgare in magna euacuatione facta per sanguinis missionem? Semper itaque sollicitus sit medicus antequam venas incidere præcipiat, vt leniatur venter aliquo clystere, vel vomitorio, vel medicamento solum facultatẽ habente euacuandi ea quæ sunt in primis venis; alioquin enim non erit naturæ imitator. Atque hæc de materia medica & sanguinis missione breuiter dicta sint.

DE FACULTATIBVS
medicamentorum compositorum, & dosibus.

Licet in tractatu de materia medica dicta fuerint multa quæ ad facultates & doses medicamentorum pertinent, nihilominus tamen,

vt omnes fructus necessarij ad mor-
 borum curationem in hoc opuscu-
 lo reperiantur, & statim inueniat
 medicus ipsas facultates & doses
 in vnoquoque composito, opere
 pretium visum est, breuiter scribere,
 quæ à nostris Valentinis medi-
 cis circa praxim exercentur. Et
 namque maximè momenti facultates
 & doses in quocumque euentu
 & occasione in promptu habere: nõ
 enim semper cõsulere libros potest
 antequã de remedio deliberet medi-
 cus, cum sit periculũ in mora prop-
 ter urgentes necessitates. Quare ad
 ea properare iam tempus adest. In-
 terim aduertat velim, quod medi-
 camenta aliqua simplicia inter cõ-
 posita reponuntur, quoniam arte
 parantur, & etiam non in omnibus
 inuenietur dosis, sed solum facultas
 medicamenti, cum nõ sit necessaria
 illiusdosis ad præscribenda medica-
 mēta: quæ dosis minima pro pueris
 & delicatis, summa verò pro robu-
 stis erit.

Aqua ex quinque radicibus.

Facultatem habet præparandi humores pituitosos & crassos in venis gibbæ hepatis partis existētes, & ad calculosos affectus, vt in nephritide ex calculo & arenis. Dosis minima ℥.iiij. maxima ℥.vj.

Aqua Angelorum.

Optima est exteriùs apposita in cordis palpitatione, ad rarefaciendum habitum corporis, & aliquantulum discutiendum flatus, ex qua fomenta parantur aut per se, aut cum quibusdam aromaticis medicamentis; valet etiam ad affectus matricis.

Rob vel sapa vini.

Habet facultatem cohibendi fluxiones sua adstrictione, & distillationes acres & mordaces, si paretur cum diacodion. Gal. ex capitibus papaueris nigri.

Rob mororum.

Habet insignem facultatem repellēdi sicū decocto hordei & fol plā-

taginis in angina in principio præscribatur.

Rob citoniorum.

Ventriculū roborat & refrigerat.

Iulep rosarum.

Habet vim frenandi bilem, contēperandi calorē, & roborandi viscera interna. Dos. ab ℥.j. ad ℥.iiij.

Iulep violarum.

Facultatē habet mitigandi ardores vrinz ex pituita salsa, præparandi humores biliosos, valet ad laudandum, simul cum alijs syrupis expectorantibus, optimus est in maximo æstutum ventriculi, tum totius corporis, & in lassitudine plethorica. Dos. ab ℥.j. ad iiij.

Syrupus rosarum viridium.

Ad compescendum bilis feruor valet & ad superpurgationes. Dos. ab ℥.j. ad ℥.iiij.

Syr. iuinbarum.

Optimus est in affectibus tractu arteriæ ex asperitate aut siccitate contractis, habet enim facultatem

lenire

leniendi citra ullam acrimoniam, & gustui est gratissimus. Dos. est in modo, vt sensum per interualla deglutiatur.

Syr. borraginis & buglossæ.

Valent ad præparand. pituitã sal-
sam, & contemperandã illius acri-
moniam, & ad emendandam siccita-
tem quam plurimorum syruporũ:
Dos. ab ℥. j. ad ℥. iij.

Syr. ros. siccarum.

Optimus est hic syrupus in diar-
rhœa, in hæmorrhagia, in muliebri
profluuiio, & in quocunque affectu,
in quo oporteat sanguinem sistere.
Dos. ab ℥. j. ad iij.

Syr. de succo endiuie.

Valet ad liberandũ hepar & ve-
nas mesenterij ab obstructionibus,
& præterea roborat ipsum hepar, tũ
etiam est optimus ad præparandam
bilem: nã succus endiuie ex quo pa-
ratur, frigidus est & siccus & modi-
cè amarus; proinde detergendi ha-
bet facultatẽ, & illius siccitas emen-
da-

datür permixtione sacchari propter lentorem. Dosis ab ℥.j. ad ij.

Syr. acetositatis citri.

Habet facultatem refrigerandi, incidendi & attenuandi & penetrandi, & refrenandi bilem, contemperandique cordis calorem, proinde commodissimè eo utimur in febribus ardentibus, in pestilenti cōstitutione, in morbillis & variolis in febre punctulari. Dos. ab ℥.j. ad iiij.

Syr. acetositatis limonum.

Easde ferè habet vires sicuti de citro, tantummodo differunt, quoniam magis tenuis sit quàm syr. acetositatis citri. Dos. etiam est eadem.

Syr. de Agresta.

Facultate pollet ad modicè sistendū fluxiones, ad roborandū ventriculū, ad corrigendū calorē & æstū. Eo igitur utimur ad frenandā bilem in diarrhœa biliosa, in tenesmo, & dysenteria. Dos. ab ℥.j. ad iiij.

Syr. citoniorum.

Habet potentiores vires quàm syr.

syrupus de agresta ad cohibendas fluxiones, ad roborandū ventriculū; sed non cōstat adeò tenui substantia ac ille. Utimur eo cum pane tosto & in eo madefacto in prima mensa ad roborandum ventriculū, vt amplectatur alimēta, & præterea additur hic syrupus in potionibus ex myrobalanis, & in illis qui parantur contra casum, & in omnibus in quibus in animo est roborare. Dos. ab ℥.j. ad ℥.iiij.

Syr. oxalidis vel acetosa.

Optimus est in febribus punctularibus, in morbillis & variolis, tam per se quam dum ex eo confectioes cardiacæ parantur. Dos. ab ℥.ij. ad v.

Syr. de succo fumiterreæ simplici cum saccharo.

Est optimus in lue venerea, præsertim in gonorrhœa & scabie. Dos. ab ℥.j. β. ad ℥.iiij.

Syr. capill. veneris.

Valet ad expectorandum : nam lenit & cum securitate incidit humores existentes in cavitate vitali, paulatim deglutendo illū, proinde optimus est in orthopnoea & asthma, estque vehiculum pluribus medicamentis ; prouocat menses, preparat etiā humores pituitosos & melancholicos. Dos. ab ℥.β. ad ℥.ij.

Syr. Pimpinellæ.

Hic syrupus fit eodem modo, quo paratur syr. cap. ven. Habet facultatem incidendi & attenuandi humores crassos in gibba hepatis parte contentos, & venis magnis. In febribus etiam intermittentibus est mirabile remediū, ac etiam in omnibus febribus, vbi per vrinas natura incipit humores expurgare. Dos. ab ℥.β. ad ij.β.

Syr. liquiritiæ.

Optimus est in catarrho, in pleuritide, in orthopnoea, in tussi, in asthma, in asperitate trachæ arteriæ,

& in

& in quibuscunque pectoris affectibus. Valet etiam ad præparandam pituitam, ad renum affectus & ad calculos, ad gonorrhœam, ad modicè urinam prouocandam. Dos. ab ζ .j. ad iij.

Syr. limonata mellis.

Vtuntur mulierculæ hoc syr. ad incidendos humores crassos ventriculi, & eos modicè tergendos in pueris lactentibus.

Syr. minæ citoniorum simplex.

Habet facultatem roborandi ventriculum, iuuat coctionem, sistit fluxiones, proinde eo utimur in lienteria, in diarrhœa, in vomitu ex imbecillitate retentricis. Dos. ab ζ .ss. ad iij.

Syr. rosarum Alexandrinarum ex nouem infusionibus.

Optimus est ad purgandam bilē & humores serosos in venis contentos, frequentissimus est illius vsus

ad parandas potiones & confectio-
nes purgantes. Dos. ad ℥.ij. ad ℥.iij.

Rhodomel rosarum Alexandrinarum.

Habet easdem vires, sed imbecil-
liores, cum solum habeat duas infu-
siones: nam si omnes haberet, esset
calidior. Dos. ab ℥.ij. ad iij.

Rhodomel rosarum rubearum.

Valet ad euacuanda excrementa
pituitosa ventriculi, ad modicè ter-
gendum, abluendum, roborandum
eundem ventriculum, proinde nulla
est ætas & nullum ferè temperamē-
tum, in quibus non possimus com-
modè uti in affectibus ventriculi, &
præterea in paralyfi, apoplexia, epi-
lepsia, conuulsionum speciebus, ca-
pitis dolore, distillatione & simili-
bus ortis ex materia pituitosa. Dos.
ab ℥.j. ad iij.

Syr. acetosus simplex.

Habet vim hic syrupus contem-
perandi calorem humorum acriū &
mordacium, quod præstat frigida
facul-

facultate, præterea materias frigidas & crassas incidit, attenuat, tergit ex modo substantiæ, aceti scilicet, propter illius tenuitatem, & proinde eo utimur ad incidendum & attenuandum humorem melancholicum, in quartana & in splenicis. Dos. ab ℥.ij. ad ℥.iij.

Oxymel simplex.

Optimum est ad incidendum & attenuandum & liberandum ab obstructionibus, ad prouocandum sputum, sine manifesto calore, proinde ferè semper cum omnibus syrupis expectorantibus permiscemus oxymel, & præterea illud pueris exhibemus cum rhodomelle permixtū, eo etiam præparamus pituitam, licet in longinquis venis cõtineatur: vt in Arthritide, in Podagra, Chiragra, & similibus affectibus. Denique cum oxymelite trochiscamus Agaricum ad confectiones vel potiones parandas. Dos. ab ℥.j. ad ℥.ij.

Syr. de Byzantijs.

Est optimus ad febres diuturnas curandas: nam est mediocris facultatis in deobstruendo, proinde in omnibus hydropis speciebus propter venarum obstructions, à quibus hepar liberatur & illius intemperies frigida corrigitur: tum etiam in cachexia optimus est Dos. ab ℥. j ad ij.

Syr. granatorum. i. oxysaccharum simplex

Frequentissimus est vsus in morbillis & variolis, incidit & attenuat etiam humores crassos ratione aceti, frænat bilem & feruorem eius mitigat. Dos. ab ℥. ij. ad iiij.

Syr. de corticibus citri.

Gratissimus est hic syr gustui & iucundissimus odoratiui. Habet facultatem roborandi ventriculum, hepar, & cor, & illorum intemperiem frigidam modicè emendandi, est etiam optimus in vterinis affecti-

ribus, in palpitatione cordis, quo
 utimur cum alijs syrupis, vel ex eo
 paramus cōfectiones cardiacas, dis-
 cutit etiā flatus. Dosis ab ℥. j. ad ij.

Syr. looch caulium.

Optimus est ad tergenda excre-
 menta thoracis puerorum, incidit,
 attenuat & concoquit excrementa
 vētriculi ipsorū. Dos. à ℥. iij. ad ℥. j.

Syr. papaveris.

Optimus est ad sedādum dolorē
 in ardore urinae quando vrget, va-
 let etiam ad conciliandum som-
 num. Dos. ab ℥. β. ad j.

Syr. nenupharis.

Hic syrupus optimus est ad eos-
 dem affectus ad quos syr. papave-
 ris, sed mitioris est facultatis; & ita
 vtuntur hoc syrupo medici in cali-
 darepūm intemperie ex qua sequi-
 tur diabetes, & præterea in erysipe-
 late & alijs affectibus calidis. Dos.
 ab ℥. β. ad ℥. ij.

Syr. de absinthio.

Valet ad roborādum ventriculū,
 ad

ad corrigendam intemperiem frigidam, & ad iunandam coctionē. Dos. ab ℥.j. ad iij.

Syr. de mentha.

Roborat optimè ventriculum & valet ad necandos vermes. Dos. ab ℥.j. ad iij.

Syr. de endivia compositus.

Optimus est ad corrigendam calidam hepatis intemperiem, ipsumque roborat & liberat ab obstructionibus: tergit namque, modicè incidit, & attenuat: proinde quotidie ad humores præparādos in omnibus ferè febribus describūt medici hūc syrupū. Dos. ab ℥.j. ad ℥.iiij.

Syr. Regis Sabor. i. buglossæ.

Facultatē habet præparandi humore melancholicum in hypochondriaca affectione, in quartana, in mania, in melancholia, & in similibus affectibus ortis ex atra bile. Dos. ab ℥.j. ad iij. & si sumantur ℥.iiij. aliquo modo habet facultatem purgandi dictos humores.

Syr. Diamonon.

Optimus est in principio Anginæ:
nam sistit fluxionē. Dos. ℥. ℞. ad ℥. j.

Syr. Dianucum.

Facultatem etiam habet repellē-
di & cohibendi humores in Angina
in forma gargarismatis cum deco-
ctione plantaginis. Dos. eadem est.

Diacodion Galeni.

Vtuntur medici cum sapa in dis-
tillationibus humoris acris & mor-
daxis, & in diarrhœis biliosis, & ad
somnia inducendum; cum melle
verò ad incidendam & attenuandā
materiam existentem in thorace.
Dos. ab ℥. ℞. ad. iij.

Syr. de byssopo.

Facultatem habet extergendi &
incidendi humores in cavitate tho-
racis existentes, habet etiam vim
preparandi pituitam falsam in ar-
dore urinæ, & lenit dolorem illarū
partium. Dos. ab ℥. ℞. ad ℥. ij. ℞.

Oxymel compositum.

Vtuntur hoc syrupo dum intēsius

volumus expectorare, itaque in asthma, in orthopnoea & pleuritide, si leuiores expectorantia non sufficiant, possumus uti hoc composito oxymelite. Dos. ab ℥ ℞. ad ℥. ij.

Oxymel scylliticum.

Nullus est alius vsus quam ad expectorandum, ac proinde in affectibus, in quibus rebellis est humor & contumax propter crassitatem, viscositatem & lentorem, utimur hoc syrupo, praesertim in perniciosis & lethalibus affectibus. Dos. ab ℥ ℞. ad ℥. j.

Syr. de fum. terra compositus.

Optimus est ad modicè euacuandum, proinde eo utimur in lue Gallica dum syrupos longos paramus, quo utimur loco sacchari; praeparat etiam humorem melancholicum in pruritu, & lepra, quo nunquam utendum est, nisi praecesserint generales euacuationes. Dos. ab ℥. j. ad iij.

Syr. de Epithymo.

Vim habet & facultatem purgandi quoscumque humores adustos, & illos præparat: & in morbo Gallico etiam peractis vniuersalibus euacuationibus, vt dictum est de syrupo fumiterræ comp. sub eisdem dof.

Syr. de duabus radicibus.

Optimus est hic syrupus ad præparandam pituitam existentem in partibus longinquis, ad aperiendas obstructions hepatis, lienis, & præcipuè renū, proinde in calculo affectis vtimur hoc syrupo cum syr. cap. ven. Dof. ab ℥ j. ad ℥. iiii.

Syr. de quinque radicibus.

Ad eosdem affectus optimus est, ad quos diximus vsurpari syrupū præcedentem de duabus radicibus, quamuis iste minoris facultatis sit propter minorem quãtitatem acetii. Quantitas eadem est.

Syr. de eupatorio.

Facultatem habet aperiendi ob-
stru-

structiones hepatis, & corrigendi
eius intemperiem frigidam: & ita in
qualibet hydropis specie eo uti
mur, dummodo non sit febris. Dos.
ab ℥. j. ad iij.

Syr. de mucilagibus.

Optimus est, si quis alius, ad se-
dandum dolorem in vrina pruritu,
ad emendandum calorem in ardore
vrinæ, ad modicè diluendum pitui-
tam salfam, materiã huius affectus
& causam. Sed præscribendus est
hic syrupus priùs peractis euacua-
tionibus necessarijs, ne scilicet hu-
mor ad partem affectam ducatur: &
præterea huius medicamenti vsus
sit per plures dies, vt per duos aut
tres menses, quo tanquam securis-
simo possumus uti diebus Canicu-
laribus, cum decocto liquiritiæ, hor-
dei, maluarum, & similibus. Dos. ab
℥. ij. ad v.

Syr. oxysacchari compositus.

Frequentissimus vsus est apud
obstettrices in pueris, ad modicè in-

cidendum & attenuandum humorem pituitosum: quem permiscet cum syr. byzantino. Optimus est etiam ad prouocandam urinã. Dos. ab ℥.j. ad ℥.ij.

Miua citoniorum aromatica.

Optimus est hic syropus ad robordandum ventriculum, & ad corrigendam intemperiem frigidam hepatis inuat enim coctionẽ, excitat appetitum, sistit vomitum ex imbecillitate retentricis, & deiectionẽ; proinde optimus est in lienteria si absit febris. Dos ab ℥.j. ad iij.

Syr. Arthemisia.

Valet ad menstrua prouocanda, ad incidendos & attenuandos humores crassos, ad liberandum uterum ab obstructionibus, & ad insigniter calefaciendum illum. Dos. ab ℥.ß. ad ℥.ij.

Syr. de Scolopendria simpl.

Cuius vsus securissimus est in affectibus lienis, scilicet ad lienem deob-

deobstruēdum & roborandū. Dos.
ab ℥.j. ad iij.

Syr. de Scolopendria compos.

Cū fœlicissimo successu vtimur
hoc syrupo in quartana, in lienis
scirrho ad præparandos humores
melancholicos. Dos. ab ℥.ss. ad ij.

Syr. de Betonica.

Optimus est ad corrigendam fri-
gidam intemperiem cerebri, nam
incidit & attenuat humores visci-
dos & lentos, & ipsos tergit, robo-
rat cerebrum & modicè flatus dis-
cutit. Optimus est in paralyphi, in
paraplegia & conuulsione à reple-
tione, & similibus affectibus. Dos.
ab ℥.j. ad iij.

Syr. Stæchados.

Habet easdem facultates & do-
ses, vt supradictus de Betonica.

Acetum rosaceum.

Vim habet refrigerandi, exsiccā-
di, roborandi & penetrandi prop-
ter tenuitatem substantiæ, & pro-
inde in parando oxyrhodina addi-

mus acetum rosaceum, propter penetrationem: cuius siccitas corrigitur oleo rosaceo, tum etiã & aqua rosacea. Possunt etiam parari plura unguenta, & multa cerata in renum intemperie calida, in hectica, & alijs similibus.

Acetum scylliticum.

Huius vsus internè sumpti nõ est tutus & securus. Valet in fœtido oris odore ex excrementis retētis in gingiuis, aut ex carne putrefacta gingivarũ: nam tergit, exsiccat, incidit, attenuat, diuidit, & excrementa expurgat. Valet etiã ad unguenta paranda ad incidendum & attenuandũ crassos humores, vt in paralyfi & similibus affectibus, in quorum vsu pro singulis vncijs unguenti addimus ℥.j. vel ij. dicti aceti.

DE CONSERVIS.

Conserua rosarum.

Habet vini roborandi facultatẽ

re-

reentricem, & si antiqua sit, fistu-
 fluxiones, proinde ad confectiones
 parandas addimus cū reliquis ꝑ.
 huius conferuæ. Tum etiam si pare-
 tur electuarium in tabulis ad robo-
 randū ventriculū, vel ad cohibendū
 fluxionem; quod possumus facere
 in muliebri profluuiō, sanguineo in
 sputo, in diarrhœa, & similibus
 affectibus: in quibus præscribimus
 prædictum electuarium ex hac con-
 ferua, temperie modice frigida &
 sicca quamuis tam caliditas quam
 siccitas rosarū retundantur. Possu-
 mus vti hac conferua in febribus
 cum potu aquæ frigidæ, præcipuè in
 declinatione & principio accessio-
 num, hocque ratione putredinis
 solū, non autem in principiis fe-
 brium, neque in augmento; nam
 augetetur obstructio. Dos. ab ꝑ.
 ꝑ. ad ij.

*Conserua florum borraginis &
 buglossæ.*

Habent facultatem modice calfa-
 cien-

ciendi & humectand i, proinde in-
 affectibus melancholicis vtimur his
 in tēpore inter missionis medica-
 menti purgantis, & ad exhibitionē
 alterius medicamenti, vt ℥. confer.
 borraginis & buglossæ añ. ℥. iij. sac-
 ch ℥. iij. fiat conditum, & si sint ap-
 periēdæ aliquæ obstructiones, addi-
 mus his puluerem diarrhodonis Ab-
 batis, vel similem huic: si verò dis-
 cutiendi sint flatus, rosatæ nouellæ
 vel aromatici rosati Gab. vel cin-
 namomum causa penetrationis, vel
 ne lubricum reddant ventrem prop-
 ter humiditatem. Ex his eisdem cō-
 seruis possunt parari confectiones,
 vel electuaria, vel bolicum alijs me-
 dicamentis permixtis. Dos. ab ℥. ℞.
 ad ij.

Conserua oxalidis. i. acetosæ.

Vis inest refrigerandi & exsiccā-
 di cum tenuitate substantiæ, cuius
 vsus est optimus ad parandas cōfe-
 ctiones in febribus puncticularibus,
 in morbillis & variolis, tū in febr-
 bus

bus malignis, tum & in affectibus, in quibus oportet altius refrigerare & aliquo modo cohibere fluxionem. Possumus etiam vti in electuarijs vt suprâ. Dos. est eadem.

Conserua violarum.

Frigida & humida est hæc cōserua, & si recens sit lubricando mouet aluum: parantur ex hac conserua medicamēta dicta linctus & electuaria ad asperitates trachiarteriæ, tum etiam hæc est conserua, ex qua in officinis paratur syrupus violarum per annum. Dosis illius eadem est ac conseruæ borraginis.

Conserua florum nypheæ.

Habet easdem facultates quemadmodum conserua violarum, & easdem doses.

Conserua florum cichorii.

Optima est ad modicè deobstruendum hepar, illudque corroborandum, corrigendo calidam ipsius intemperiem. Dos. ab ℥.β. ad ℥.ij.

Conser. cap. veneris.

Vtilis est hæc conserua ad aper-
riendas obstructions, modicè in-
cidendo & attenuando, & præser-
tim si obstructions in venis vte-
ri sint. Et præter id vehiculum est
hæc conserua alijs medicamentis,
licet facultate contrarijs: proinde
præterquam quod describitur in
formam conditi, vt superiores con-
seruæ, describitur etiam ad paran-
das confectiones in profluvio mu-
liebri, cum medicamentis quæ va-
lent hunc fluxum cohibere; in qua
forma pro ℥. iiij. confectionis ex
pluribus medicamētis paratæ inij-
cimus ℥. vj. vel vij. huius conseruæ.
Est enim in ea cōfectione sub actio-
ne transeuntis, non verò sub actio-
ne rei permanentis. Dos. ab ℥. j.
ad iiij.

Conserua Stæchados.

Habet vim calefaciendi & exsic-
candi cerebrum, quod etiã roborat,
proinde ea vtimur dum repletum

L

est

est cerebrum crassis humoribus, ut
in paralyfi, conuulfione ex repletio-
ne, in memoria deperdita & simili-
bus affectibus. Dos. ab ℥. β. ad ℥.
j. β.

Conserua roris marini.

Easdem habet facultates & do-
ses, & præter dicta corrigit & emē-
dat frigidam intemperiem ventri-
culi.

Aliæ multæ conseruæ possunt pa-
rari: verum omnes conspirant circa
facultates supradictarum.

D E E L E C T V A R I I S.

Electuarium ex succo liquiritiæ.

Optimum est ad incidendos &
attenuandos crassos humores in
thoracis cavitare contentos, ad
emendandam etiam asperitatē tra-
chiarteriæ, ut in tussi, catarrho, &
alijs similibus affectionibus.

Electuarium ex radice ireos.

Est eiusdem facultatis, sed potē-
tiss

tius agit quàm elect. de succo liquiritiæ, neque ita gratum est gustui.

Electuarium ex succo rosarum.

Valet ad purgandam bilem à ʒ. ij. ad ʒ. j. β.

Electuarium ex semine caribami.

Purgat pituitam crassam ex partibus longinquis. Dos à ʒ. ij. ad ʒ. ij.

Elect. Diarrhod. Abb.

Facultatem habet roborandi hepar post purgationem illius. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. ij. per interualla.

Elect. rosata nouella.

Vtuntur medici hoc electuario in frigida ventriculi intemperie & in ventris subuersione, roborat nãque illum & discutit flatus. Dos. à ʒ. j. ad ij.

Electua. diatrium santalorum.

Roborat hepar & ventriculum. Dos. eadem est.

Elect. arom. rosati.

Vtuntur medici hoc electuario in intemperie frigida ventriculi, & ad discutendos flatus, est etiam opti-

mum medicamentum in palpitatione & affectibus vteriuus. Dos. ʒ. j. ad iij.

Elect. diacymini.

Ad discutiendos flatus & dolores ventris ab intemperie frigida ortos multum prodest. Dos. ʒ. j. ad iij.

DE SPECIEBUS LOOCH

Looch de scylla.

Optimum est in asthmaticis, in apoplecticis, in orthopnoicis, & similibus affectibus, ad optimè tergendum & summè incidendum crassa thoracis excrementa.

Looch de pulmone vulpis.

Prodest in pulmonis vlceribus, vt dicunt, à qualitate occulta.

Looch sanum & expertum.

Eo vtimur ad lambendum in affectibus thoracis.

Looch lentium.

Valet ad morbillos & variolas

quas

quando afficitur guttur. Permiscetur aliquando cum theriaca de citro ad eisdem affectus. Dos. à ʒ.ʒ. ad ij.

DE PVLVERIBVS.

Puluis diatragacanthi.

Optimus est in consumptis, in marasmo affectis, in hecticis, in gutturis asperitatibus.

Puluis diapapaueris.

Est etiam optimus, vt supra, in hecticis, præcipuè nimium vigilan-
tibus.

Puluis electuarij resumptiui.

Habet etiam easdem facultates vt superiores, omnes enim sumuntur in pauca quantitate.

Puluis diamargaritonis frigidi.

Hepar, cor, & ventriculum roborat & refrigerat; vnde vtimur hoc puluere in calida harum partium intèperie, in deliquijs animi. Dos. à ʒ.ʒ. ad ij.

Puluis diarrhodonis Abbatis.

Corrigit calorem contractum ex medicamento purganti, & facultates laesitas roborat, tum etiam & obstructionis reliquias absumit. Dos. à ʒ.ʒ. ad ij.

Puluis diatrium santalorum.

Optimum est hoc medicamentum ad corrigendam calidam hepatis intemperiem, vt in diarrhœa biliosa, & alijs laborantibus prædicta intemperie, deinde iecur roborat, & illius obstructiones emēdat. Dos. à ʒ. iiii. ad ʒ. ij.

Puluis latitiæ Galeni.

Calidus est & siccus in recessu secundi, & præditus substantiæ tenuitate; proinde omnes affectus frigidos emendat longinquarū partium, vt cordis & cerebri, propter crocum, qui vt vaporosus reliquorum simplicium facultates ad cerebrum ducit, vnde in paralyticis, apoplecticis, & similibus prodest. Dos. vt supra.

Pulvis arom. ros. Gabrielis.

Hoc medicamentum est suavis-
 simum olfactui, & iucundissimum
 gustui, & saluberrimum & securis-
 simum in frigida cuiusvis intempe-
 rie partis: propterea eo vtuntur me-
 dici in paraplegia, paralyfi, epilep-
 sia, cōuulsione ex repletionem, in stu-
 pore, & alijs frigidis, viscidis &
 crasis: nam hos humores incidit mo-
 dicè, & attenuat, partes calefacit &
 easdem roborat, præterea in palpi-
 tatione ventriculi & cordis opti-
 mus est: nam flatus modicè discu-
 tit, & easdem partes roborat, corri-
 gendo intemperiem. Dos. à ʒ. ʒ. ad
 ʒ. j. ʒ.

Pulvis diambre.

Omnibus visceribus roborandis
 efficacissima est diambra, si à causa
 frigida sint imbecilla: nam relicit
 spiritus, fouet calorem natiuū, vteri
 affectibus prodest, & valde senibus
 & mulieribus conuenit. Dos. à ʒ.
 ʒ. ad ij.

Pulvis rosatae nouellæ.

Imbecillum ventriculum roborat, flatus discutit, appetentiam excitat, nauseam sedat, humores lentos incidit, colico dolori medetur & vomitum compescit. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Pulvis Diacymini.

In regionibus frigidis vtuntur medici hoc puluere ad discutiendos flatus. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.

Pulvis latificans Rhasis.

Ex hoc puluere parantur sacculi in cordis & ventriculi palpitatione, pilei aut semicucuphæ in frigidis cerebri intemperiebus, vt in memoria deperdita, in apoplexia, & affectibus similibus. Præterea possunt parari potus ex hoc puluere, addito aliquo liquore, veteris affectionibus & hystericeis. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Pulvis pliris arconticon.

Tutissimus est vsus huius medicamenti in frigidis affectibus cerebri.

vbi opus est calefacere & flatus discutere. Dos. est eadem.

Pulvis ducis.

Datur cum aquis diureticis in suppressione vrinae ex calculo, arenulis, humoribus frigidis, viscidis & lentis. Dos. à ʒ. ʒ. ad ʒ. ʒ.

Pulvis electuarij resumptiui.

In marcore, febre hectica, & consumptionis vtuntur medici hoc puluere. Dos. à ʒ. j. ad iij.

Pulvis diagalangæ.

Discutit flatus ventriculi, hepatis & cerebri intemperiem frigidam & humidam corrigit, & aliquantulum vrinam mouet. Dos. à ʒ. ʒ. ad ʒ. ij.

Pulvis Reginae Aragonum.

Obstetrices in abortu vtuntur frequentissimè hoc puluere. Possunt etiam ex eo parari electuar. ad præcautionem abortus. Dos. ʒ. ij.

Pulvis restrictiuus.

Frequentissimus vsus est ad condensandum & incrassandum sanguinem,

nem, ad comprimendas, repellendas firmandaque partes laxas & solutas. Præcipuus tamen vsus ab externa in form. linimenti aut cataplasmatis, in ossium fracturis, in contusionibus & profluijs sanguinis narium.

Puluis contra vermes.

Optimus est ad vermes necandos. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.

Puluis Pape Benedicti.

Valet ad corrigendam ventriculi frigidam intemperiem, in senibus, ad discutiendos flatus, ad prouocandam vrinam, ad consumendas humiditates & excrementa quæ præcedunt, vt materia calculi, & denique ad iuuandam coctionem & roborandum cerebrum. Dos. ʒ.ʒ. post prandium & cœnam.

Puluis contra casum.

Optimus est ad roborandas partes internas in casu. Dos. à ʒ.ʒ. ad iij.

Pulvis hieræ s. Galeni.

Vtuntur medici hoc puluere ad bilem purgandam ex primis tantum venis, quoniam ob terrenam substantiam non transit eius facultas ad hepar. Roborat etiam ventriculum, incidit atque attenuat humores illius crassos. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. ʒ.

Pulvis hieræ comp. & benedictæ.

Vtuntur medici his pulueribus ad paranda suppositoria in affectibus frigidis cerebri & ventriculi.

Pulvis hieræ logodionis & hieræ diacolocymbidos.

Etiam vtuntur ad eosdem affectus quando vehementer vrgent.

D E T R O C H I S C I S.

Trochisci galliæ moschatae.

Valent ad roborandum cor, cerebrum, & matricem. Ex ipsis
L 6
fiunt

fiunt emplastra pro matrice.

Trochisci galliæ moschatæ Nicolai.

Vim habent calefaciendi & exsiccandi, roborandi & discutiendi flatus in vtero. Itaque corrigunt intemperiem humildam affluxu illaptuque illius.

Trochisci Aliptæ moschatæ.

Valent ad conficienda emplastra vteri pro sterilibus.

Trochisci galliæ elephanginæ.

Sunt efficaces ad roborandum ventriculum, cor, cerebrum, hepar, & reliquas partes nutrientes. Dos. à ℥.ij. ad ℥.j.

Trochisci ramich.

Roborant cor, ventriculum & hepar magis quàm prædicti galliæ elephanginæ, sub eadem dosi; & fluxionem sistunt.

Trochisci de spodio.

Etiam fluxionem sistunt, & facultatem retentricè roborant. Dos. à ℥.j. ad ℥.j.ß.

Tro

Trochisci de karabe.

In muliebri profluuiio, in hæmorrhagia, in diarrhœa & similibus euacuationibus valent. Dos. à ℥. j. ad ℥. iij.

Trochisci de absinthio.

Plurimum conducunt ad excitandum appetitum, roborantque ventriculum & hepar, & obstructions harum partium emendant. Dos. à ʒ. β. ad ʒ. j. β.

Trochisci de rhabarbaro.

Facultatem habent incidendi, attenuandi, tergendi & roborandi, & purgandi humorem biliosum per urinam, proinde cum sælichi successu possumus uti in hydrope, ictero, & obstructionibus inueteratis, ut in his quæ relinquuntur in hemetritæ, aut in alia specie tertianæ spuræ. Dos. à ʒ. β. ad ʒ. j. β.

Trochisci de eupatorio.

Utuntur medicis his trochiscis in ictericis & hydropicis, prosunt enim valdè lienis & hepatis tumoribus. Dos. à ʒ. j. ad ij.

Tro-

Trochisci de terra sigillata.

Vim habent roborandi facultatem naturalem retentricem, & incrassandi sanguinem. Nam sunt efficacissimi in sputo sanguinis thoracis, in profluvio muliebri, & denique cohibent reliquas immodicas evacuationes. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Trochisci de berberis.

Diarrhœas sistunt præsentente febre ardente Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Trochisci de myrrha.

Optimi sunt ad secundinas pellendas in partu laborioso, ad foetum mortuum eijciendum, ad menstrua prouocanda. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Trochisci de capparibus.

Conducunt in lienis scirrhus quod viscus ab obstructionibus liberant, flatu discutiunt. Dos. eadem.

Trochisci diar. hodon.

Ad febres pituitosas valent, intermitentes & alijs implexas, ad ver-

triculi dolorem mulcendum, & humores ipsi adhaerentes detergēdos.
 Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.

*Trochisci de spodio cum semine
 acetosa.*

Valent ad sitim extinguendam,
 & ad ventriculi & hepatis inflammationem. Dos. ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.

Trochisci alkekengi.

Vtuntur medici in ardore urinae
 histrochiscis, profunt renibus ulceratis,
 vreteribus, & vesicae, & meatui
 ordinario ulcerato, & dolores istarum
 partium mitigat. Dos. à ʒ.ʒ. ad
 ʒ.ij.

Trochisci alhandal.

Optimi sunt ad purgandos humores
 crassos ex partibus longinquis, in stupore,
 paralyfi, in conuulsione ex repletionem,
 & similibus affectibus, in quibus & in apoplexia
 parantur enemata & suppositoria.
 Dos. à ʒ.ij. ad iij.

DE MEDICAMENTIS
purgantibus.

Pilulæ aggregatiuæ.

Præcipuè purgant bilem, & omnes humores, cùm etiam humorem pituitosum & melancholicum purgent. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. iiii.

Pilulæ de Rhabarbaro.

Solum euacuant humorem biliosum à ʒ. ij. ad iiii.

Pilulæ fatidæ maiores.

Purgant ex partibus longinquis humores crassos & cõtumaces, melancholicos & pituitosos. Dos. à ʒ. ʒ. ad ʒ. iiii.

Pilulæ de Agarico.

Humorem pituitosum in thorace positum purgant hæ pilulæ. Dos. à ʒ. ij. ad ʒ. j.

Pilulæ lucis maiores.

Profunt cum fœlici successu in oculorum affectibus, nam purgant humorem pituitosum in cerebri

contentum. Dos. à ℥. ij. ad iijj.

Pilulæ lucis minores.

Eandem habent facultatem, sed potentio- rem. Dos. à ℥. ℞. ad ℥. j.

Pilulæ Inde.

Vtuntur medici his pilulis ad purgandos humores melancholicos. Dos. à ℥. ℞. ad ℥. iijj.

Pilulæ Stomaticæ.

Ad iuuandam coctionem & retentionem alimentorum vtuntur medici: vtuntur namque ante cibū, præsertim in ijs in quibus non fit retentio alimēti. Dos. à ℥. j. ad ℥. ij.

Pilulæ elephanginæ.

Ad mundificandum ventriculum, cerebrum & instrumenta sensuum ab humoribus crassis & putridis valent. Valent etiam ad corroborandum stomachū, iuuant enim coctionem. Dos. à ℥. ij. ad iijj.

Pilulæ coccigæ Rhasis.

Vtuntur medici his pilulis in dolore capitis inueterato, vt in he- micania & cephalæa, in paralyfi & epi-

epilepsia, & aliis affectibus, in quibus oportet cerebrum purgare ab humoribus pituitosis. Dos. à ℥.ij. ad iij.

Pilule fumarie.

Valēt in pruritu, scabie & affectibus cutaneis: nam succus fumariterra facultatem habet purgandi humores biliosos & adustos per urinā. Dos. à ℥.ij. ad ʒ. i.

Pilule Azaiereih.

Facultatem habent purgandi humorem biliosum contētum in primis venis: euacuant etiam excrementa putrida ventriculi. Valent præcautionem pestis, si sumantur per plures dies. Dos. ʒ. ʒ.

Pilule Rhasis.

Tempore pestis ad præcautionem possunt exhiberi singulis diebus, inuāt enim ventriculi coctionem, illaque expurgant ab excrementis pituitosis, biliosis, & aliis putridis præ quibus parati sunt homines incidere in obstructiones. Præter

possumus optimè vti his pilulis absente constitutione pestilenti ad præcabendos alios morbos. Dos. ʒ i.

Pilule Auree.

In ophthalmia & hemierania calida, possumus vti his pilulis. Dos. à ʒ. ij. ad iiij.

Pilule arthritice.

Ad podagram, chiragrâ, & similes affectus articularum profunt. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. iiij.

Pilule mastichine.

Valent ad purgandam bilem & pituitam tenuem. Dos. à ʒ. ij. ad iiij.

Pilule sine quibus.

Quibus utimur in ophthalmia ex bile, & in aliis affectibus, vt in tertiana notha, ad purgandum humorem biliosum & pituitosum. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. j ʒ.

Pilule coccie Ga'eni.

Ad purgandos crassos humores de partibus longè distantibus

valent. Dos. à ℥. j. ad ℥. j.

*Pilulę de quinque generibus my-
robalanorum.*

Optimę sunt ad purgandam bil-
lem, pituitam & melancholiã. Dos.
à ℥. ℞. ad ℥. iiij.

Pilulę de lapide Armeno.

Vehementi facultate sunt prædi-
tę ad purgandum humorem melan-
cholicum. Dos. à ℥. ij. ad iiij.

*DE MEDICAMENTIS PURGAN-
tibus in formam confectiois.*

Confectio hamech.

Vtuntur medici hac confectiois
ad purgandam melancholiam & bil-
lem flauam. Dos. à ℥. iiij. ad ℥. x.

Confectio diaphenicon.

Euacuat ex partibus propinquis
pituitam. Dos. à ℥. iiij. ad ℥. xij.

Confectio diacatholicon.

Omne redundantiã humo-
rum

rum purgat, & præcipuè bilem.
Dof. à ʒ. iij. ad xv.

Confectio diasenæ.

Cum felici successu vtuntur medici hac confectione in melancholia laborantibus. Dof. à ʒ. iij. ad xij.

Confectio Indi maioris & minoris.

Valet ad purgandam pituitam.
Dof. a. ʒ. iij. ad ʒ. xiiij.

Confectio diaprunis solutivi.

Optima est hæc confectio ad purgandam bilem, ad emendandam ictericam calidam intemperiem. Dof. à ʒ. iij. ad xij.

Confectio Gentilis laxativa.

Humorem melancholicum euacuat. Dof. à ʒ. iij. ad xiiij.

Confectio benedictæ.

Vtuntur medici hac confectione ad enemata paranda in quibuscunque frigidis affectionibus ad irritandum. Dof. per sedem ʒ. ij.

Confectio hieræ s.

Eisdem affectibus est optima, quibus

bus exhibetur puluis hieræ s. Gal.
Dof. à ʒ iiij. ad ix.

Confectio hieræ. C.

Ad enemata paranda possumus
vti hac confectioe ad pituitam vi-
tream euacuandam. Dof. ab ʒ j. ad
ʒ. ij.

Confectio hieræ logadionis.

Etiam ad enemata paranda vtū-
tur medici hac confectioe ad apo-
plecticos & paralyticos. Dof. ea-
dem sit.

Confectio hieræ diacolocynthidis.

In dolore capitis inueterato va-
let, nam crassos humores ex parti-
bus longinquis euacuat. Dof. à ʒ
iiij. ad ʒ. j.

Confectio electuarij rosati.

Valet ad purgandam bilem, est
que gratum medicamentum. Dof.
ʒ. iiij. ad xij.

Cassia preparata.

Optima est ad potiones purgan-
tes, ad enemata paranda, & ad con-
ficiēdos bolos. Dof. à ʒ. iiij. ad ʒ.

Confectio Zaqualtipan, nostra vulgo
xalapa.

℥. Zaqualtipanis	℥. iij.
Sacchari albi	℥. j. β.
Cinnamomi	} añ. ℥. iij.
Zinziberis	
Cariophyllorum	} añ. ℥. ij.
Polypodij quercini	
Mannæ electæ,	℥. β.
Pulveris dragacan. fr.	℥. iij.
Turbith.	℥. iij. β.
Radici saxifragiæ	℥. j.
Rhabarbari electi	℥. vj.
Spicæ nardi	} añ. ℥. ij. β.
Piperis longi	
Anisi.	

Terantur subtilissimè & cum melle
q. l. fiat confectio, quæ sub quanti-
tate ℥. vj. ad summum, & ℥. iij. ad
minimum datur. Permiscetur etiam
cum alijs confectiõibus, ad pur-
gandum humorem biliosum & pi-
tuitosum.

Zaqualtipan, vulgo xalapa, est radix quædam noua ex India occidentali apportata; est namque medicamentum benignum, & fuit à nobis expertum fœlici cum successu. Solus etiã puluis datur à ʒ. j. ad ij.

Noster optimus & peritus senex Pater frater Antonius Castell huius monasterij Montserratati insignis Pharmacopola, rerum Indicarum vigilantissimus indagator, in Hispania fuit primus, qui periculum de huius radice proprietate fecit, cum à quodam religioso consortio suo in ipsa insula Zaqualtipan nuncupata, elemosynas pro suo cœnobio quæsitante, missa fuit quædam quantitas radice supradictæ illiusque virtutem (vt scriptum fuit ab illo) veram & quasi miraculosam inuenit, quare inter confectiones purgantes visum fuit hanc nostram reponere, vt possit medicus si voluerit, vel in puluerem, vel in formam dictam præscribere.

CONFECTIONES
cardiacæ.

Confectio Alkermes.

Vtuntur medici ad roborandum cor in syncope, in palpitatione & aliis cordis affectibus. Dos. à ʒ.ij. ad ʒ.ij.

Confectio Gent. cord. cont. melanch.

Valet ad flatus discutiendos melancholicos, ad roborandum cor & omnes partes internas, & ad conciliandum somnum. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ij.

Confectio hyacinthorum.

Valet temore pestis & aliis morbis malignis. Dos. à ʒ.ij. ad ʒ.ʒ.

Confectio diamoschi dulcis.

Valet ad vterinos affectus, & ad discutiendos flatus. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.

Confectio diamoschi vsualis.

Habet facultatem roborandi cerebrum & ventriculum, ad affectus

melancholicos etiam valet. Dos. est eadem.

Conf. et o limonata smaragdinum.

In epilepsia puerorum est efficacissimum remedium, valet etiam in cordis affectibus. Dos. à ℥.j. ad ℥.iiij.

Confectio Theriaca de citro.

Vtuntur medici hac theriaca in morbillis & variolis, præterea in febribus puncticularibus, & ferè in omnibus infirmitatibus puerorum ab obstetricibus commèdatur. Dos. à ℥.j. ad ℥.j.

ALIAE CONFECTIOES.

Confectio requiei puerorum.

Hac confectioe vtuntur mulierculæ in affectibus ventriculi, & cerebri frigidis; est namque familiarissimum medicamentum pueris, cum felici successu. Dos. à ℥.j. ad ℥.j.

Confectio diacidonitis Placæ.

Summoperè roborat & purgat
an-

aliquo modo ventriculum. Dos. à ʒ.β. ad ʒ. j. β.

Confectio diacidonitis Galeni.

Ad roborandum ventriculum valet vomentibus biliosa quotidie. Dos. à ʒ.β. ad ʒ. j.

Confectio diasalyrion.

Celebrata est hæc confectio ad excitandam veniem, hecticis etiam prodest. Dos. à ʒ. ij. ad iij.

Confectio cyphoides.

Valent in Anasarca, si sola exhibetur: verum si datur cum electuario arom. ros. valet in tympanite. Et si datur cum succo ireos, valet in Ascite. Dos. à ʒ. iij. ad ʒ. vj.

Confectio de baccis lauri.

Vtuntur medici hac confectio in dolore colico ex pituita vitrea. Dos. à ʒ. j. ad iij.

Confectio anacardina.

Si datur cum conferua stæchados vel melissæ, valet ad recuperandam memoriam, datur etiã in apoplexia & paralyfi. Dos. à ʒ. ij. ad ʒ. j. β.

Con-

Confectio diacurcumæ maioris.

Optima est in frigida iecoris in-
temperie, ventris, renum, & matri-
cis. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.iiij.

Confectio dialaccæ magnæ.

Valet ad eosdē affectus, ad quos
valet diacurcumæ, sub eadem quan-
titate.

Confectio dialaccæ Isæ.

Sub eadem quantitate & ad eos-
dem affectus valet hæc confectio, ad
quos ipsa diacurcumæ.

Confectio dianisi.

Valet ad discutiendos flatuſ ven-
triculi, etiam prodest tussi à pitui-
ta ortæ. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. iiij.

Confectio lithontripon.

Optima est in suppressione vri-
næ ex humoribus lentis & crassis.
Dos. à ʒ. ij. ad iiij.

Confectio philanthropos

Easdē habet vires, quas habet li-
thontripon.

Confectio philonij maioris.

In ingenti dolore & inflamma-
tione

tione vetriculi vtuntur medici hac confectioe, & ad conciliandū somnū in febris biliofis, cautè tamē vtenda venit hæc confectio. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.

Confectio philonij Persici.

Valet in sputo sanguinis mirabiliter, & in diarrhœa & dysenteria, quando mitiora medicamenta non profunt. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.iiij.

Confectio requiei magna.

Ad somnū conciliandum in quacunque febris specie valet. Dos. à ʒ.ij. ad ʒ.ʒ.

Confectio micleta.

In diarrhœis contumacibus est utilis. Dos. à ʒ.ʒ. ad iiij.

Confectio trium piperum. s. Gal.

Ad flatu vetriculi discutiēdos & quādo refertus est pituitæ copia valet hæc cōfectio, adendo electuariū liquidū arom. ros. Dos. à ʒ.ʒ. ad iiij.

Confectio Theriaca magna.

Optima est aduersus frigidos vteri affectus, cerebri, renum & alia-

rum partium : tempore pestis ad-
uerfatur venenatæ qualitati, morfi-
bus animalium venenatorum, & de-
nique ipsis venenis affumptis. Dos.
à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Confectio mithridati.

Valet ad menses purgandos, &
ad omnes affectus, ad quos valet
theriaca magna. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Confectio tripherae magna.

Prodest si conficitur sine opio, ad
flatus in longinquis partibus exif-
tentes discutiendos, & aduerfus in-
temperiem frigidā. Obstetrices vtū-
tur hac confectioe ad mēstrua pur-
ganda. Dos. à ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Confectio antidoti hemagogi.

Etiam est optima ad purgandos
mēses cum aqua melissæ vel labinae.
Dos. à ʒ.ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.ʒ.

Confectio scordij.

In constitutione pestilenti multū
prodest, si datur cum aqua stillati-
tia scordij. Dos. à ʒ.ʒ.ʒ. ad ʒ.ʒ.ʒ.

Confectio triphera Sarracenicæ.

Valet ad discutiendos ventriculi flatus, & ad sedandum dolorem in ipso contentum. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. ij.

Confectio diospolitici.

Ad eodem affectum valet, ad quos valet triphera Sarracenicæ, sub eisdem dosibus.

Confectio diateffaron.

Optima est ad epilepsiam, paralysem & alios morbos frigidos ventriculi & hepatis, & aliquando ad morsus scorpionum. Dos. à ʒ. j. ad ʒ. ij.

DE MEDICAMENTIS.

*externis.**Collyrium Lancfranc vsuale.*

Facultatem habet exsiccandi & tergendis vlcera sordida pudendi, & aliarum partium.

Collyrium album Rhasis.

In optalmia vtuntur medici

hoc collyriō cum opio, si ingens adsit dolor, & absque opio, si non est dolor.

Collyrium album vsuale.

Vtuntur etiam medici hoc collyrio in oculorum ægritudinibus: nā facultatem habet repellendi exsiccandi, & refrigerandi, & dolorē leuem mitigandi.

Oleum amygdalarum dulcium.

Mirificè prodest hoc oleum in variis affectibus. Imprimis optimum est ad emendandas siccitates asperæ arteriæ exsiccitate contractas, valet ad dolorem nephriticum cum saccharo candido permixtum, in ileo & in colico ad emolliendam aluum & ad dilatandas partes. Dos. ab ℥. ℞. ad ℥. iiij. Præterea exterius applicatur in dysuria, si dolor adest, in meatu vrinario si iniiciatur per fistulam. Prodest etiam ad emendandas & corrigēdas siccitates neruorum: vtile est in marasmo affectis, atrophia, & tabidis, valet ad vngendos arti-

articulos in defatigatis ex itinere, nam lassitudinē emendat, valet etiā ad iuuandum sputum in pleuritide.

Oleum sesaminum.

Valet ad iuuandū sputum in catarrho, in pleuritide & asthma.

Oleum ricininum ex baccis lauri.

Optimum est in dolore colico, ad discutiēdos flatus, aperit, emol- lit & intēperiem frigidam absque fluxu humoris emendat. Valet etiā in quibuscunque frigidis affectibus partium neruosarum & cerebri.

Oleum rosarum omphacinum.

Valet in principio phrenitidis, nam refrigerat, & repellit, & aliis affectibus capitis, præcipuē in vulne- ribus, ne cerebri partes tententur aliqua inflammatione; & valde ef- ficax est ad parandum ceratum re- frigerans Galeni pro febre hectica,

Oleum rosarum.

Facultatem habet modicē dige-
rendi

rendi, repellendi, & refrigerandi.
Parant ex eo medici oxyrrhodina
in incremento phrenitidis.

Oleum violarum.

Optimum est in calida intempe-
rie, in inflammationibus, parantur
etiam ex eo oxyrrhodina, & enema-
ta, & vnguenta ad siccitatem emen-
dandam, & corrigendā, spinæ dorsi
illita, vt in marasmo, aut in siccitate
contracta per febrilem calorē.

Oleum chamomille.

Modicè calefacit, resoluit & par-
tes neruofas roborat, & dolorem
sedat.

Oleum anethinum.

Facultatem habet digerēdi, sedā-
di dolores ad partes neruofas.

Oleum cydoniorum.

Valet ad cohibēdas fluxiones vē-
triculi in diarrhœis, & vomitioni-
bus.

Oleum myrtinum.

Ad eosdem affectus valet ad quos
valet oleum cydoniorum, sed effi-
cacius.

Oleum

Oleum māstichinum.

Ad emendandas immodicas euacuationes siue per aluum, siue per vterum valet.

Oleum nardinum.

Facultatem habet digerendi, adstringendi, & calefaciendi, vnde in vteri affectibus hepatis & ventriculi vtuntur medici & obstetrices in coryza puerorum, naribus apposita.

Oleum absinthij.

Valet ad corroborandum ventriculum, & corrigendam intemperiem frigidam eiusdem.

Oleum ruta.

Insignem habet facultatem calefaciendi, extenuandi, & digerendi in colico dolore ex pituita vitrea.

Oleum costinum.

Valet in neruorum affectibus, nā habet insignem facultatem roborandi, calefaciendi, attenuandi, aperiendi neruosi generis meatus.

Oleum de euphorbio.

Optimum est hoc oleum in hemicrania, cephalalgia, & lethargo. Valet etiam in affectibus frigidis neruorum.

Oleum de lilio.

Vtuntur medici hoc oleo in glandulis inflammatis, tum in collo, tū in inguinibus, & etiam sub alis: nam habet facultatem calefaciendi, concoquendi, & resoluendi.

Oleum irinum.

Valet ad resoluendum, maturandum & dolorem sedandum, etiam in glandulis induratis, & in quibuscunque aliis tumoribus.

Oleum de croco.

Habet facultatem robotandi neruos, & vterum, & sedat dolores harum partium, & durities dissipat.

Oleum laurinum.

Habet easdem facultates, quas habet oleum ex baccis lauri.

Oleum de piperibus.

Habet facultatem calefaciendi,
atte-

attenuandi, tergendis & liberandi ab obstructionibus. Proinde vtuntur medici hoc oleo in paralyfi & in conuulfione, & in quibuscumque neruorum frigidis affectibus, vteri, colli, renum, & vesicæ, quarum partium calculos comminuit. In arthritide & ischiade etiam valet.

Oleum moschelinum.

Ad omnem frigiditatē corporis valet, potissimum ventriculi, & lateris in pleuritide notha.

Oleum de capparibus.

Ad aperiendas obstructiones lienis valet.

Oleum tamarisci.

Easdem habet facultates, ac superius explicatum de capparibus.

Oleum castorei.

Habet facultatem incidendi & attenuandi crassos humores in articulis existentes; est enim optimum in quibuscumque frigidis affectibus, in locis profundis præsertim existentibus.

Oleum

Oleum scorpionum.

Vtuntur medici hoc oleo in dolore nephritico, in colico, in retentione urinae, & similibus.

Oleum lumbricorum.

Habet facultatem incidendi, leniendi & digerendi humores in partibus colli & articularum.

Oleum hyperici.

Medici vtuntur hoc oleo in dolore nephritico, colico, & ischiadico: chirurgi in capitis vulneribus.

Oleum vulp. num.

In arthritide, podagra & chira-gra valet oleum hoc, vt docet Sylvius.

Oleum de pertulaca.

Frigidam habet facultatem, vnde existente nimis calido hepate, vt in diarrhoea, multum prodest.

Oleum papaueris albi.

Ad sedandos dolores ingentes medici & chirurgi vtuntur hoc oleo, hebetando sensum. Valet ad conciliandum somnum in phrenitide.

Oleum

Oleum sambucinum.

Hoc oleum lenit & mundificat cutim, & confert doloribus nervorum, & fouet & corroborat eos.

Oleum sampsuchinum.

Nervos fouet & calefacit, & mirificè adiuuat stomachum, & capitis dolori confert.

Oleum cheyrinum.

Humores crassos resoluit, & dolores qui sunt in nervis, & iuncturis, in pectore, renibus & vesica sedat.

Oleum de myrrha.

Maculas faciei ex sole contractas detergit.

Oleum ex ouis.

Valet ad curanda vlcera maligna & fistulosa, & vita cutis expurgat.

Oleum de lateribus.

Insignes habet facultates: nam calefacit & siccat multum & digerit, & materiam omnē excrementitiam cōsumit. Quare epilepsia, paralyfi, vertigini, obliuioni, & lienis, renū, vesicæ, vteri, nervorū, articulo-

lorum omnium doloribus frigidis
mirificè conducit.

Oleum de terebinthina.

Hoc oleum in omnibus ægritudinibus frigidis & flatuosis conuenit; & frigidis neruorum affectibus, in asthma & difficultate anhelitus etiam prodest.

DE VNGVENTIS.

Vnguentum album Rhazis.

Facultatem habet refrigerandi & exsiccandi, chirurgi vtuntur illo in vlceribus ex combustione, & in vulneribus superficialibus.

Vnguentum de lithargyro.

Valet ad refrigerandum & exsiccandum, & in pruritu & scabie sæpissimè applicatur.

Vnguentum diapompholygos.

In inflammationibus vlcerum & eorundem humiditatibus vtuntur chirurgi hoc vnguento: valet etiam in vlceribus contractis ex pruritu,
est

est namque medicamentum cicatricem inducens.

Vnguentum rosaceum.

Commendatur ad sedandã phlegmonem, erysipelata, herpetas, & ad corrigendam calidam cephalalgia, & denique ventriculi & hepatis intemperiem calidam.

Vnguentum rosatum santalatum.

Magis refrigerat, & roborat hoc vnguentum quàm superius propositum, ac proinde eo vtuntur medici in hepatis intemperie, calida, & in dolore renum contracto ex calida intemperie, & in similibus affectibus.

De vnguento Aegyptiaco.

Vtuntur chirurgi hoc vnguento in vlceribus cacoëtibus, inducit enim escharam; incidit & attenuat, & tergit carnem mortuam, & reliqua excrementa; valet in vlceribus pndendorum, ad collyria illius partis paranda, lotionesque conficiendas.

Vnguentum basiliconis.

Vtuntur eo chirurgi in bubonibus, in pernionibus suppuratis, & apertis, & in alijs capitis & aliarum partium ulceribus.

Vnguentum medicæ confectiōis.

Valet ad vulnere simplicia, ad modicè tergendam & exsiccandam.

Vnguentum nigrum sarracenum.

Insignem habet facultatem attrahendi, extergēdi & expurgandi excrementa & vulnere exsiccandi, hinc in capitis vulneribus optimum est.

Vnguentum resumptiuum.

Valet ad corrigendam siccam intemperiem & aliquantulum calidā, nam per excessum est frigidum & humidum, ideoque valet ad cōsumptos, hecticos, ad macie laborantes & ad motus convulsiuos, contractos in febribus ardentibus.

Vnguentum ci. rinum.

Optimum est ad emendanda faciei vitia ex causa externa, hinc
ma-

maculas à sole contractas tergere valet.

Vnguentum de arthanita.

In ascite valet hoc vnguentum, dum reliqua non profunt: nam abdominis purgat aquas & serosos humores.

Vnguentum album sarracenum.

Valet ad repellendum & refrigerandum, proinde vtuntur chirurgi eo commodissimè in vulnibus, partibus circumstantibus appposito.

Vnguentum ap. j.

Excrementa bubonum extergit. Vtuntur eo chirurgi primis diebus cum elychnijs quæ apponuntur parti internæ bubonis.

Vnguentum de minio.

Est sanè optimum ad vlcera exsiccanda dum medicamenta leuiora non profunt.

Vnguentum pomorum.

Ad emendanda vitia labiorum & narium valet, & ad faciem dealbandā, & illius vitia etiam emendanda.

Vn-

Vnguentum tuthia.

Valet ad oculorum inflammationes, nam repellit & digerit.

Vnguentum Apostolorum.

Facultatem habet incidendi & tergendi excrementa in vlceribus existentia, & eadem extrahendi & exsiccandi humiditates. Hinc vsus frequentissimus illius est in vlceribus vteri, & pudendi cacoëthibus.

Vnguentum de althæa.

Insignem habet facultatem digerendi, vnde valet ad resoluendos humores tumorum & aliarum partium induraturum.

Vnguentum Agrippæ regis.

Resoluit & digerit tumores, vnde in bubonibus & in ventris tumoribus, & in hydrope vtuntur eo medici.

Vnguentum comitissæ.

Valet ad sistendas fluxiones vteri & alui, roborat namq; & adstringit, vnde valet in profluuio rebellissimo.

muliebri, in contumaci diarrhœa,
& in deiectionibus hepaticis.

Vnguentum contra scabiem.

Potentissimè curat scabiem &
pruritus.

Vnguentum aureum.

Optimum est ad vulnera curan-
da, excrementa tergenda; & humi-
ditatem exsiccandam.

Vnguentum contra tineam.

Valet vt titulus declarat.

Vnguentum Aragon.

Habet insignis facultatem in qui-
buscunque frigidis affectibus, præ-
sertim in colico dolore ex pituita
vitrea & alijs doloribus natis ex
materia frigida.

Vnguentum martiatum.

Anodynâ quandam facultatem
habet, proinde sedat dolores.

Vnguentum populeon.

Narcoticon est hoc vnguentum;
proinde refrigerat, somnum conci-
liat, in febribus ardentibus, & phre-
niticis prodest. Valet etiam ad

com-

combustos, & ad dolores sedandos,
ad intemperiem calidam tempera-
dam. Empyreumati eo utimur.

DE CERATIS.

Ceratum refrigerans Galeni.

Gal. 10. meth cap 9. docet ungue-
tum vel ceratum hoc valde refrige-
rare & humectare, valet ad hecticos
& consumptos.

Ceratum santulatum.

Optimum est ad roborandum &
refrigerandum hepar, in deiectioni-
bus hepaticis biliosis, valet etiam
ad intemperies calidas renum, & ad
alias similes.

Ceratum ex thapsia.

Utuntur medici hoc cerato in ve-
hementissimis distillationibus ad
exsiccandum, ad attrahendum hu-
morem efficientem distillationem.

Ceratum sparadrap.

Frequentissimus est huius cera-
ti usus in vlceribus antiquis exsic-
candis.

DE EMPLASTRIS.

Emplastrum diachylonis communis.

Temperatissimum est, & ita usum illius laudamus in scirrhis & alijs rebellibus tumoribus.

Emplastrum diachylonis magni.

Valet ad emolliendos & digerendos tumores.

Emplastrum diapalmæ.

Valet ad curanda ulcera antiqua.

Emplastrum Stomaticonis confortatiui.

Optimum est ad roborandū ventriculum, & corrigendam intemperiem frigidam illius.

Emplastrum oxycroceum.

Optimus est huius emplastri usus in dolore contracto ex aliqua contusione, in ossium fracturis & dislocationibus.

Emplastrum Guillermi seruitoris.

Ad eosdem affectus valet ad quos valet emplastrum oxycroceum.

Em

Emplastrum contra conquassationem.

Habet vim digerendi ac dissipandi humorem extravasatum ex contusionibus.

Emplastrum de centaurea.

Optimum est in vulneribus capitis.

Emplastrum de palmitibus.

Valet ad extergenda & exsiccanda excrementa & humiditates quæ apparent in vlceribus, & præcipue vsus huius emplastri est in vlceribus antiquis.

Emplastrum contra rupturam.

Ad hernias curandas valet hoc emplastrum, puerorum nimirum aquosas, valet etiam ad foetum retinendum.

Emplastrum contra rupturam ex pelle arietina.

Valet ad consolidandũ & vniendum peritoneum ruptum in earegione, in quam vel omentum vel intesti-

testina descendunt. Etiam valet ad hernias aquosas & flatuosas. Valet denique ad curandum aneurisma.

Emplastrum contra durities.

Prodest ad emoliendos duros tumores.

Emplastrum de ranis.

Doloribus ex morbo Gallico contractis, præcipuè talparijs, prodest.

Emplastrum diapheniconis.

Valet ad iuuandam ventriculi coctionem, ad vomitum sistendum, & emendandas contumaces alui euacuationes.

Emplastrum catagenum.

Optimum est in tumoribus gallicis in capite existentibus.

Emplastrum de gratia Dei.

Valet ad vlcera antiqua curanda, quando alia emplastra non profunt.

Emplastrum Apostolicum chirurgicum.

Easdem habet facultates, & ad
lienis scirrhus.

Emplastrum diuinum.

Easdem, sed imbecilliores, habet
facultates.

Emplastrum de geminis.

Optimum est ad curanda vlce-
ra, in quibus leui occasione appa-
rent quotidie inflammationes.

Emplastrum filij Zachariae.

Valet ad diurities emolliendas,
& faciliora reddit excrementa in
thorace existentia ad expuendum.

Emplastrum de meliloto.

Habet vim emolliendi & discu-
tiendi flatus, & digerendi, tum etiã
& roborandi; & hinc tumoribus
durisculis ventris, hepatis & alia-
rum partium prodest.

INDEX RERVM
ET VERBORVM
COPIOSISSIMVS.

Numerus vbique paginas indicat.

M EDICORVM sectæ tres, pag.	1
Empirici medici, ibid.	
Methodici medici, ibi.	
Rationales medici,	ibid.
Scopus medicinæ sanitas.	ibid.
Medicina præceptorum colle- ctio,	ibid.
Medicus rationalis methodo ratio- nali curat,	2
Rationalis medicina amplecten- da,	ibid.
Empirica & methodica medicina	con-
N 2.	

Index Rerum.

contemnenda.

ibid.

Ordine & via rem tradere.

ibid.

Methodus medendi fit per indicationes.

Indicatio vocatur id totum quod ab experientia separatum est.

ibi.

A primis indicationibus incipiat, qui rationalem methodū medendi conficere voluerit.

ibid.

In rerum disquisitione aliud primum, aliud secundum, aliud tertium, &c.

ibid.

Indicatio debet esse perfecta, ad hoc ut intelligatur methodus rationalis.

ibid.

Indicatio est rei agenda insinuatō.

ibid.

Indicatio est comprehēsiō rei iuuantis simul cum comprehēsiōne nocentis citra experientiam & observationem.

Morbus calidus frigidis curatur, & e contra.

ibid.

Altomarius deceptus circa materia

ria

riam iuuantem & nocentem. 5

Affectus præter naturam nõ est res agenda in curatione morborum. ibid.

Contrariorum eadem est ratio & disciplina. ibid.

Indicatio duplex, curatrix & non curatrix. ibid.

Vires primum corroborandæ, quãdo prostratæ sunt. 6

Vires nostrum corpus gubernantes in triplici sunt differentia. ibi.

Vires seruare, est vitam custodire. ibid.

Facultas animalis sedem habet in cerebro. ibid.

Vitalis facultas sedem habet in corde. ibid.

Naturalis facultas sedem habet in hepate. ibid.

Vitalis facultas dignior est cæteris facultatibus. 7

Naturalis facultas debet esse robusta in venis, vt possit superare humores noxios. ibid.

Index rerum

- Collocantur vires in substantia solida, carnosa & spirituosa, *ibid.*
Substantia solida dissipata restauratur cibo, *ibid.*
Humida substantia dissipata restauratur potu, *ibid.*
Spirituosa substantia dissipata restauratur inspiratione & tractu arteriarum, *ibid.*
In quouis virium lapsu non sunt præscribenda cardiaca. 8
Pestis tempore & sumpto veneno cõueniunt Alexipharmaca, *ibid.*
Indicatio curatrix est triplex, *ibid.*
Indicatio quæ sumitur à morbo, in tot diuiditur differentias quot sunt morborum species, 9.10
Extremis morbis extrema remedia sunt adhibenda, *ibid.*
Indicatio petita à causa reuocatur ad indicationem à morbo desumptam, *ibid.*
Causa præsens semper indicat sui ablationem, *ibid.*
Causa non præsens non indicat, sed
con-

- conducit ad cognoscendum affectum, II
- Eisdem præseruamus remedijs quibus curamus, 12
- Indicatio quæ sumitur à symptomate, reuocatur ad indicationem à morbo desumptam, ibid.
- Symptoma si habet rationem causæ, indicat sui remotionem, ibid.
- Propria natura maximè cognoscenda est à medico. 14
- Propria natura non potest intra rationem, sed artificiosa coniectura cognosci. ibid.
- A propria natura metimur lapsum & ex lapso quantitatem remedij, 15
- Ad indicationē quæ sumitur à natura, refertur indicatio quæ sumitur à consuetudine, ab ætate & à sexu, 16
- Indicatio ab ambiente, ibid
- Materia remediorum alia communis, alia propria, ibid
- Coindicatio simul indicat cum in

- dicatione. 18
- Indicatio cōprehēdit curatrices & non curatrices indicationes. *ibi.*
- Indicatio curatrix cōmunis & propria. *ibid.*
- Medicus non curat hominem in vniuersum, sed solum Ioannem, Mattheum, &c. 19.
- Omnes morbi non habent eandem naturam. *ibid.*
- Omnes morbi habent communem indicationem. *ibid.*
- Indicatio particularis magis excessum demonstrat quā naturalis. 20
- Indicationes communes nō minus vtilis sunt quam noxiæ. *ibid.*
- Indicatio simplex & composita. 21
- Indicat vnum, quod vnum est. *ibid.*
- Indicat vnum multa, si diuersam habet naturam compositam. *ibid.*
- Indicationes cōpositæ vel sunt concordēs, vel contrariæ. 22
- Indicationes aliquando sumuntur à contrariis, & ipsæ inter sese non sunt contrariæ. 23

In contrariis indicationibus medicus expendat indicationum numerum, earumque dignitatem & magnitudinem. 24

Urgentiori affectui magis est succurrendum alio non neglecto. 27

Quid ante quid, quid cum quo, & quid post quod sit curandū. *ibid.*

Affectus magnus ex quo pendet vitæ periculum. *ibid.*

Pestilens febris magnus est morbus. 28

Carbunculus propter malignitatē magnus est morbus. *ibid.*

Affectui habenti rationem causæ prius succurrendum. 30 31

Phlegmone curata, sordes sunt extergendæ. 33

Methodus medendi per indicationes factas habet principium & finem. 34

Methodi medendi principium est cognitio morbi. 35

Medico rationali necessarium est prius cognoscere morbum, an-

Index Rerum,

- tequam inueniat remedia, *ibid.*
Morbi cognitio est inuentio reme-
dij, *ibid.*
Remedium est quidquid corpori
admotum iuuat. *ibid.*
Vna & eadem res potest esse reme-
dium & nocens, *ibid.*
Materia medicamentorum reuoca-
ta ad quatuor capita, ad sumen-
da, facienda, educenda & forinse-
cus aduenientia. 36
Victus omnis est remedium, nō ta-
men è contra, 37
Scopi quatuor, qualitas, quantitas,
occafio, & vtendi modus, 38
Per qualitatem remedij, species, ge-
nus & differentias, vel naturam
remedij intelligere oportet, 39
Per quantitatem remediorum, vim
remediorum intelligere oportet, *ibid.*
Occafio opportunum tempus ad
agendum, 41
An femel, an fæpius fint admini-
stranda remedia, 42

Et verborum.

Qua forma, qua substantia, cui parti sint adhibenda remedia,	ibid.
Remedia non sunt præscribenda si morbus est incurabilis,	ibid.
Quatuor modis deprehenditur, an morbus sit lethalis,	43
Morbi non omnes curantur à medico rationali per indicationes, sed experientia,	44
Non est miscenda ratio cum experientia, neque econtrà,	ibid.
Analogismo curantur aliqui morbi,	45
Epilogismo curantur aliqui morbi,	46
Decidentia pilorum,	47
Morbus Gallicus,	ibid.
Achores vel tineæ,	48
Dolor,	ibid.
Phrenitis,	49
Lethargus,	ibid.
Vertigo,	ibid.
Epilepsia,	50
Melancholia,	50.51
Incubus,	ibid.
	Apo.

Index Rerum.

Apoplexia.	ibid.
Paralysis.	52.
Convulsio.	ibid.
Tremor.	53.
Ophthalmia.	ibid.
Suffusio.	54.
Angina.	ibid.
Catarrhus.	55.
Althma.	56.
Peripneumonia.	ibid.
Pleuritis.	57.
Phthisis.	ibid.
Palpitatio cordis.	58.
Syncope.	ibid.
Ventriculi imbecillitas.	59.
Singultus.	ibid.
Appetentia canina.	60.
Cibi fastidium.	ibid.
Cholera morbus.	ibid.
Diarrhœa.	61.
Lienteria.	ibid.
Dysenteria.	62.
Tenesmus.	ibid.
Colicus dolor.	63.
Ileos.	64.
	He-

Et Verborum.

Hepatis inflammatio.	ibid.
Iecoris obstructio.	65
Ictericia.	66
Hidrops.	67
Lienis obstructio.	ibid.
Vrinae suppressio.	68
Vrinae difficultas.	69
Renum calculi & vesicae.	ibid.
Vrinae stillicidium.	70
Sanguinis mictus.	ibid.
Diabetes.	71
Lumbrici.	ibid.
Hæmorrhoides.	72
Ani procidentia.	73
Vteri procidentia.	ibid.
Profluvium mensium.	74
Suppressio mensium.	ibid.
Suffocatio vteri.	75
Mola.	ibid.
Hernia.	76
Arthritis.	ibid.
Februm deferentia.	77
Febris diaria.	78
In omnibus febribus putridis septem affectus reperiuntur.	81

Index Rerum

Febris synochus.	83
Febris ardens,	84
Tertiana exquisita,	85
Tertiana notha,	87
Febris quotidiana,	88
Febris quartana,	ibid.
Febris hectica,	89
Febris pestilens,	91
Exanthemata	92
Purgatio antiquis maximè usitata fuit,	93
Syruporum usus ante purgationem,	94
Obstructiones referare,	ibid.
Coctio ante purgationem,	ibid.
Sola cocta purgare oportet, nisi humores turgeant,	ibid.
Purgantia medicamenta antiquis erant fortiora, & minus correcta,	95
Post purgationem aquam hordei propinare.	ibid.
Nostriis temporibus medicamenta purgantia clementiora.	ibid.
Aquæ distillata vel decoctiones ante	te

te purgationem,

96

Natura sola concoquit humores,
ibid.

Morbus gallicus corrigitur medi-
camentis à tota substantia, 97

In febribus malignis & pestilenti-
bus aliquando miscentur confe-
ctiones cardiaca cū syrupis. ibid.

Crudo existente humore molesta
fit purgatio,

99

Fluxilia facere oportet qui purga-
re volet,

100

Purgatio rectè procedet si meatus
sunt aperti, ibid.

Cruditate existente non fit optima
purgatio, ibid.

A natura expellente & à medica-
mento attrahente fit purgatio,
ibid.

Hordeum habet vim abstergendi,
101.

Hiera medicamentum ventriculo
familiare, 102

Purgantia medicamenta maximo
cum consilio præscribenda, ibid.

Cor-

Index Rerum

- Corpora sana difficilè ferunt purgationem. 103
- Quo anni tempore purgare liceat. 103. 104.
- Aestate, media nocte, purgare. ibi.
- Purgantia medic. exterius appo-
sita. 106
- Forma purgantis medicamenti in
forma solida. 107
- Post exhibitionem pilularum dor-
mire. 109
- Ex partibus longinquis pilulæ eua-
cuant. 110
- Medicamenta purgãtia liquida. 111
- In omnibus ferè potionibus pur-
gantibus permiscetur syr. ros.
alex. ex 9. infus. ibid.
- Potio parua semper in pueris est
præscribenda. 113
- Opiatarum descriptio. ibid.
- Medicamenta purgantia torrefa-
cta. 115
- Potiones purgantes ex medicamen-
tis simplicibus. 117
- Simplicia medicamenta bilem pur-
gant.

gantia. 118

Composita medicamēta bilem pur-
gantia. ibid.

Simplicia pituitam purgantia. 119

Composita pituitā purgantia. ibi.

Simplicia succum melancholicum
purgantia. 120

Composita succum melancholicum
purgantia. ibid.

Sanguinis serum educentia. 121

Potio ad purgandam bilem. ibid.

Ad purgandam bilem pilulæ. ibi.

Confectio opiata ad purgandam
bilem. ibid.

Potio ad purgandā pituitam. 122

Pilulæ ad purgandam pituitam. ibi.

Opiata ad purgandā pituitam. ibi.

Potio ad purgandum succum me-
lancholicum. ibid.

Pilulæ ad purgandum succum me-
lancholicum. 123

Opiata ad purgandum succum me-
lancholicum. ibid.

Pilulæ ad euacuandam bilem & pi-
tuitam. ibid.

Po-

Potio ad purgandam bilem & pituitam,	ibid.
Opiata ad purgandam bilem & pituitam,	124
Potio ad educendam bilem & pituitam ex ventriculo & primis venis,	ibid.
Potio ad educendam bilem & pituitam ex primis venis vbi adiuncta fit febris.	ibid.
Non indigent præparatione quæ ex primis venis auacuant,	125
Simplicia præparantia bilem,	ibi.
Composita præparantia bilem,	126
Simplicia præparantia pituitã,	ibi.
Composita præparantia pituitã,	127
Simplicia bilem atram præparantia,	128
Composita bilem atram præparantia,	ibid.
Corrigentia medicamenta purgantia.	138
Clysteres.	139
Suppositoria.	149
Vomitória.	151
	Su-

Superpurgationes.	154
Errhina.	156
Masticatoria.	159
Sudorifica.	161
Digerentia euacuantiā.	164
Diuretica.	166
Menses mouentia.	167
Pectoralia.	169
Roborantia post purgationem.	175
Venerem excitantia.	176
Flatus discutientia.	181
Stupefacientia.	184
Cerebrum roborantia.	186
Roborantia cor.	189
Roborantia hepar.	193
Ventriculum roborantia.	196
Vterum roborantia.	201
Sanguinis missio.	202
Facultas & dosis medicamento- rum.	207
Aqua ex quinque radicibus.	209
Aqua Angelorum.	ibid.
Rob.	ibid.
Iulep.	210
Syrupi.	ibid.
	Ace-

Index Rerum & verborum.

Aceta.	126
Conseruæ.	127
Electuaria.	232
Looch.	234
Pulueres.	235
Trochisci.	241
Pilulæ.	246
Confectiones.	250
Collyria.	261
Olea.	262
Vnguenta.	270
Cerata.	276
Emplastra.	277

F I N I S.

VT cognoscatur non esse defectum
 presentis impressionis, animad-
 uertendum est, quod ubicumq; reperia-
 tur hoc verbū incidēdo, debet intelligi
 pro incidēdo, excepto loco de pilulis
 Rasis tempore pestis, quæ quidē sequun-
 tur post pilulas Azaiereh, ibi enim re-
 ete dicit, dum inquit, quibus parati sunt
 homines incidere in obstructiones, &c.
 Sicq; hic error prius fuit commissus in pri-
 ma origine impressionis forinsecus alla-
 ta.

ERRATA.

PAg. 2. lin. 20. ordiue, legatur, ordine, & l.
 21. priū, prium. p. 5. l. 3. 2. meth. 3. meth.
 p. 6. l. 24. hepare, hepate. p. 10. l. 6. indicantur
 indicant. p. 13. l. 4. euacuatione, euacuatio.
 p. 14. l. 6. lapso, lapsu. p. 16. l. 15. Galenus, Ga-
 lenum, p. 17. l. 6. cum eo. cum eo. p. 20. l. 3. quæ
 qua. p. 23. l. 8. contrarias, contrariæ. p. 28. l. 4.
 & vt. p. 33. l. 4. alias, alius. p. 35. l. 2. necessariū,
 necessarium. p. 61. l. 6. eget, eger. p. 66. l. 17.
 præ, pro. p. 1. l. 18. rerete, teretes. p. 78. l. 12.
 ad, at. p. 89. l. 17. scum, sentum. p. 94. l. 23. me-
 dicandos, medicandos. p. 95. l. 15. Hæc, Hac.
 p. 100. l. 12. purgato, purgatio. p. 104. l. 24.
 horror, hortor. p. 111. l. 18. exerere, exercere,
 p. 116. l. 23. plantaq. plantag. p. 126. l. 13. ace-

colæ, acetosi. p. 127. l. 7. rag. rad. p. 138. l. 23.
oderatis, odoratis. p. 153. l. 21. euacuato, eua-
cuatio. p. 160. l. 13. parare, parere. p. 163. l. 1.
landes, sanguis. p. 179. l. 8. vbi, vti. p. 185. l. 20
meli. melan. p. 213. l. 9. mirobalanis, mirabo-
lanis. p. 225. l. 7. Syropus, Syrupus. p. 236. l.
23. ruum, rum. p. 242. l. 6. humildam, humidã.
p. 246. l. 20. maiores, maioris. p. 247. l. 2. mi-
nores, minoris. p. 255. l. 15. temore, tempore.
p. 261. l. 7. eodem affectu, eodem affectus.
p. 276. l. 10. santulatum, santalatum, & l. 21.
sparadrap. spudadrap. p. 276. l. 18. dislo, dislo.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 10 horizontal lines.

